

Hans Christian Andersen
POVEȘTI

Traducere de Alexandru Philippide

Hans Christian Andersen

POVEȘTI

Crăiasa Zăpezii

Șapte povestiri

Întâia povestire,

în care e vorba de o oglindă și de niște cioburi

Să începem să povestim; și cum vom ajunge la sfârșit, avem să știm mai mult decât știm acuma.

Era odată un vrăjitor răutăcios, unul dintre cei mai răi, era chiar dracul. Și vrăjitorul acesta a făcut o oglindă, dar nu era o oglindă ca toate oglinzile, fiindcă tot ce era mai frumos și bun dacă se oglindea în ea aproape că nici nu se vedea, în schimb, tot ce era mai urât se vedea în oglindă foarte limpede și chiar mai urât decât fusese. Cele mai frumoase priveliști în oglindă parcă erau spanac fiert și cei mai buni oameni erau în oglindă urâcioși sau ședeau cu capu-n jos. Fețele lor erau așa de schimonosite că nu le puteai cunoaște și dacă, de pildă, cineva, care avea o alunică pe obraz, se uita în oglindă, alunica creștea și îi acoperea tot obrazul ca o pată neagră. Dracul zicea că asta e foarte nostim și de haz. Când îi trecea cuiva prin minte vreun gând bun, în oglindă se arăta un râșnet, așa că desigur dracul vrăjitor se bucura de născocirea lui. Toți cei care umblau la școala lui de vrăjitorie – fiindcă trebuie să știți că avea o școală de vrăjitorie – spuneau în toate părțile că s-a săvârșit o minune; ziceau că abia acuma se putea vedea cum arată într-adevăr lumea și oamenii. Umblau în toate părțile cu oglinda și în curând n-a

mai rămas nici o țară și nici un om pe care să nu-i fi schimonosit oglinda aceea. Într-o bună zi s-a gândit el să se urce și în cer cu oglinda, ca să râdă de îngeri și de Dumnezeu. Dar cu cât se urca mai sus în văzduh, cu atât oglinda tremura și se strâmba și de-abia mai putea s-o ție; s-a urcat tot mai sus și mai sus și oglinda s-a strâmbat așa de tare și a tremurat așa de cumplit, încât i-a alunecat din mâini, a căzut pe pământ și s-a spart în mii și milioane de bucăți. Dar acum oglinda a pricinuit nenorociri și mai mari, fiindcă unele bucăți erau cât un fir de nisip și au zburat duse de vânt peste tot pământul și au intrat în ochii multor oameni și cei cărora le intrau în ochi cioburile acestea vedeau toate lucrurile schimonosite, sau nu mai gândeau acum decât sucit și întortocheat, pentru că aceste cioburi păstrasera toate puterile rele pe care le avusese oglinda întreagă. Unii oameni s-au trezit cu câte un ciob chiar în inimă și inima lor s-a prefăcut deodată într-un bulgăre de gheață. Unele cioburi erau așa de mari, încât unii și alții le-au luat și au făcut din ele geamuri; dar ferească Dumnezeu să te fi uitat la vreun prieten prin geamurile acestea! Alte cioburi au ajuns ochelari, dar cei care purtau acei ochelari vedeau strâmb și judecau nedrept. Dracul râdea să plesnească de toate aceste năzbâtii. Și mai erau încă multe cioburi în lume. Vedem noi îndată.

A doua povestire

Un băiețuș și o fetiță

În orașul cel mare, în care sunt atâția oameni și atâtea case și n-au toți loc unde să-și facă o grădină și de aceea cei mai mulți trebuie să se mulțumească cu flori în glastre, erau și doi copii sărmani, care aveau o grădină puțin mai mare decât un vas cu flori. Nu erau frate și soră, dar se iubeau între ei ca și cum ar fi fost. Părinții lor locuiau în două mansarde

din cele două case alăturate și care erau așa de apropiate una de alta încât streșinile mai că se atingeau și cum ferestrele erau față în față puteai să treci de la o locuință la cealaltă.

Părinții pusese fiecare în streășină câte o cutie mare de lemn umplută cu pământ și sădiseră legume și verdeturi de care aveau nevoie la gătit și mai sădiseră și câte un trandafir; era câte unul în fiecare cutie și înflorea frumos. Pe urmă, ce s-au gândit ei, să puie cutiile de-a curmezișul peste streășină, așa că acum aproape că ajungeau de la o fereastră la cealaltă și erau ca două straturi. Păștile de mazăre atârnav peste marginile cutiilor și trandafirii își întindeau crengile pe deasupra și se împreunau făcând o boltă de flori și frunze. Cum cutiile erau foarte înalte și copiii știau că nu trebuie să se urce pe ele, aveau voie câteodată să se coboare pe fereastră și să stea pe scăunele între cutii, la umbra trandafirilor, și să joace.

Iarna petrecerea asta se isprăvea. Geamurile erau înghețate. Copiii însă încălzeau pe sobă bănuți de aramă, îi lipeau de geamurile înghețate și deodată se ivea un rotocol străveziu și prin rotocol se uita, de la fiecare fereastră, câte un ochi drăgălaș și blând; erau băiețașul și fetița. Pe el îl chema Karl și pe ea Gretchen. Vara făceau numai un pas și erau unul lângă altul, iarna însă trebuiau să coboare și să urce pe o mulțime de scări și afară ninge.

- Au început să roiască albinele cele albe – zicea bunica.

- Au și o regină?, întrebă băiețașul, fiindcă știa că albinele cele adevărate au o regină.

- Da, au – spunea bunica. E acolo unde-i roiul mai des, e mai mare decât celelalte, dar nu stă mult pe pământ, se urcă iar în norii cei negri. Noaptea, ea pornește în zbor pe străzi și se uită pe fereastră în casă și atunci geamurile îngheață și se fac flori de zăpadă pe la ferestre.

- Da, da, am văzut – ziceau copiii, și acum știau că e adevărat ce spunea bunica.

- Crăiasa Zăpezii vine și pe la noi?, a întrebat odată fetița.

- Atâta-i trebuie, să vie – a răspuns băiețașul – că o pun pe sobă și îndată se topește.

Bunica l-a mângâiat pe păr și a început o altă poveste.

Seara, înainte de culcare, când era pe jumătate dezbrăcat, Karl s-a dus la fereastră, s-a urcat pe un scaun și s-a uitat prin rotocolul de pe geam. Afară începuse să ningă și un fulg, cel mai mare, s-a prins de marginea unei cutii de flori; fulgul a crescut până s-a prefăcut într-o femeie îmbrăcată cu o rochie albă, care parcă era țesută din mii și mii de fulgi de zăpadă. Femeia era frumoasă și gingașă, dar era de gheață, de gheață sclipitoare, și totuși era vie; ochii îi străluceau ca două stelute, dar nu stăteau o clipă locului. Femeia a dat din cap și a făcut un semn cu mâna către fereastră. Băiețașul s-a speriat și s-a dat jos de pe scaun și i s-a părut că la geam bate din aripi o pasăre mare.

A doua zi a fost senin și ger. Și după aceea n-a mai trecut mult și a venit primăvara; era cald, copacii au început să înverzească, rândunelele au sosit și și-au făcut cuiburi, fereastra era mereu deschisă și copiii ședeau iar în grădinița lor de pe streășină.

Trandafirii au înflorit. Fetița învățase un cântec în care era vorba de trandafiri și când îl cânta, ea se gândea la trandafirii ei și l-a învățat și pe băiețaș și cântau acum amândoi:

Ce frumoși sunt trandafirii

Și cad pradă ofilirii!

Traiul nostru e mai bun,

Că-nflorim și la Crăciun!

Și copiii se țineau de mână, sărutau trandafirii și se uitau la cerul senin. Ce frumos e vara când trandafirii înfloresc!

Karl și Gretchen se uitau într-o carte cu animale și păsări; ceasul de la biserică tocmai bătea cinci, când deodată băiețașul spuse:

- Au! M-a lovit ceva în piept! Și mi-a intrat ceva în ochi!

Fetița l-a luat de după gât, el tot clipea din ochi; dar în ochi nu se vedea nimic.

- Mi se pare că s-a dus – a spus el.

Dar nu se dusese nimic. Era un ciob mărunț din oglinda cea fermecată care schimonosea și urâța tot ce era frumos și bun, iar tot ce era rău și urât se oglindea în ea pe de-a-ntregul, așa cum era, și orice cusur ieșea la iveală. Bietului Karl îi intrase în inimă un ciob și, în curând, inima lui avea să fie ca un bulgăre de gheață. Acuma nu-l mai durea, dar ciobul rămăsese în inimă.

- De ce plângi?, a întrebat-o el pe fetiță. Vai, ce urâtă ești când plângi! N-am nimic, nu vezi? Phu! - a strigat el deodată – uite, trandafirul acela e mâncat de viermi și celălalt de colo e strâmb și boțit! Urâți mai sunt trandafirii ăștia! Ca și cutia în care stau! Și a dat cu piciorul în cutie și a rupt un trandafir.

- Vai! Karl, ce faci?, a strigat fetița și când a văzut-o așa de speriată, băiețașul a mai rupt un trandafir și a intrat în casă și a lăsat-o pe Gretchen singură.

Când mai târziu ea a venit iar cu cartea cu poze, el a spus că asta-i pentru copiii de țată. Când bunica spunea vreo poveste, el o tot întreba dacă-i adevărat. Pe urmă își punea ochelarii bunicăi și vorbea ca ea; o îngâna foarte bine și toți râdeau. În scurtă vreme a ajuns să imite în vorbă și în mișcări pe toți vecinii. Imita mai cu seamă tot ce era urât și caraghios la fiecare. Lumea zicea: „Băiatul e foarte deștept!“ Dar asta era numai din pricina ciobului pe care-l avea în inimă și tot

din pricina asta o necăjea și o strâmba și pe Gretchen, care-l iubea din tot sufletul.

Jocurile lui erau acuma cu totul altfel decât fuseseră, erau jocuri chibzuite. Odată, iarna, pe când afară ninge, și-a întins poala surtucului, ca să prindă câțiva fulgi, apoi a luat o lupă și a spus fetiței:

- Ia uită-te prin sticla asta, Gretchen.

Fetița s-a uitat. Fiecare fulg era mult mai mare și semăna cu o floare sau cu o stea în șase colțuri, era foarte frumos.

- Vezi ce meșteșugiți sunt?, a spus Karl. Sunt mai frumoși decât florile adevărate și nu-i nici o greșală în ei, sunt făcuți cu o potriveală anumită; păcat numai că se topesc!

Peste vreo câteva zile, Karl a venit cu o săniuță în spate și cu mănuși groase în mână și i-a spus Greței:

- Mi-au dat voie să mă dau cu săniuța în piață, unde se dau și ceilalți băieți.

În piață, băieții își prindeau uneori săniuța de câte o căruță și se duceau așa o bucată de drum. Era minunat. De data asta a trecut pe acolo și o sanie mare, vopsită cu alb, și în sanie ședea cineva înfășurat într-o blană albă și cu o căciuliță albă pe cap. Sania a făcut de două ori înconjurul pieței și Karl, când a văzut că vine iar, și-a prins repede săniuța de ea și a pornit în urma ei. Sania cea mare aluneca tot mai repede și mai repede și a cotit într-o uliță alăturată. Vizitiul întorcea din când în când capul și-i făcea semn prietenește lui Karl, parcă l-ar fi cunoscut, și ori de câte ori băiatul voia să-și desprindă săniuța, cel care stătea în sanie făcea din cap și Karl rămânea așa cum era. Au ajuns la barieră și au ieșit din oraș. Ninsoarea s-a întetit așa de tare încât, de deasă ce era, băiețașul nu-și mai vedea nici mâinile. Sania mergea tot mai repede. Karl a vrut iar să se desprindă de sania cea mare, dar

n-a izbutit; săniuța alerga ca vântul. A început să strige, dar nimeni nu-l auzea; ninge mereu și sania aluneca tot mai iute. Deodată a simțit o hurducătură, de parcă ar fi trecut peste șanțuri și garduri. Karl s-a speriat cumplit și a încercat să spună o rugăciune în gând, dar degeaba, nu-și mai aducea aminte decât tabla înmulțirii.

Fulgii cădeau tot mai mari și mai mari, până au ajuns câte niște găini albe; au sărit deodată într-o parte, sania cea mare s-a oprit și cel care o mîna s-a ridicat. Blana și căciula erau de omăt; în fața lui Karl stătea acum o cucoană înaltă și mlădiosă, strălucitor de albă; era Crăiasa Zăpezii.

- Am mers bine!, a spus ea. Dar mi se pare că ți-i frig. Ia vină ici, în blana mea de urs!

L-a luat și l-a pus lângă ea în sanie, l-a învelit cu blana și lui i s-a părut deodată că îl aruncă în mijlocul viscolului.

- Tot ți-i frig?, l-a întrebat ea și l-a sărutat pe frunte. Sărutarea era mai rece decât gheața și îl săgeta până în inimă, și doar inima lui era pe jumătate un bulgăr de gheață. O clipă a crezut că moare, dar numai o clipă, fiindcă îndată după aceea i-a fost iar bine și n-a mai simțit frigul.

- Săniuța mea! Săniuța mea! Să n-o uitați!

La asta s-a gândit mai întâi și una din găinile cele albe a luat săniuța în spate și a pornit în zbor după ei. Crăiasa Zăpezii l-a mai sărutat o dată pe Karl și el a uitat de Gretchen, de bunică-sa și de toți cei de-acasă.

- De-acuma nu te mai sărut – a spus ea – că dacă te mai sărut mori.

Karl s-a uitat la ea; era foarte frumoasă, o față mai cuminte și mai drăgălașă nici nu se putea închipui. Acuma nu i se mai părea de zăpadă, ca atunci când o văzuse la fereastră și ea îi făcuse semn. Nu-i era frică de dânsa. A început să-i spuie că el știe să facă socoteli în gând, chiar cu fracții, că

știe ce întindere și câți locuitori are țara și ea zâmbea și nu zicea nimic. Și deodată băiatului i s-a părut că ce știe el nu-i destul și s-a uitat în văzduhul larg și înalt și atunci ea a zburat cu el sus de tot până în norii cei vineții, și vijelia vuia și suiera, și în vuietul ei parcă se auzeau cântece străvechi. Și au trecut în zbor peste păduri și peste ape, peste mări și peste țări; dedesubtul lor vâjâia crivățul, urlau lupii, sclikea zăpada; deasupra lor zburau ciori negre care croncăneau prelung și sus de tot era luna mare și luminoasă, și o noapte întreagă Karl s-a uitat la lună și în zorii zilei a adormit la picioarele Crăiesei Zăpezii.

A treia poveste

Grădina femeii care știa să facă farmece

Ce s-a întâmplat oare cu Gretchen când Karl nu s-a mai întors? Unde s-o fi dus Karl? Nimeni nu știa. Băieții atâta știau că își legase săniuța de o sanie mare, albă, și sania aceea s-a dus către bariera orașului. Nimeni nu știa unde-i și cei de-acasă plîngeau după el și Gretchen plîngea mai tare decât toți; toți credeau că a murit, că s-a înecat în râul de la marginea orașului. A fost o iarnă lungă și tristă.

Și, în sfârșit, a sosit primăvara, cu raze calde de soare.

- Karl a murit – spunea Gretchen.

- Noi nu credem c-a murit – au spus razele de soare.

- A murit – a spus ea rândunelelor.

- Nu credem că a murit!, au zis ele, și de la o vreme nici Gretchen n-a mai crezut.

Într-o dimineată ea s-a gândit:

- Am să-mi pun pantofii cei noi, roșii, pe care Karl încă nu i-a văzut, și am să mă duc la râu să-l întreb dacă știe ceva de dânsul.

Era devreme de tot. Gretchen a sărutat-o pe bunică-sa

care mai dormea, și-a pus pantofiorii cei roșii și s-a dus singurică la râu și l-a întrebat:

- E adevărat că mi-ai luat prietenul cu care mă jucam? Uite, îți dau pantofii mei cei roșii, numai să mi-l dai înapoi pe Karl.

Valurile făceau parcă niște semne ciudate. Și Gretchen și-a scos pantofii la care ținea mai mult decât la orice și i-a aruncat în apă; pantofii însă au căzut prea aproape și valurile i-au adus la mal. Ai fi zis că râul nu voia să ia ce-avea ea mai scump, deoarece Karl nu era la el. Gretchen a crezut că n-a aruncat pantofiorii destul de departe și atunci s-a suit într-o luntre care era legată în păpuriș, s-a dus până la capătul ei și a aruncat pantofii în apă. Luntrea însă nu era legată bine și, când fetița s-a repezit să arunce pantofii, s-a desprins de țârm și a pornit pe apă. Gretchen, când a văzut așa, a vrut să se întoarcă și să sară pe mal, dar luntrea acuma ajunsese departe și pornise pe râu în jos.

Gretchen s-a speriat și a început să plângă, dar cine s-o audă decât vrăbiile, dar vrăbiile nu puteau s-o tragă la țârm, și atunci, ce să facă și ele, zburau de-a lungul malului și ciripeau vrând parcă s-o mângâie: „Uite-aici suntem, aici, aici!“ Luntrea mergea repede la vale; Gretchen era numai în ciorapi; pantofii ei cei roșii veneau pe apă după luntre, dar nu puteau s-o ajungă, fiindcă luntrea mergea mai iute.

Frumos era pe maluri, flori mândre, copaci bătrâni și pășuni cu oi și vaci, dar nici țipenie de om!

- Poate că râul mă duce la Karl – se gândea Gretchen și gândindu-se așa i-a mai venit inima la loc.

S-a ridicat și a început să se uite la malurile verzi. A mers ea cât a mers și a ajuns cu luntrea la o livadă de cireși și în mijlocul livezii era o căsuță cu ferestre roșii și albastre.

Căsuța era acoperită cu paie și la ușă stăteau doi soldați de lemn cu pușca la umăr.

Gretchen a strigat la ei; credea că-s vii; dar ei, bineînțeles, n-au răspuns nimic. Luntrea s-a apropiat de țârm; râul o împingea într-acolo.

Gretchen a strigat mai tare și atunci a ieșit o babă, sprijinindu-se într-o cârjă. Avea o pălărie mare de soare zugrăvită cu flori.

- Sărăcuța de tine!, a spus baba. Cum ai nimerit tu în luntre și ai pornit singură pe apă, în lumea largă?

Și baba a venit la marginea apei, a apucat luntrea cu cârja, a tras-o la mal și a scos-o din luntre pe Gretchen.

Fetița era veselă că a ajuns iar pe uscat, dar se și temea puținel de babă.

Aceasta a zis:

- Și acuma spune-mi și mie cine ești și de unde vii?

Gretchen i-a spus tot. Baba asculta, dădea din cap și zicea numai „Hm, hm!“ Și când Gretchen a isprăvit de povestit și a întrebat-o dacă nu l-a văzut cumva pe Karl, baba a răspuns că n-a trecut pe-acolo, dar că are să vie el, să se uite la flori, că-s mai frumoase decât toate cărțile cu poze și fiecare din ele știe câte o poveste. Și baba a luat-o pe Gretchen de mână și s-a dus cu ea în casă și a încuiat ușa după ce au intrat.

Ferestrele erau foarte sus și geamurile erau roșii, albastre și galbene. O lumină tare ciudată pătrundea prin ele. Pe masă era o farfurie mare plină de cireșe frumoase și Gretchen s-a așezat și a mâncat cireșe câte a vrut, fiindcă avea voie să mănânce cât îi place. Pe când mânca, baba a pieptănat-o cu un pieptene de aur și părul s-a cârlionțat și a căpătat o strălucire minunată, și chipul fetiței, rotund și bucălat, era ca trandafirul.

- De mult mi-am dorit o fetiță drăgălașă, așa ca tine – a spus baba. Ai să vezi ce bine avem să ne împăcăm noi împreună!

Și tot pieptănându-i baba părul, Gretchen a uitat de prietenul ei Karl, fiindcă baba făcea farmece, dar nu era o vrăjitoare rea. Vrăjea numai așa, ca să-și treacă vremea și să trăiască mulțumită. Și ar fi vrut să rămână Gretchen la dansa, fiindcă îi plăcea fetița. De aceea s-a dus în grădină, a pălit cu cârja toți trandafirii câți erau pe-acolo și toți au căzut și-au intrat în pământ, și acuma nici nu se mai cunoștea pe unde fuseseră. Pasămite baba se temea că Gretchen, când are să vadă trandafirii, are să se gândească la trandafirii ei de-acasă și atunci are să-și aducă aminte de Karl și are să fugă.

După asta, baba a dus-o pe Gretchen în grădină. Ce mireasmă și ce frumusețe era aici! Toate florile de pe lume și din toate anotimpurile le găseai aici înflorite; nici o carte cu poze nu era mai frumoasă. Gretchen a sărit în sus de bucurie și s-a jucat prin grădină până seara, când soarele s-a lăsat după cireși; apoi s-a culcat într-un pat cu perne de mătase roșie, brodate cu toporași, și a dormit și a visat tot visuri frumoase, cum visează numai o crăiasă în ziua nunții.

A doua zi, Gretchen s-a jucat iar cu florile prin grădină cât a vrut. Așa a trecut multă vreme. Gretchen cunoștea acuma fiecare floare, dar, deși era o mulțime, ei i se părea că lipsește una. Care anume nu știa. Iată însă că într-o bună zi s-a uitat mai bine la pălăria de soare pe care o purta baba și care era zugrăvită cu flori, și a văzut printre florile zugrăvite și un trandafir, care era mai frumos decât toate celelalte. Baba uitase să ștergă de pe pălăria ei trandafirul atunci când surghiunise în pământ trandafirii din grădină. Dar, ce să-i faci, așa-i întotdeauna când nu bagi bine de seamă!

- Cum? - a spus Gretchen – să nu fie oare aici nici un trandafir?

Și s-a dus repede în grădină, și a căutat în toate straturile, dar n-a găsit nici un trandafir. Și atunci s-a așezat jos și a început să plângă; și lacrimile ei au căzut tocmai pe locul unde fusese îngropată o tufă de trandafir, și când lacrimile calde au udat țărâna, tufa a ieșit deodată din pământ, tot așa de înflorită ca atunci când fusese îngropată. Gretchen a îmbrățișat trandafirul, a sărutat florile și s-a gândit la trandafirii ei frumoși de-acasă și la Karl.

- De ce m-am oprit eu oare aici?, a spus fetița. Eu voiam să-l caut pe Karl. Voi știți unde-i?, a întrebat ea trandafirii. Ce credeți, a murit?

- Nu, n-a murit – au spus trandafirii. Noi am fost în pământ și în pământ sunt toți morții, dar Karl nu-i printre ei.

- Vă mulțumesc de ce mi-ați spus!, a zis Gretchen și s-a dus la celelalte flori, s-a uitat în potirul fiecăreia din ele și a întrebat:

- Nu știți unde-i Karl?

Dar florile se încălzeau la soare și visau la ce le plăcea lor să viseze și nici una nu știa ce-i cu Karl.

- Degeaba mai întreb florile - și-a răspuns Gretchen. Ele știu numai ce se întâmplă cu dânsule și de altceva habar n-au!

Și Gretchen și-a pus poalele în brâu, ca să poată să meargă mai repede, și a luat-o la fugă până în fundul grădinii.

Portița era închisă, dar ea a apăsă pe clanța ruginită și clanța s-a ridicat, portița s-a deschis și Gretchen a pornit în lumea largă, desculță cum era. S-a uitat de câteva ori înapoi, dar n-o urmărea nimeni. De la o vreme n-a mai putut merge și s-a așezat pe un bolovan și când s-a uitat împrejur a văzut că nu mai era vară, era toamnă târziu; în grădina babei, în

care era mereu cald și erau flori din toate anotimpurile, nu puteai să-ți dai seama cum trece vremea.

- Doamne, cum am mai întârziat!, a spus Gretchen. Uite că-i toamnă, nu mai pot să zăbovesc!

Și s-a ridicat și a pornit iar la drum.

Vai, piciorușele ei erau obosite și zgâriate! De jur împrejur era urât și frig. Crengile pletoase ale sălciilor erau galbene și frunzele cădeau smulse de vânt și numai porumbarul mai avea poame, dar nu erau bune. Și când Gretchen a încercat să mănânce din ele, i-au făcut gura pungă de acre ce erau. Trist și urât era în lumea largă!

A patra povestire

Un prinț și o prințesă

Gretchen iar a trebuit să stea și să se odihnească. Deodată, în fața ei, pe zăpadă, a zărit un cioroi. Cioroiul s-a uitat la ea, a dat din cap și a spus: „Crrr! Crrr! Bună ziua! Bună ziua!“ Mai bine nu putea să vorbească, dar era prietenos și a întrebat-o pe fetiță încotro a pornit așa, singură. Cuvântul „singură“ Gretchen l-a înțeles foarte bine și a priceput ce înseamnă asta. Îi povesti cioroiului toată viața ei și tot ce pățise și-l întrebă dacă nu l-a văzut pe Karl.

Cioroiul a clătinat din cap pe gânduri și a spus:

- S-ar putea!

- Cum? Crezi că da?, a întrebat fetița, l-a sărutat pe cioroi și l-a strâns în brațe mai să-l înăbușe.

- Încet, încet!, a spus cioroiul. Cred că știu... cred că-i el. Da' acum mi se pare că de când cu prințesa... pe tine te-a uitat.

- Stă la o prințesă?, a întrebat Gretchen.

- Da, îți spun eu toată povestea, numai că-mi vine greu să vorbesc în limba ta. Nu cunoști limba ciorilor? Mi-ar fi mai ușor!

- Nu, n-am învățat limba ciorilor – a răspuns Gretchen.

- Bine, nu face nimic! Am să-ți istorisesc și eu cum oi putea!

Și i-a istorisit ce știa.

- În împărăția asta în care suntem acum stă o prințesă care e foarte deșteaptă; așa-i de deșteaptă, că a citit toate gazetele din lume și le-a uitat! Deunăzi ședea pe tron și asta pare-se că nu-i lucru plăcut, și șezând ea așa pe tron, a început să cânte un cântec! „De ce nu m-aș mărita?“ Chiar așa s-a gândit ea: de ce nu m-aș mărita? Ia să încerc!

Dar ea voia să găsească un bărbat care să știe ce să răspundă când stai de vorbă cu el, unul care să și vorbească, nu numai să șadă, arătos și dichisit, pe tron, că ar fi prea plicticos. Prințesa a pus să bată toba, să s-adune doamnele de onoare, și când acestea au venit și au auzit, au fost foarte mulțumite. „Iacă o veste plăcută – au spus ele – la asta chiar ne gândeam și noi!“ Și să știi că tot ce-ți spun eu e adevărat – a zis cioroiul; eu am o iubită, e domesticită și stă la curte, și ea mi-a povestit tot.

Iubita lui era bineînțeleles o cioară. Pentru că cioara la cioară trage, asta-i știut, și tot cioară rămâne.

- A doua zi, ziarele au apărut cu un chenar de inimi și cu numele prințesei în chenar. Scria acolo că orice tânăr plăcut la înfățișare poate să vie la palat și să stea de vorbă cu prințesa și acela care știe să vorbească mai bine și în așa fel, de parcă ar fi la el acasă, pe acela prințesa are să-l ia de bărbat. Da, da – a spus cioroiul – e chiar așa cum zic, poți să mă crezi, e adevărat așa cum mă vezi și te văd. Au venit o mulțime, era o îngrămădeală și un du-te vino neconținut, dar

nici în ziua întâi, nici în a doua nu s-a ales nimic din treaba asta. Toți puteau să vorbească bine când erau pe stradă, dar de îndată ce intrau pe poarta palatului și vedeau garda în zale de argint și pe scări slujitori înmuiți în fir, și treceau prin sălile și galeriile palatului cu covoare scumpe și policandre de cristal, se zăpăceau. Și când ajungeau în fața tronului pe care ședea prințesa, nu mai puteau să spuie nimic decât doar cuvântul cel din urmă pe care-l rostise prințesa și bineînțeles că ea n-avea poftă să mai audă o dată ce spusese tot ea. Parcă-i apuca pe toți o toropeală cât erau în palat și abia după ce ieșeau de acolo se trezeau și începeau iar să vorbească. Și era un șirag de oameni care ținea de la porțile orașului până la poarta palatului. Eram și eu pe-acolo – a spus cioroiul. Le era sete și foame de-atâta așteptare, dar când ajungeau la palat nu le dădea nimeni nici măcar un pahar cu apă. Unii mai deștepți își luaseră câteva felii de pâine cu unt, dar nu dădeau și altora, fiindcă se gândeau: „Las’ să fie lihniți de foame, că dacă-i vede prințesa așa de prăpădiți, nu-i alege“.

- Și Karl?, a întrebat Gretchen; el când a venit? Era și el acolo?

- Stai puțin că-ți spun îndată! A treia zi a venit un domnișor, dar nu călare, nici cu trăsura, ci pe jos; era vesel și ochii îi străluceau ca și ai tăi acuma, și avea un păr lung și frumos, dar era cam prost îmbrăcat.

- Karl era! s-a bucurat Gretchen. Bine că l-am găsit!

Și a bătut din palme de bucurie.

- Avea o raniță în spate – a spus cioroiul.

- Nu, trebuie să fi fost săniuța!, a spus Gretchen. Și-a luat săniuța când a plecat.

- Se poate – a zis cioroiul – nu m-am uitat bine, dar iubita mea domesticită mi-a spus că atunci când a intrat în palat și a văzut garda în zale de argint și slujitorii pe scări,

înmuiți în fir, el nu s-a fâstâcit deloc, a dat din cap către ei și le-a spus: „Nu vă plictisiți să stați mereu pe scări? Eu mă duc înainte!“ Sala cea mare strălucea de lumina policandrelor, curteni de tot felul umblau ușurel și țineau în mână ulcele de aur. Ghetele lui scârțâiau grozav, dar el nici nu se sinchisea de asta și era ca la el acasă.

- Sigur că-i Karl – a spus Gretchen. Avea ghete noi și scârțâiau când umbla cu ele în odaia bunicăi, l-am auzit eu.

- Da, scârțâiau – spuse cioroiul. Domnișorul acela s-a dus drept la prințesă. Prințesa ședea pe un mărăgăritar, mare cât o roată de moară. Toate doamnele de la curte cu cameristele lor și cu cameristele cameristelor și toți curtenii lor și cu slujitorii slujitorilor care și ei, la rândul lor, aveau câte o slugă stăteau adunați de jur împrejur; și cei care erau mai aproape de ușă, aceia erau mai mândri. Până și sluga celui de pe urmă slujitor, care sta drept în ușă și umbla numai cu pantofi, era atât de mândră și înfumurată că nu-i ajungeai nici cu prăjina la nas!

- Groaznic trebuie să mai fie!, a spus Gretchen. Și Karl s-a însurat cu prințesa?

- Dacă n-aș fi cioroi, m-aș fi însurat eu cu ea, neapărat, cu toate că sunt logodit. Drăguța mea, cioara cea domestică, zice că el a vorbit tot așa de bine cum vorbesc eu când vorbesc limba ciorilor. Era drăguț și vesel domnișorul și zicea că n-a venit să-i ceară mâna, ci numai așa, fiindcă auzise de deșteptăciunea prințesei și voia să stea cu ea de vorbă. Dar după aceea și ea i-a plăcut lui și el ei.

- Da, desigur că e Karl – spuse Gretchen. Și el e deștept și știe să facă socoteli în gând, cu fracții. Nu vrei să mă bagi și pe mine în palat?

- Asta-i ușor de spus, dar cum să facem oare? Am să vorbesc cu drăguța mea, are să găsească ea ceva; pentru că să știi că unei fetițe așa ca tine nu i se dă voie în palat.

- Las' că intru eu – a spus Gretchen. Când află Karl că am sosit, îndată vine jos și mă ia cu el.

- Așteaptă-mă colo la portiță – a spus cioroiul, apoi a clătinat din cap și și-a luat zborul.

Abia către seară s-a întors.

- Drăguța mea îți trimite multe salutări și îți mai trimite și o chiflă, a luat-o din bucătărie, au acolo destule. Ia-o, că ți-o fi foame. În palat e cu neputință să intri, fiindcă ești desculț și garda cu zale de argint și slujitorii înmuiiați în fir n-au să te lase. Stai, nu plânge, că tot ai să poți intra. Drăguța mea știe o scară pe din dos, pe unde ajungi în iatac și știe unde-i cheia.

Cioroiul și cu Gretchen au intrat în grădină, pe alea cea mare, pe care cădeau mereu frunzele din copaci, și după ce la palat s-au stins luminile, una câte una, cioroiul a dus-o pe Gretchen la o ușă de din dos care era numai împinsă, nu închisă.

O, cum îi mai bătea Gretei inima! Parcă ar fi vrut să facă un lucru rău și ea doar atâta voia, să vadă dacă Karl e acolo. Și acolo era, fără îndoială! Și ea se gândea la ochii lui limpezi și la părul lung: parcă îl vedea cum zâmbește ca atunci când ședeau amândoi la umbra trandafirilor. Desigur că are să se bucure când are s-o vadă, și ea are să-i spună ce drum lung a făcut până să dea de dânsul, și ce necăjiți au fost cei de-acasă când el a plecat și nu s-a mai întors. Gretei îi era teamă și totodată se bucura.

Au ajuns sus la capătul scării. Pe un scrin era o lampă aprinsă și jos pe podele stătea cioara cea domesticită și își întorcea capul în toate părțile; Gretchen a făcut o plecăciune, așa cum o învățase bunică-sa.

- Logodnicul meu mi-a spus numai lucruri frumoase despre mata, domnișoară – zise cioara cea domesticită. Povestea matală e duioasă. Ia, te rog, lampa, eu am să merg

înainte ca să-ți arăt drumul, pe unde mergem noi, nu-i nimeni.

- Parcă aud pe cineva în urma noastră – spuse Gretchen, și chiar atunci a și trecut ceva pe lângă dânsa; pe zid alergau ca niște umbre cai cu coama în vânt și cu picioarele subțiri, și pe cai domni și doamne și vânători.

- Astea-s numai visuri – a spus cioara; vin și iau la vânătoare gândurile prințului și ale prințesei. Asta-i chiar foarte nimerit acuma, pentru că ai să poți să-i vezi mai bine. Și trag și eu nădejde că, atunci când ai să ajungi la cinste și mărire, n-ai să mă uiți nici pe mine.

- De asta nici o grijă – a spus cioroiul din pădure.

Ajunseseră acuma într-o încăpere mare, tapetată cu mătase roz, cu flori. Și deodată, visurile au trecut valvârtej pe lângă ei, dar așa de repede, că Gretchen n-a putut să-i vadă pe prinț și pe prințesă. Gretchen și cu cele două ciori au mai trecut apoi prin câteva odăi, una mai frumoasă decât alta, și au ajuns în iatac. Aici, tavanul semăna cu un palmier cu frunze de sticlă și în mijlocul odăii atârneau de o tulpină de aur două paturi, fiecare din ele semănând cu un crin. Un pat era alb, celălalt era roșu și în acesta din urmă trebuia Gretchen să-l caute pe Karl. A dat la o parte o petală roșie și a zărit o ceafă brună. O! Karl era! Gretchen l-a strigat pe nume, a ridicat lampa - și deodată visurile s-au întors în goană în odaie - și el s-a trezit, a întors capul și... nu era Karl.

Prințul semăna cu Karl numai de la spate, dar era și el tânăr și drăguț. Prințesa se trezise și ea și din patul ei de petale albe de crin se uita acum clipind din ochi la Gretchen. A întrebat ce este. Gretchen a început să plângă și i-a spus toată povestea ei și ce făcuseră cele două ciori pentru ea.

- Săraca de tine – au spus prințul și prințesa, au lăudat pe cele două ciori și au spus că nu-s supărați pe ele, numai că

de-acuma înainte să nu mai facă ce-au făcut. Au să primească și o răsplată.

- Vreți să zburați în libertate – a întrebat prințesa – ori vreți mai bine câte o slujbă de cioară princiară și cu drept la toate cojile de legume de la bucătărie.

Ciorile s-au închinat și au spus că vor să aibă o slujbă fiindcă se gândeau că-i bine la bătrânețe să aibă ceva sigur și să nu ducă grijă de nimic.

Prințul s-a sculat din pat și a pus-o pe Gretchen în locul lui să doarmă; mai mult nu putea face nici el. Gretchen și-a împreunat mâinile și s-a gândit: „Ce buni sunt oamenii și animalele!“ Și a închis ochii și a adormit. Toate visurile au venit iar valvârtej înapoi și acum era ca niște îngeri și trăgeau o săniuță în care era Karl, și el făcea semn din cap. Dar nu era decât un vis și de aceea a pierit când ea s-a trezit.

A doua zi au îmbrăcat-o în mătase și în catifea din cap până în picioare; au poftit-o să rămână la palat și să trăiască în belșug, dar ea s-a rugat să-i dea numai o trăsurică cu un cal și o pereche de pantofi, pentru că voia să plece iar în lume și să-l caute pe Karl.

I-au dat îndată pantofi și un manșon, au îmbrăcat-o frumos și când să plece, la scară era o caleașcă numai de aur și stema prințului și a prințesei strălucea pe ea ca o stea. Vizitiul și valetul aveau coroane de aur pe cap. Prințul și prințesa au ajutat-o pe Gretchen să se urce în caleașcă și i-au urat drum bun. Cioroiul cel din pădure, care acum era însurat, a însoțit-o cale de trei poște. Ședea lângă ea, fiindcă nu-i plăcea să meargă cu spatele. Cioara de la curte stătea în ușă și dădea din aripi; nu putuse să vină fiindcă o durea capul de când căpătase o slujbă și mânca prea mult. Caleașca pe dinăuntru era căptușită cu turtă dulce, iar în lada de sub capră erau fructe și covrigi.

- Drum bun, drum bun!, au spus prințul și prințesa.

Gretchen a plâns și cioara a plâns și ea. După ce au mers așa vreo trei poște, cioroiul și-a luat și el rămas bun și despărțirea dintre ei a fost și mai duioasă. Cioroiul a zburat pe un copac și a tot fâlfâit din aripile lui negre până când caleașca nu s-a mai văzut.

A cincea povestire

Fetița de tâlhar

Au intrat într-o pădure deasă, dar caleașca strălucea ca o faclă. În pădure erau tâlhari; cum au văzut caleașca, au și venit.

- E de aur! E de aur!, au strigat tâlharii și s-au repezit, au apucat caii de dârlogi, au omorât pe vizitiu și pe valet și au scos-o pe Gretchen din caleașcă.

- E grăsuță și drăguță, hrănită numai cu miez de nucă – a spus o babă, nevasta unui tâlhar; avea păr pe obraz și niște sprâncene stufoase, care-i atârnavă până peste ochi. E chiar ca un miel gras! Trebuie să fie foarte gustoasă!

Și baba și-a scos cuțitul; era un cuțit ascuțit tare și lucios, de te-nfiorai numai când te uitai.

Dar chiar în clipa aceea baba a scos un țipăt, fiindcă fetița ei, pe care o purta în spate și care era grozav de obraznică și de rea, a mușcat-o de ureche.

- Afurisită ce ești!, a strigat baba de durere și a uitat s-o taie pe Gretchen.

- Las-o, că vreau să mă joc cu ea!, a spus fetița de tâlhar. Am să-i iau manșonul și hăinuțele și are să doarmă cu mine.

Și a mai mușcat-o o dată pe mumă-sa așa de tare că tâlhăroaica a sărit în sus și s-a învârtit de câteva ori de durere. Și toți tâlharii râdeau și spuneau:

- Ia uite-o cum joacă cu fiică-sa în spate!

- Vreau să mă urc în caleașcă – a spus fetița de tâlhar, și au trebuit să-i facă pe plac, fiindcă era răsfățată și încăpățânată.

S-au urcat amândouă în caleașcă și s-au înfundat în pădure. Fetița de tâlhar era de-o vârstă cu Gretchen, dar mai voinică, mai spătoasă, mai negricioasă. Ochii îi erau negri și parcă mâhniți. A luat-o de mijloc pe Gretchen și i-a spus:

- Eu nu vreau să te omoare până nu m-oi supăra eu pe tine! Dar tu ești prințesă, nu?

- Nu, a răspuns Gretchen, și i-a povestit tot ce i se întâmplase și cât de mult ținea ea la Karl.

Fetița de tâlhar s-a uitat gânditoare la ea, a dat ușor din cap și a spus:

- Nu, nu trebuie să te omoare chiar dacă m-oi supăra pe tine, că, dacă m-oi supăra, te omor eu!

Și i-a șters lui Gretchen lacrimile și și-a băgat mâinile în manșonul lui Gretchen, care era călduros și moale.

Caleașca s-a oprit. Erau acuma în curtea unui castel de tâlhari care era dărăpănat de sus până jos. Pereții erau spărți și prin găuri intrau și ieșeau în zbor corbi și ciori, iar niște dulăi voinici că ar fi putut înghiți și un om săreau în toate părțile, dar nu lătrau fiindcă n-aveau voie.

În sala cea mare a castelului, veche și afumată, în mijloc, pe lespezi, ardea un foc mare; fumul se urca până în tavan și trebuia să-și găsească singur un loc pe unde să iasă. Pe foc era un cazan mare cu supă și câțiva tâlhari frigeau la frigare iepuri și iepuri de casă.

- Noaptea asta ai să dormi cu mine și cu păsările mele – spuse fetița de tâlhar.

După ce au mâncat, s-au dus într-un colț unde era un maldăr de paie acoperit cu covoare. Deasupra, pe niște

stinghii, erau peste o sută de porumbei care parcă dormeau, dar toți au tresărit când au venit fetițele.

- Ai mei sunt toți – a zis fetița de tâlhar și a luat un porumbel de picioare și l-a scuturat până când a început să dea din aripi.

- Sărută-l – a strigat ea către Gretchen și a lovit-o în obraz cu porumbelul. Uite, colo sunt porumbeii sălbatici – a mai zis ea și a arătat o gaură în zid, cu niște bețe înfipte în chip de gratii. Sunt doi și trebuie să-i țin închiși, că altfel zboară. Și uite ici pe Bum-Bum, care mi-i foarte drag.

Și trase de coarne pe un ren care stătea legat într-un colț, cu o zgardă de fier la gât.

- Și pe el trebuie să-l ținem strâns, că altfel o ia la fugă. În fiecare seară înainte de culcare îl gâdil cu cuțitul și i-i frică grozav.

Și fetița scoase un cuțit lung dintr-o crăpătură a zidului și îl dezmierdă ușurel pe ren cu cuțitul pe gât. Bietul ren a început să dea din picioare și fetița de tâlhar a râs și a luat-o pe Gretchen în pat cu ea.

- Tu dormi cu cuțitul în mână? – a întrebat-o Gretchen uitându-se cam îngrijorată la cuțit.

- Întotdeauna dorm cu cuțitul – a răspuns fetița de tâlhar. Niciodată nu știi ce se poate întâmpla și acuma ia spune-mi, din nou, cum a fost cu Karl și de ce-ai plecat tu în lumea largă?

Gretchen i-a povestit iar cum a fost și porumbeii sălbatici uguiau în colivie și ceilalți porumbei dormeau. Fetița de tâlhar cu o mână a luat-o după gât pe Gretchen, iar cu cealaltă ținea strâns cuțitul; n-a trecut mult și a adormit și a început să sforăie. Gretchen însă nu putea închide ochii și se tot gândea: „Oare ce-o să se mai întâmple cu ea, au s-o omoare, au s-o lase să trăiască?” Tâlharii ședeau lângă foc,

beau și cântau și tâlhăroaica se dădea de-a tumba. Era o priveliște groznică pentru biata fetiță.

Și deodată, porumbeii sălbatici au început să vorbească:

- U-gu-gu, u-gu-gu! L-am văzut pe Karl. Sania i-o trăgea o găină albă și el ședea în trăsura Crăiesei Zăpezii; Crăiasa a trecut pe deasupra pădurii când eram pui și ședeam în cuib; a suflat înspre noi și toți ceilalți au murit, numai noi am rămas. U-gu-gu, u-gu-gu!

- Ce tot vorbiți acolo? – a strigat la ei Gretchen. Încotro se ducea Crăiasa Zăpezii? Mai știți ceva de dânsa?

- Noi credem că s-a dus în Laponia, fiindcă acolo-i mereu zăpadă și gheață. Întreabă pe renul acela care e legat.

- Da, acolo-i zăpadă multă și e strașnic de frumos – a spus renul. Acolo poți să alergi și să zburzi cât îți place, acolo își are Crăiasa Zăpezii cortul ei de vară, da' palatul ei e departe, tocmai către Polul Nord, pe o insulă căreia îi zice Spitzbergen.

- O, săracul Karl! – a oftat Gretchen.

- Da' mai astâmpără-te odată – a strigat fetița de tâlhar – că acuși bag cuțitul în tine!

A doua zi dimineață Gretchen i-a spus tot ce vorbiseră porumbeii sălbatici.

Fetița de tâlhar s-a gândit o clipă, apoi a dat din cap și a zis:

- Tot una-i! Tot una-i! Tu știi unde-i Laponia? – a întrebat ea pe ren.

- Cine să știe dacă n-oi ști eu? - a răspuns renul și ochii i-au scânteiat. Doar eu acolo m-am născut și am crescut și acolo am zburdat pe zăpadă.

- Uite ce zic eu – spuse Gretei fetița de tâlhar. Acum toți ai noștri au plecat, numai mama a rămas acasă. Pe la

amiază, ea bea din sticla aceea mare, pe care o vezi acolo, pe urmă adoarme. Și vedem noi ce-i de făcut.

Fetița de tâlhar a sărit din pat, a luat-o pe mamă-sa de după gât, a tras-o de barbă și i-a spus: „Bună dimineața, capră bătrână ce ești!” Mamă-sa i-a dat câteva bobârnace de i s-a învinețit nasul, dar asta era la ea un semn de dragoste.

După ce mamă-sa a tras zdravăn din sticlă și a adormit, fetița de tâlhar s-a dus la ren și i-a spus:

- Îmi place grozav să te dezmierd pe gât cu cuțitul, că ești caraghios când te dezmierd și azvârli din picioare, dar acuma trebuie să-ți dau drumul. Am să tai frânghia și ai să pleci în Laponia. Da' să te duci drept acolo și s-o iei pe fetița asta în spate și s-o duci la palatul în care stă Crăiasa Zăpezii și unde e prietenul fetiței. Cred c-ai ascultat ce spunea, că a vorbit destul de tare și tu ai ascultat.

Renul a sărit în sus de bucurie. Fetița de tâlhar a luat-o pe Gretchen și a urcat-o pe ren, a legat-o de spinarea renului și i-a dat și o pernuță să și-o pună dedesubt.

- De frig n-are să-ți fie prea frig, că ai pantofii îmblăniți, dar manșonul ți-l iau eu, că-mi place. Da-ți dau, uite, mănușile mamei. Îs mari, că-ți ajung până la coate, ia pune-le! Acuma ai niște mâini chiar ca mama.

Gretchen a început să plângă de bucurie.

- Nu-mi place că plângi – a spus fetița de tâlhar. Acuma trebuie să fii veselă. Uite, îți dau două pâini și o bucată de șuncă, ca să ai pe drum.

A legat de spinarea renului șunca și pâinea, pe urmă a deschis ușa și a chemat înăuntru dulăii, apoi a tăiat frânghia cu cuțitul ei cel bine ascuțit și i-a spus renului:

- Pleacă repede și ai grijă de fetiță!

Gretchen a întins către ea mâinile cu mănușile până la coate și și-a luat rămas-bun și renul a luat-o la fugă peste râpe

și prin ponoare, prin pădurea cea mare, pe câmpii și ape înghețate.

Lupii urlau și corbii croncăneau. Și pe cer parcă se întindeau niște perdele luminoase.

- Asta-i Aurora Boreală – a spus renul; ia uite cum strălucește!

Și a început să alerge și mai repede. Și așa au mers ei ziua și noaptea fără să oprească. Și când pâinea și cu șunca s-au isprăvit, au ajuns și ei în Țara Laponilor.

A șasea poveste

Lapona și finlandeza

S-au oprit la o căsuță care era tare sărăcăcioasă; acoperișul atârna până aproape de pământ și ușa era așa de joasă că trebuia să intri și să ieși pe brânci. În căsuță nu era decât o laponă bătrână, care stătea lângă o lampă, ardea cu untură de focă și pe care fierbea niște pește. Renul i-a spus babei tot ce se întâmplase cu Gretchen, dar mai întâi a povestit ce i se întâmplase lui, pentru că asta i se părea lucru mai de seamă, iar Gretchen era așa de înghețată că nici nu putea vorbi.

- Vai de capul vostru!, a spus lapona. Mai aveți o mulțime de mers. Trebuie să mai faceți vreo sută de poște și să ajungeți în Finnmarken; acolo stă Crăiasa Zăpezii și aprinde în fiecare seară un foc de bengal. Am să scriu câteva vorbe pe un pește uscat, că hârtie n-am, și am să vă dau o scrisoare către o finlandeză care locuiește acolo. Ea are să vă spună mai bine cum stau lucrurile.

După ce Gretchen s-a încălzit și a mâncat, lapona a scris câteva vorbe pe un pește uscat, a dat Gretei peștele și i-a spus să-l păstreze bine, a legat-o iar pe fetiță pe spinarea renului și renul a pornit la fugă. Toată noaptea, Aurora Boreală a

luminat cerul cu strălucirea ei albastră. Și așa, după ce au mers cât au mers, au ajuns în Finlanda și au bătut în hornul finlandezei, pentru că ușă nu avea.

Înăuntru era o căldură așa de mare că finlandeza umbla aproape goală; era mititică și zbârcită. I-a scos repede Gretei hainele, i-a scos mănușile și ghetuțele, că altfel i-ar fi fost fetiței prea cald, i-a pus renului o bucată de gheață pe cap și a citit ce era scris pe peștele cel uscat. A citit de trei ori până ce a învățat pe dinafară tot ce era scris și a băgat peștele în oala de supă, că doar era bun de mâncat și finlandeza nu părăduia niciodată nimic.

Renul i-a povestit mai întâi întâmplările lui și pe urmă pe acelea ale Gretei și finlandeza clipea din ochii ei isteți, dar nu zicea nimic.

- Tu ești deșteaptă – a spus renul. Eu știu că poți să înnozi cap la cap toate vânturile din lume într-un singur ghem. Dacă corăbierul deznoadă un nod, atunci capătă un vânt prielnic, dacă deznoadă alt nod, vântul bate tare, iar dacă deznoadă încă unul și încă unul, atunci bate de urnește din loc pădurile. Dă-i și fetiței să bea ceva ca să capete putere cât doisprezece voinici și să răpună pe Crăiasa Zăpezii.

- Da, să vedem!, a spus finlandeza. Doisprezece voinici ar ajunge? Și s-a dus și-a luat de pe o policioară un sul mare de piele și l-a desfăcut. Pe sul erau scrise niște litere ciudate și finlandeza a început să citească și a citit, a citit de-i curgeau sudorile.

Și renul a rugat-o așa de mult s-o ajute pe Gretchen, Gretchen s-a uitat așa de rugătoare și cu lacrimi în ochi la finlandeză încât aceasta a început să clipească din ochii ei isteți și l-a luat pe ren într-un colț, i-a mai pus o bucată de gheață pe cap și i-a spus în șoaptă:

- Karl e la Crăiasa Zăpezii și îi place la ea și crede că-i mai bine acolo decât oriunde în lume. Dar toate acestea sunt din pricină că are un ciob de sticlă în inimă și o țandără de sticlă în ochi; dacă cineva îi scoate ciobul din inimă și țandăra din ochi atunci se face iar om bun și Crăiasa Zăpezii nu mai are putere asupra lui.

- Da' tu nu poți să-i dai Gretei ceva ca să capete ea o putere mai mare?

- Nu pot să-i dau o putere mai mare decât aceea pe care o are acum! Nu vezi cum o slujesc oamenii și dobitoacele și cum a pornit ea desculță în lume și toate îi merg bine? Puterea ei n-o poate căpăta de la noi, puterea pe care o are e în inima ei și stă în faptul că e un copil drăgălaș și nevinovat. Dacă nu poate singură să ajungă la Crăiasa Zăpezii și să scoată cioburile din Karl, atunci noi nu putem să facem nimic. La două poște de aici începe grădina Crăiesei Zăpezii; du-o până acolo pe fetiță. Pune-o lângă un copăcel cu poame roșii, care crește acolo în zăpadă, dar nu zăbovi și întoarce-te repede înapoi.

Și finlandeza a pus-o pe Gretchen călare pe ren și acesta a pornit în goana mare.

- Vai! Nu mi-am luat pantofii! Nu mi-am luat pantofii!, a început să strige Gretchen, că era frig cumplit afară, dar renul nu s-a oprit și a ținut-o tot într-o fugă până la copăcelul cel cu poame roșii. A pus-o pe Gretchen jos, a sărutat-o pe frunte și pe obrajii lui s-au prelins câteva lacrimi; apoi a luat-o la fugă înapoi. Biata Gretchen a rămas așa fără pantofi și fără mânuși pe un ger cumplit.

A plecat și ea mai departe cât putea de repede și deodată au întâmpinat-o o mulțime de fulgi de zăpadă; fulgii nu cădeau din cer; cerul era senin și luminat de Aurora Boreală. Alergau chiar pe pământ și cu cât se apropiau, cu atât se

faceau mai mari. Gretchen și-a adus aminte ce mari și meșteșugiți fuseseră fulgii când se uitase la ei cu lupa. Aici însă erau și mai mari, și mai fioroși, erau vii, erau străjerii de la palatul Crăiesei Zăpezii. Aveau chipurile cele mai ciudate, unii parcă erau niște arici mari și urâți, alții păreau niște mănunchiuri de șerpi încolăciți, care își întindeau capetele în toate părțile, iar alții erau ca niște ursuleți bondoci și zbârliți; toți erau albi, sclipitori, erau fulgi de zăpadă vii.

Gretchen a început să se roage și era așa de frig că putea să-și vadă răsufllarea; și aburii răsufllării s-au făcut tot mai groși și mai groși și s-au prefăcut în îngerăși care cum atingeau pământul se faceau tot mai mari și fiecare avea coif, sulită și pavază. Numărul lor sporea mereu și, când Gretchen și-a isprăvit de spus rugăciunea, o oștire întreagă era împrejurul ei. Îngerășii în zale împungeau cu sulita fulgii de zăpadă și fulgii se fărâmau bucăți și Gretchen putea să meargă liniștită mai departe. Îngerii îi mângâiau mâinile și picioarele și acum nu-i mai era așa de frig și a putut să ajungă la palatul Crăiesei Zăpezii.

Dar până una-alta, să vedem ce-i cu Karl. El desigur că nici nu se gândea că ea era acum chiar la poarta palatului.

A șaptea povestire

În care e vorba de palatul Crăiesei Zăpezii și despre ce s-a întâmplat acolo

Pereții palatului erau făcuți din zăpadă viscolită, ferestrele și ușile din vânturi vijelioase; erau peste o sută de încăperi, toate așa cum le alcătuia zăpada; cea mai mare era așa de întinsă că puteai să mergi câteva ceasuri prin ea de la un capăt la altul. Toate erau luminate de Aurora Boreală și erau goale, ghețoase, reci și sclipitoare. Aici nu era niciodată vreo petrecere, nici măcar un bal de urși la care vijelia să cânte și

urșii albi să meargă în două picioare și să joace, nici măcar o sindrofie de domnișoare vulpi argintii; în palatul Crăieșei Zăpezii era pustiu și frig. Aurora Boreală se deslușea atât de bine încât îi puteai număra perdelele de lumină. În mijlocul acestei săli nemărginite și pustii era un lac înghețat care se sfărâmasese în mii de bucăți, dar bucățile semănau între ele așa de tare încât era o adevărată minunăție. În mijlocul lacului ședea Crăiasa Zăpezii, când era acasă, și atunci zicea că șade pe oglinda înțelepciunii și că această oglindă e cea mai bună din lume.

Karl era vânat de frig, ba chiar aproape negru, dar nu simțea că i-i frig fiindcă Crăiasa Zăpezii îi luase cu o sărutare simțul frigului și inima lui era ca un bulgăre de gheață. Acuma se juca; lua bucăți de gheață netede ca niște tăblițe și alcătuia cu ele tot felul de figuri, așa cum se joacă la noi copiii cu cuburile. Jocul lui era însă așa-zisul joc de gheață al înțelepciunii. În ochii lui figurile de gheață erau frumoase și de foarte mare însemnătate și asta din pricina ciobului de gheață pe care îl avea în ochi. Așeza bucățile de gheață în așa fel încât să formeze un cuvânt, dar niciodată nu izbutea să formeze cuvântul pe care îl voia și care era „veșnicia“. Crăiasa Zăpezii îi spusese așa:

- Dacă izbutești să formezi cuvântul acesta, atunci ai să fii stăpân pe tine însuși și eu am să-ți dăruiesc lumea întreagă și o pereche de patine noi.

Dar Karl nu putea să formeze cuvântul.

- Mă duc în țările calde – a spus Crăiasa Zăpezii. Vreau să mă uit în căldările cele negre.

Căldările cele negre erau munții Etna și Vezuviu, care scuipă flăcări.

- Am să-i mai înălbesc puțin și asta nu-i rău, ba chiar e bine pentru lămâi și struguri.

Și Crăiasa Zăpezii a plecat în zbor și Karl a rămas singur în sala cea mare de gheață, întinsă cât vedeai cu ochii și pustie. Se uita la bucățile de gheață și se tot gândea și îi trosnea capul de atâta gândire. Și cum stătea neclintit și țeapăn, ai fi crezut că-i și el un sloi de gheață.

În vremea asta, Gretchen a ajuns la palat și a intrat pe poartă. Vânturi tăioase au întâmpinat-o. Ea a spus o rugăciune și vânturile îndată au stat pe loc și s-au culcat și ea a intrat în sălile palatului, mari, goale și reci. Și deodată l-a zărit pe Karl, s-a dus repede la el, l-a luat de după gât, l-a strâns în brațe și i-a spus:

- Karl! Bine că te-am găsit!

Karl însă ședea nemișcat, țeapăn și rece. Gretchen a început să plângă și lacrimile ei fierbinți au căzut pe pieptul lui, au pătruns până la inimă și au topit bulgărele de gheață și au mistuit ciobul de oglindă. El s-a uitat la dânsa și ea a început să cânte:

Ce frumoși sunt trandafirii

Și cad pradă ofilirii!

Traiul nostru e mai bun,

Că-nflorim și la Crăciun!

Când a auzit cântecul, Karl a izbucnit în plâns și lacrimile când au curs au luat cu ele și așchia de oglindă din ochi și atunci el a cunoscut-o și a strigat plin de bucurie:

- Gretchen! Gretchen! Dar unde-ai fost atâta vreme? Și eu unde am fost?

Și s-a uitat împrejurul lui.

- Vai! Ce frig e aici! Ce pustiu!

Și s-a lipit de Gretchen și ea plângea și râdea de bucurie. Era așa de frumos încât până și bucățile de gheață jucau de bucurie și după ce s-au săturat de jucat s-au așezat iar jos și au alcătuit tocmai cuvântul de care spusese Crăiasa Zăpezii

că dacă are să-l formeze Karl el are să ajungă stăpân pe sine însuși, iar ea are să-i dea lumea întreagă și o pereche de patine noi.

Gretchen l-a sărutat pe obraji și obrajii s-au făcut roșii; l-a sărutat pe ochi și ochii au strălucit ca și ai ei; i-a sărutat mâinile și picioarele și el s-a înzdrăvenit și s-a înviorat. Acuma, Crăiasa Zăpezii avea să se întoarcă acasă, avea să găsească dezlegarea lui de vrajă scrisă cu bucăți sclipitoare de gheață.

Cei doi copii s-au luat de mână și au ieșit din palat. Au început să vorbească de bunica și de trandafirii din streășină; și pe unde mergeau ei, vânturile nu mai băteau și ieșea soarele. Când au ajuns la copăcelul cu poame roșii, renul era acolo și-i aștepta. Cu el era și un ren mai tânăr, cu ugerul plin, și renul acela le-a dat copiilor lapte cald și i-a sărutat pe frunte. Și renii i-au luat apoi în spate pe copii și i-au dus la căsuța finlandezei și aici s-au încălzit bine și pe urmă i-a dus la căsuța laponi. Laponi, în vremea asta, le făcuse hăinuțe noi și le dresese sania.

Cei doi reni și cu laponi i-au dus pe copii până la hotarele țării. Acolo unde începea iarba, copiii și-au luat rămas-bun de la laponi și de la reni. Păsările cântau și copacii erau înmuguriți. Și deodată au văzut în fața lor o fetiță călare pe un cal frumos, pe care Gretchen îl cunoștea (fusesse înhămat la caleașca de aur). Fetița purta o căciuliță roșie și avea pistoale la brâu. Era fetița de tâlhar; se săturase de stat acasă și plecase acum în lumea largă, mai întâi către mieznoapte și după aceea avea de gând să ajungă și prin alte părți ale lumii. A cunoscut-o îndată pe Gretchen și Gretchen pe ea și amândouă s-au bucurat grozav.

- Te pricepi strașnic să cutreieri lumea! – i-a spus ea lui Karl. Dar oare meriți tu să umble cineva după tine și să te caute tocmai la capătul pământului?

Gretchen a bătut-o ușurel pe obraz și a întrebat-o ce fac prințul și prințesa.

- Au plecat în străinătate – a răspuns fetița de tâlhar.

- Da' cioroiul? – a întrebat Gretchen.

- Cioroiul a murit. Și drăguța lui cea domestică, acuma o văduvă, și-a legat o ață neagră de picior și plânge după el. Dar ia spune, tu ce-ai făcut și cum l-ai găsit?

Gretchen și Karl i-au povestit tot.

Fetița de tâlhar i-a luat pe amândoi de mână și le-a spus că, atunci când are să treacă prin orașul lor, are să vie pe la ei și după aceea a pornit iar în lumea largă. Și Karl și Gretchen au plecat și ei mai departe, mână-n mână, și pe unde ajungeau era primăvară cu iarbă verde și cu flori. Și deodată au zărit turnurile unui oraș: era chiar al lor. Au intrat în oraș și au ajuns acasă la bunica și s-au urcat în odăiță, unde toate erau la locul lor, ca altădată. Ceasornicul spunea „tic-tac“ și arătătoarele se mișcau. Dar când au intrat pe ușă au văzut că acuma erau mari, oameni în toată firea. Trandafirii din streășină erau înfloriți și lângă trandafiri erau scăunelele pe care stăteau când erau copii. Karl și cu Gretchen s-au așezat fiecare pe scăunelul lui, ținându-se de mână. Măreția rece și pustie din palatul Crăiesei Zăpezii o uitaseră ca pe un vis apăsător. Bunica ședea la soare și citea: „Dacă nu veți fi cum sunt copiii, nu veți vedea împărăția cerurilor“.

Karl și Gretchen s-au uitat unul la altul și deodată au înțeles cântecul cel vechi:

Ce frumoși sunt trandafirii

Și cad pradă ofilirii!

Traiul nostru e mai bun,

Că-nflorim și la Crăciun!“

Erau acuma amândoi oameni în toată firea și totuși copii, copii în inimile lor; și acum venise vara, vara caldă și binefăcătoare.

Cufărul zburător

Era odată un negustor așa de bogat încât ar fi putut să pardosească cu bani de argint toată strada lui și pe lângă asta și o ulicioară aproape toată, dar nu le pardosea pentru că-și întrebuița altfel banii și când dădea o para, lua înapoi un galben, fiindcă era priceput; dar într-o bună zi a murit.

Fecioru-su a moștenit toată averea și când s-a văzut cu atâta bănet a început să ducă o viață de petreceri; făcea zmea din banii de hârtie și arunca în apă galbeni în loc de pietre. Cu asemenea îndeletniciri, paralele s-au isprăvit repede și nu i-au mai rămas decât patru bănuți de aramă, iar haine nu mai avea decât un halat vechi și o pereche de papuci. Prietenii acum nici nu mai voiau să știe de el, pentru că nu puteau să iasă pe stradă cu dânsul așa îmbrăcat. Numai unul din ei, care era mai bun la suflet, i-a trimis un cufăr vechi cu o scrisorică: „Fă-ți bagajul!“ Dar el n-avea ce bagaj să-și facă și de aceea s-a băgat chiar el în cufăr.

Acuma, să vedeți, cufărul acesta era tare ciudat. Cum îl încuii, putea să zboare. Așa a făcut și feciorul de negustor; l-a încuiat și îndată a zburat cu cufărul pe horn, deasupra norilor, tot mai departe și mai departe. Când fundul cufărului scârțâia, feciorul negustorului se temea să nu se spargă în bucăți și să trebuiască să facă o tumbă cumplită și asta nu-i prea plăcea. Și a mers așa cât a mers și a ajuns în țara turcilor. A ascuns cufărul într-o pădure și a intrat în oraș. Nu s-a uitat nimeni la dânsul. Fiindcă turcii umblau ca și el, cu halat și cu

papuci. Cum mergea el așa, a întâlnit în drum o doică cu un copil la piept.

- Ascultă, doică turcească – a întrebat-o el – ce palat e acela de colo, cu ferestre așa de înalte?

- Acolo stă fata sultanului – a răspuns femeia. S-a prorocit că are să fie foarte necăjită din pricina unui iubit și de aceea n-are voie nimeni să stea de vorbă cu ea, decât numai dacă sunt de față sultanul și sultana.

- Bine, mulțumesc! – a spus feciorul de negustor; s-a dus în pădure, s-a băgat în cufăr, a zburat până pe acoperișul palatului și s-a strecurat la prințesă pe fereastră.

Prințesa dormea pe o sofa și era atât de frumoasă încât feciorul de negustor nu s-a putut opri și a sărutat-o. Ea s-a trezit și s-a speriat, dar el i-a spus că e dumnezeul turcilor și a venit prin văzduh la dânsa și ea a fost foarte măgulită.

Pe urmă au stat împreună de vorbă și el i-a spus tot lucruri minunate, i-a spus că ochii ei sunt două lacuri adânci în care gândurile înoată ca niște zâne ale apei și i-a spus că fruntea ei e un palat de gheață cu încăperi frumoase și tablouri și i-a mai spus de barza care aduce copii mititei și drăgălași.

Frumoase lucruri spunea! Și pe urmă i-a cerut prințesei mâna și ea îndată a spus da!

- Să vii sâmbătă seara – a zis ea; sâmbătă seara, sultanul și sultana vin la mine la ceai. Au să fie foarte mândri că mi-a cerut mâna dumnezeul turcilor; caută numai și învață bine o poveste frumoasă, pentru că tatei și mamei le plac foarte mult poveștile; mama vrea să audă povești cu tâlc și cuviincioase, iar tata vrea să fie vesele.

- Bine, n-am să aduc alte daruri decât o poveste – a spus el și a plecat, dar înainte de plecare prințesa i-a dat o sabie împodobită cu bani de aur și de asta avea el nevoie.

Și-a luat zborul, și-a cumpărat un halat și după aceea s-a dus în pădure și acolo s-a apucat să născocească o poveste; până sâmbătă trebuia să fie gata și nu era chiar așa de ușor.

Sâmbătă seara povestea era gata.

Sultanul, sultana și toată curtea erau la ceai la prințesă. Toți l-au întâmpinat cu prietenie.

- Nu vrei să ne spui o poveste? – a spus sultana; dar una care să fie cu tâlc.

- Dar să fie și cu haz – a zis sultanul.

- Da, da! – a răspuns el. Ascultați: era odată un mănunchi de chibrituri și chibriturile acestea erau foarte mândre de originea lor. Se făleau fiindcă se trăgeau dintr-un brad bătrân și înalt, din care fiecare din ele era o așchie. Chibriturile ședeau pe masă între o scăpărătoare veche și o tigiaie tot veche de fier. Își aduceau aminte de tinerețe și povesteau tigăii:

„Când eram noi în copac, stăteam într-o creangă verde. Dimineața și seara beam ceai de diamant, adică rouă, toată ziua ne îmbăiam în soare, când era soare, și păsările ne spuneau povești. Vedeam că suntem bogate prin faptul că fagii și mestecenii și ceilalți copaci numai vara erau îmbrăcați și iarna erau goi, pe când familia noastră avea mijloace să se îmbrace în verde și vara, și iarna. Dar iată că într-o bună zi a venit un tăietor de lemne și familia noastră s-a împrăștiat în toate părțile. Trunchiul familiei a ajuns catarg pe o corabie mare, care dacă voia putea să facă și înconjurul lumii, ramurile celelalte s-au dus care încotro, iar noi avem acum menirea să aprindem oamenii lumina; de aceea noi, obraze subțiri, am ajuns să stăm la bucătărie.“

„Soarta mea s-a desfășurat altfel – a spus tigiaia de fier lângă care ședeau chibriturile. De la început, de când am venit pe lume, am fost de o mulțime de ori curățită și încălzită;

eu fac treabă cu temei și sunt la loc de cinste aici în casă. Singura mea bucurie este să șed după masă la locul meu, curată și frecată, și să schimb vorbe înțelepte cu tovarășele mele. Afară de căldarea de apă, care se duce câteodată în curte și se întoarce, toți câți suntem aici stăm mereu în casă. Numai coșnița ne aduce noutăți și trebuie să spun că vorbește cu prea multă îndrăzneală despre cele ce se petrec afară. Deunăzi, o oală bătrână s-a speriat așa de tare de ceea ce vorbește coșnița, că a căzut de la locul ei și s-a spart; era o femeie așezată și cu păreri sănătoase, asta pot să v-o spun.“

„Mai taci acum, că ai vorbit destul“ – i-a tăiat vorba scăpărătoarea și a izbit o dată în cremene că au sărit scânteii în toate părțile. „Mai bine să ne veselim oleacă.“

„Da, haide să vedem care dintre noi e de neam mai bun“ – au spus chibriturile.

„Ba nu, mie nu-mi place să vorbesc de mine – a zis oala de lut. Hai mai bine să povestim câte o întâmplare. Uite, încep eu. Am să spun ceva care s-a întâmplat oricui; așa fiecare are să înțeleagă mai repede despre ce-i vorba și are să se bucure. Mi-am petrecut tinerețea pe marginea mării, într-o familie liniștită...“

„Începe foarte frumos – au spus farfuriile. Cu siguranță că povestea are să ne placă.“

„În casa aceea, mobilele erau șterse de praf, dușumelele măturate și spălate și la fiecare două săptămâni se puneau perdele curate.“

„Ce frumos povestești – spuse mătura. Se vede imediat că povestești o femeie, e ceva delicat și fin...“

„Da, da, se vede asta!“ – a spus căldarea de apă și de plăcere a sărit în sus și apa a curs pe jos pleoscăind.

Oala a povestit mai departe și la sfârșitul poveștii a fost tot așa de frumos ca și la început.

Farfuriile au zăngănit de bucurie și mătura a scos câteva fire de pătrunjel verde din ligheanul cu nisip și a încununat oala, fiindcă știa că asta are să-i necăjească pe ceilalți.

„Dacă o încununez, mâine mă încununază și ea pe mine“ – s-a gândit mătura.

„Mie mi-a venit poftă să dansez.“ – a spus vătraiul și a început să danseze. Doamne, iartă-mă, cum mai ridică piciorul în sus! O pernă veche care zăcea aruncată într-un colț a plesnit când a văzut.

„Ei, mă încununăți și pe mine?“ – a întrebat vătraiul.

Și l-au încununat și pe el.

„Neam prost!“ - și-au spus în gând chibriturile.

Acuma samovarul trebuia să cânte, dar a spus că-i răcit și nu poate dacă nu fierbe. Dar asta era numai sclifoseală. Nu voia să cânte decât pe masa din sufragerie. Pe marginea ferestrei era o pană de scris, veche, cu care scria scrisori bucătăreasa. N-avea nimic deosebit, doar atâta că fusese băgată prea tare în cerneală, dar era mândră de asta.

„Dacă samovarul nu vrea să cânte – spuse ea – n-are decât să nu cânte. Afară la fereastră e o privighetoare în colivie și știe ea să cânte. E drept că n-a învățat nicăieri, dar putem să trecem asta cu vederea.“

„Eu cred că nu se cuvine să facem una ca asta – a zis ceainicul de tablă (cânta și el și era văr bun cu samovarul) - cred că nu-i bine să ascultăm cum cântă o pasăre străină. Ce fel de patriotism e ăsta? Să spună coșnița dacă am sau n-am dreptate!“

„Sunt foarte supărată – zise coșnița – sunt cum nu se poate de supărată pe voi toți. Așa înțelegeți voi să vă petreceți seara? N-ar fi mai înțelept lucru să facem puțină ordine? Să stea fiecare la locul lui și eu am să vă arăt ce să faceți. Aveți să vedeți ce frumos are să fie!“

„Să facem cât mai multă zarvă!“ – au spus cu toții.

În clipa aceea a intrat bucătăreasa și toți au amuțit și nu s-au mai mișcat. Dar nu era oală care să nu știe ce e în stare să facă și cât e de nobilă. Fiecare se gândea: „Hei, dac-aș fi vrut, să vezi ce petrecere ar fi fost!“

Bucătăreasa a luat chibriturile și a făcut focul. Cum s-au mai aprins toate și cum au mai ars! Și se gândeau:

„Acuma poate oricine să vadă că noi suntem mai de preț decât toate celelalte. Uite cum strălucim și ce lumină dăm!“

Dar repede-repede au ars și n-a mai rămas nimic din ele.

- Frumoasă poveste – a spus sultana. Parcă aș fi fost și eu în bucătărie cu chibriturile. Da, acuma poți s-o iei pe fiica noastră de soție.

- Da, da! – a spus sultanul – luni te-nsori cu fiica noastră.

Îl tutuia acum, fiindcă curând avea să facă parte din familie.

Cu o zi înainte de nuntă, seara, a fost iluminată în tot orașul. S-au împărțit pesmeți și covrigi și copiii pe stradă șuierau din degete și era minunat de frumos.

„Trebuie să fac și eu ceva“ – s-a gândit feciorul de negustor și a cumpărat rachete, pocnitori și artificii, le-a pus cu el în cușor și și-a luat zborul.

Era o zarvă cumplită!

Toți turcii țopăiau și jucau de le săreau papucii până peste cap; asemenea minunăție cum era cușorul zburător nu mai văzuseră niciodată. Acuma vedeau și ei că într-adevăr dumnezeul cel turcesc avea s-o ia pe fata sultanului.

Feciorul de negustor s-a întors cu cușorul în pădure și pe urmă ce și-a spus el: „Hai să mă duc prin oraș, să văd ce spune lumea“. Nu-i de mirare deloc că era curios să afle.

Câte și mai câte nu spuneau oamenii! Fiecare văzuse în felul lui, dar tuturor li se păruse frumos ce văzuseră.

- Am văzut pe dumnezeul turcilor – zicea unul – ochii îi străluceau ca niște stele și barba lui e ca o spumă.

- Zbura îmbrăcat cu o mantie de foc – zicea altul. Și pe pulpanele mantiei ședeau îngerii.

Minunate lucruri mai spuneau oamenii și a doua zi avea să fie nunta.

Feciorul de negustor s-a dus iar în pădure, ca să se bage în cufăr, dar când a ajuns în pădure, ia cufărul de unde nu-i! Cufărul arsese tot. Se aprinsese de la niște artificii și nu mai rămăsese din el decât scrum. Acum feciorul de negustor nu mai putea să zboare și nu se mai putea duce la fata sultanului.

Ea l-a așteptat pe acoperiș toată ziua. L-o mai fi așteptând și acuma, dar el cutreieră lumea și spune povești; poveștile lui însă nu mai sunt așa de frumoase ca aceea cu chibriturile pe care a spus-o când era dumnezeul turcilor.

Degețica

A fost odată o femeie care voia și ea să aibă un copilaș, dar nu știa de unde să-l ia. Atunci s-a dus la o babă vrăjitoare și i-a spus:

- Uite, aș vrea și eu să am un copilaș, nu poți să-mi spui cum să fac să îl găsesc?

- Cum să nu!, a spus baba. Uite aici un bob de orz; da' să știi că nu-i orz de-acela ce crește pe ogoare și pe care-l dai la găini de mâncare; ia-l și pune-l într-un vas cu flori și ai să vezi ce iese.

- Mulțumesc, mătușă – a spus femeia și i-a dat babei cinci bănuți; apoi s-a dus acasă, a sădit bobul de orz și îndată a răsărit o floare mare și frumoasă. Ai fi zis că-i o lalea, dar petalele stăteau strânse de parcă ar fi fost numai îmbobocită.

- Ce floare drăgălașă – a spus femeia și a sărutat petalele roșii și galbene, și cum le-a sărutat, floarea s-a deschis pocnind. Era chiar o lalea ca toate lalelele, numai că drept la mijloc ședea pe pistilul verde o fetiță mititică de tot, gingașă și drăgălașă, și nu era mai mare decât un deget și de aceea i-au spus Degețica.

I-au făcut un leagăn dintr-o coajă de alun, saltea din petale albastre de toporași, iar plapuma era o petală de trandafir. Aici ședea noaptea, dar ziua se juca pe masă. Femeia pusese o farfurie plină de apă și de jur împrejur, pe marginea farfuriei, așezase flori cu lujere în apă. Pe apă plutea o petală mare de lalea pe care ședea Degețica și umbla de la o margine la alta a farfuriei; avea drept vâsle două fire

de păr de cal. Era o plăcere s-o vezi. Știa și să cânte și cânta așa de subțirel și de dulce, cum nimeni n-a mai cântat vreodată.

Într-o noapte, pe când ședea frumușel în pătucul ei, pe un ochi de fereastră care era spart a intrat o broască. Broasca era urâtă, mare și jilavă. A sărit drept pe masă, acolo unde ședea Degețica și dormea acoperită cu petale roșii de trandafir.

- Ar fi fost tocmai bună de nevastă pentru băiatul meu – s-a gândit broasca și a luat coaja de alună în care dormea Degețica și a sărit cu ea în grădină, pe geamul cel spart.

Pe la marginea pădurii curgea un râu mare și lat; malul râului era mlăștinos și mîlos; aici locuia broasca cu fecioru-su. Brr!, urât mai era și acesta și semăna leit cu mamă-sa. „Cuac-cuac-cuac!“ Asta-i tot ce-a putut el să spună când a văzut pe fetița cea drăgălașă în coaja ei de alună.

- Nu vorbi așa de tare, că se trezește!, spuse broasca cea bătrână. Te pomenești că fuge, că-i ușoară ca un puf de lebădă! S-o punem pe o frunză de nufăr; pentru ea, așa mică și ușoară cum este, are să fie ca o insulă; de-acolo n-are să poată fugi, iar noi, în vremea asta, avem să pregătim odaia cea frumoasă din mîl și după aceea aveți să vă mutați și să stați acolo.

În râu erau o mulțime de nuferi cu frunze late și verzi care parcă pluteau pe deasupra apei. Frunza care era cea mai departe de țărm era și cea mai mare dintre toate. Broasca s-a dus înot până acolo și a pus pe frunză coaja de alună cu Degețica în ea.

Fetița s-a trezit a doua zi dimineața și când a văzut unde era a început să plîngă amar; de jur împrejurul frunzei celei mari și verzi era numai apă, așa că la mal nu avea cum să ajungă.

Broasca cea bătrână stătea în mîl și își împodobește odaia cu papură și cu flori galbene, ca să fie frumos și să-i placă noră-sii. După aceea a luat pe urâtul de fecioru-su și s-a dus cu el la frunza pe care ședea Degețica. Voiau să-i ia pătucul și să-l ducă în odaia în care aveau să stea însurăteii; după aceea aveau s-o ia și pe dânsa. Broasca s-a închinat adânc în apă înaintea ei și i-a spus:

- Uite pe fecioru-meu! Ai să te măriți cu el și aveți să trăiți amândoi colo, jos, în mîl, într-o locuință strașnică.

- Cuac! Cuac! Cuac!, atîta a spus feciorul broastei.

Au luat pătucul și au plecat cu el; și Degețica a rămas singurică pe frunza cea verde și a început să plîngă iar și mai tare, pentru că nu-i plăcea să stea în mîl cu broasca aceea urâtă și nici să se mărite cu urâtul de fecioru-su. Peștișorii care înotau prin apă o văzuseră pe broască și auziseră ce spusese, de aceea scoaseră acum cu toții capul din apă să vadă și ei pe fetiță. Au văzut cât e de drăgălașă și le-a părut rău că trebuie să se ducă cu broasca jos în mîl. Nu! Asta nu trebuia să se întâmpie! S-au strâns cu toții în apă, lângă lujerul cel verde al frunzei, l-au ros cu dinții și frunza s-a desprins și a început să meargă pe apă în jos cu Degețica pe ea, departe, departe, acolo unde broasca nu putea s-o mai ajungă.

Degețica a trecut așa pe lângă o mulțime de orașe și păsărelele ședeau în copaci, pe mal, o vedeau și cântau:

- Ce fetiță drăgălașă!

Frunza mergea cu ea pe apă tot mai departe și mai departe, până a ieșit din hotarele țării aceleia.

Un fluture frumușel și alb tot zbura pe lângă ea și de la o vreme s-a lăsat pe frunză, pentru că Degețica îi plăcea. Fetița era foarte veselă. Acuma broasca nu mai putea s-o

ajungă și era așa de frumos pe unde mergea; soarele bătea în apă și apa strălucea de parcă era de aur. Degețica și-a desprins cingătoarea, cu un capăt a legat fluturele și cu celălalt capăt l-a legat de frunză; acuma frunza mergea și mai repede, și ea la fel, că doar ședea pe frunză.

Și cum mergea așa, numai iată că vine-n zbor un cărăbuș și cum o zărește se repede, îi prinde trupul mlădios cu labele lui și zboară cu ea și se așază într-un copac. Iar frunza de nufăr s-a dus mai departe pe apă și fluturele cu ea, fiindcă era legat de frunză și nu se putea desprinde.

Mult s-a mai speriat săraca Degețica atunci când cărăbușul a zburat cu ea în copac! Dar mai cu seamă era necăjită când se gândea la fluturele cel frumos cu aripi albe pe care-l legase de frunză. Dacă nu se dezleagă, atunci moare de foame. Dar cărăbușului nu-i păsa de asta. S-a așezat cu dânsa pe frunza cea lată a copacului, i-a dat suc de flori să mănânce și i-a spus că-i drăgălașă, cu toate că nu seamănă deloc cu un cărăbuș. Au venit s-o vadă și ceilalți cărăbuși care locuiau în copac; s-au uitat la dânsa, iar domnișoarele cărăbușe au strâmbat din antene și au spus:

- Are numai două picioare. Vai de ea!

- Și nu are antene!, spuse alta.

- Și uite ce subțire e la mijloc! Parc-ar fi om! Vai, ce urâtă-i!

Așa spuneau toate cărăbușoaițele și totuși Degețica era atât de drăgălașă!

Drăgălașă i se păruse și cărăbușului care o răpise, dar fiindcă toți ceilalți ziceau că-i urâtă, a început și el să creadă că-i urâtă și nu i-a mai plăcut și i-a zis să se ducă unde-o vedea cu ochii. Au luat-o, au dat-o jos din copac și au pus-o pe un bănuțel, și ea a început să plângă și să se tânguie că-i așa de urâtă și cărăbușii au alungat-o; dar ea nu era urâtă, era

cea mai drăgălașă fetiță care se poate închipui, gingașă și luminoasă ca o petală de trandafir.

Și biata Degețica a stat toată vara singură în pădurea cea mare. Și-a împletit un pat din fire de iarbă și l-a agățat sub o frunză de brustur, așa că acuma nu se mai teme de ploaie. De mâncare avea dulceața florilor și bea roua adunată dimineța pe frunze. Așa au trecut vara și toamna. Dar după aceea a venit iarna, iarna rece și lungă. Toate păsările care cântaseră atât de frumos în preajma ei au plecat, copacii și florile s-au uscat; frunza cea mare de brustur sub care se adăpostise s-a zbârcit și s-a scorojit, până n-a mai rămas din ea decât un lujer galben și veșted. Degețica dărdăia cumplit de frig, pentru că hainele ei se rupseseră și pentru că era atât de gingașă și de subțirică încât nu se putea să nu-i fie frig. A început să ningă și fiecare fulg care cădea peste ea era greu cum ar fi fost o lopată de zăpadă aruncată peste noi, fiindcă noi suntem mari, dar ea era numai cât o jumătate de deget. Atunci ce să facă și ea? Și-a pus în spate o frunză uscată, dar tot nu se putea încălzi și dărdăia întruna de frig.

Chiar la marginea pădurii în care stătea era un lan mare de grâu. Grâul fusese secerat de mult și acuma nu mai rămăsese decât o miriște. Dar Degețicăi miriștea i se păru mare cât o pădure. A luat-o și ea prin miriște și a tot mers tremurând de frig până a ajuns la ușa șoarecelui de câmp, care își avea aici locuința. Era o hrubă în pământ, caldă și plăcută; șoarecele avea o bucătărie strașnică și o cămară plină de grâu. Degețica s-a oprit la ușa ca o fetiță cerșetoare și s-a rugat să-i dea și ei o bucățică dintr-un bob de grâu, că nu mâncase de două zile nimic.

- Săraca de tine - a zis șoarecele, care era un șoarece de treabă – hai, intră și te-ncălzește și stai la masă cu mine.

Și fiindcă fetița i-a plăcut, i-a spus:

- Știi ce, stai la mine toată iarna; ai să-mi deretici prin casă și ai să-mi spui povești, că-mi plac poveștile.

Degețica a făcut cum i-a spus șoarecele și i-a mers foarte bine. Într-o zi, șoarecele îi spuse:

- Azi avem un musafir, un vecin de-al meu care vine în vizită o dată pe săptămână. E mai bogat decât mine, are o mulțime de odăi și o blană neagră, frumoasă. Dacă poți să te măriți cu el, atunci halal de tine; atâta numai că nu vede. Să-i spui cele mai frumoase povești pe care le știi.

Dar Degețicăi numai de asta nu-i ardea. Vecinul era un sobol și ea nici gând nu avea să se mărite cu el.

Sobolul a venit îmbrăcat cu blana lui cea grozavă. Șoarecele nu mai isprăvea cu laudele. Ba că-i bogat și învățat, ba că are o casă de douăzeci de ori mai mare decât a lui.

Acum, de învățat o fi fost el învățat, dar nu putea suferi soarele și florile cele mai frumoase și le vorbea de rău, fiindcă nu le văzuse niciodată cum arată la față.

Degețica n-a avut încotro și a trebuit să cânte ceva și a cântat "Mugur, mugur, mugurel" și alte cântece. Și sobolul s-a îndrăgostit de dânsa din pricina glasului ei frumos, dar n-a spus deocamdată nimic, că era chibzuit.

Săpase nu de mult un drum pe sub pământ, de la casa lui până la casa șoarecelui; sobolul a poftit-o pe Degețica și pe șoarece să se plimbe prin hruba asta ori de câte ori ar avea poftă. Le-a mai spus să nu se sperie că în tunelul acela este o pasăre moartă. Era o pasăre cu toate penele pe ea și cu pliscul întreg; se vede că nu de multă vreme murise și fusese îngropată chiar acolo, pe unde săpase el drum pe sub pământ.

Sobolul a luat în gură o bucată de lemn putred, fiindcă lemnul putred luminează în întuneric ca focul, și a pornit înainte ca să lumineze calea. Când au ajuns la locul unde era pasărea cea moartă, sobolul și-a ridicat în sus nasul lui

butucănos și a izbit cu el în tavan și a făcut o gaură mare și deodată a intrat lumina zilei în hrubă. Jos zăcea o rândunică moartă, cu aripile strâns lipite de coaste, cu picioarele zgârcite și cu capul înfundat în pene. Săraca pasăre murise de frig, fără îndoială. Degețicăi i-a părut rău fiindcă îi erau dragi păsărele, toată vara îi cântaseră și ciripiseră în preajma ei. Sobolul însă a împins pasărea cu picioarele lui scurte și a spus:

- Acuma nu mai cântă! Rău e să te naști pasăre! Mulțumesc lui Dumnezeu că copiii mei n-au să fie așa! Uite, o pasăre ca asta, nu-i nimic de capul ei; toată vara ciripește și când vine iarna moare de foame.

- Chiar așa, că bine spui, se vede că ești înțelept – zise șoarecele. Ce folos are pasărea că tot ciripește? Când vine iarna n-are ce mânca și îngheață de frig; dar se ține, mă rog, toată vara cu nasul pe sus!

Degețica n-a spus nimic. Dar când sobolul și cu șoarecele s-au întors cu spatele, ea a dat într-o parte penele care acopereau capul păsării și a sărutat rândunica pe ochii ei închiși.

„Poate că tocmai ea mi-a cântat așa de frumos astă-vară – se gândi Degețica. Multă bucurie mi-a făcut biata păsărică!“

Sobolul a astupat gaura pe care venea lumina și apoi i-a dus pe șoarece și pe Degețica până acasă. Noaptea, Degețica n-a putut să doarmă, se tot gândea la păsărică moartă. S-a sculat din pat și a împletit din fân un covor mare și frumos. Apoi s-a dus la pasăre și a acoperit-o cu covorul și a mai luat și niște bumbac moale pe care-l găsisese prin camera șoarecelui și a învelit pasărea cu bumbac, ca să-i fie cald.

- Rămâi cu bine, păsărică dragălașă! - spuse ea. Îți mulțumesc că ai cântat așa de frumos astă-vară, când copacii erau verzi și ne încălzea soarele.

Și fetița și-a lipit obrazul de pieptul păsării și deodată a tresărit speriată, fiindcă i s-a părut că înăuntru bătea ceva. Inima păsării bătea. Rândunica nu murise, era numai amorțită și acuma se încălzise și își venise iar în fire.

Toamna, toate rândunelele pleacă în țările calde; și dacă vreuna întârzie cu plecarea, o prinde frigul, amorțește și cade jos și o acoperă zăpada.

Degețica nu știa ce să facă fiindcă, față de ea, pasărea era grozav de mare, totuși și-a luat inima în dinți, a îngrămădit bumbacul de jur împrejurul rândunelei și a adus o frunză de izmă creată, pe care și-o făcuse plapumă, și a acoperit capul păsării.

În noaptea următoare s-a dus iar la ea; rândunica se trezise din amorțeală, dar era slăbită tare. Numai o clipă a deschis ochii și s-a uitat la Degețica; fetița sta în fața ei cu o bucățică de lemn putred în mână, că altă lampă n-avea.

- Îți mulțumesc, fetiță drăgălașă – a spus rândunica betegă. M-am încălzit de minune, am să prind iar putere și am să pot să ies de-aici și să zbor la lumina caldă a soarelui.

- Vai - a spus Degețica – afară e frig și ninge! Mai bine stai aici, în pătuțul tău cald, și eu am să te îngrijesc.

Și a adus rândunelei apă într-o petală și rândunica a băut și i-a povestit cum și-a zgâriat aripa într-un scai și de aceea n-a mai putut să zboare repede cum zburau celelalte rândunele, care au plecat departe, departe, în țările calde. De oboseală, a căzut jos. Mai mult de-atâta nu-și aducea aminte și nici nu știa cum ajunsese aici.

Rândunica a stat toată iarna în boștiură și Degețica o-ngrijea și-i era tare dragă; iar sobolul și cu șoarecele n-au aflat nimic de asta, și mai bine că n-au aflat, fiindcă nu puteau s-o sufere pe biata rândunică.

Când a sosit primăvara și soarele a dezmoțit pământul, rândunica și-a luat rămas-bun de la Degețica; fetița a

destupat gaura din tavan pe care o făcuse sobolul. Soarele a pătruns înăuntru până la ele și rândunica a întreat-o pe Degețica dacă n-ar vrea să vină și ea; ar lua-o în spate și ar zbură cu ea până la pădurea cea verde. Degețica însă s-a gândit că, dacă ea ar pleca, șoarecele cel bătrân care o găzduise ar fi foarte negăjit din cauza asta și a apus:

- Nu, nu pot.

- Atunci rămâi cu bine, rămâi cu bine, fetiță drăgălașă și bună – a spus rândunica și a ieșit în zbor afară, la lumina soarelui. Degețica s-a uitat după ea și i-au dat lacrimile, pentru că-i era dragă rândunica.

- Cirip, cirip! - a început să cânte pasărea și s-a dus în zbor în pădure. Degețica era tare necăjită. Nu avea voie să iasă și ea, să se încălzească la soare. Grâul care fusese semănat pe ogorul de deasupra casei șoricelului a răsărit și a crescut înalt și lanul era acum ca o pădure deasă pentru biata fetiță.

- Vara asta trebuie să-ți întocmești zestrea – i-a spus șoarecele. Vecinul, sobolul cel urâcios cu blana neagră, o ceruse în căsătorie.

- Trebuie să ai de toate, și lână, și pânză, să nu-ți lipsească nimic când te măriți cu sobolul.

Degețica a trebuit să se apuce de tors și șoarecele a tocmit patru omizi care țeseau zi și noapte. În fiecare seară venea la ea sobolul și stăteau de vorbă. Spunea că pe la sfârșitul verii soarele n-are să fie așa de fierbinte ca acuma, când de dogoarea lui pământul se face tare ca piatra; și mai spunea că, după ce s-o călători vara, are să se însoare cu Degețica. Dar Degețica nu se bucura deloc, fiindcă sobolul era urâcios și ea nu putea să-l sufere. În fiecare dimineață, când răsărea soarele, și în fiecare seară, când asfințea, se strecura pe ușă afară și, când vântul dădea într-o parte spicele

și se putea zări cerul albastru, ea se gândea că afară e frumos și e lumină. Și îi era dor de rândunică, prietena ei de astă-primăvară. Dar rândunica nu se zărea nicăieri; de bună seamă că se dusese departe, în pădurea cea frumoasă și verde.

Când a venit toamna, Degețica a fost și ea gata cu zestrea.

- De azi într-o lună e nunta – a spus șoarecele.

Când a auzit asta Degețica început să plângă și a spus că nu vrea să se mărite cu sobolul cel urâcios.

- Nu mai tot vorbi degeaba – a spus șoarecele. Să nu fi încăpățânată, că să știi că te mușc cu dinții mei cei albi și ascuțiți! Auzi colo! Un bărbat așa de chipeș! Nici regina nu are o blană așa de frumoasă ca el! Și ce bucătărie are! Și camera i-i plină de bunătăți!

Mai bine mulțumește lui Dumnezeu că ți-a dat asemenea bărbat!

Și așa, iaca, a sosit și ziua nunții. Sobolul a venit s-o ia pe Degețica; de acum înainte va trebui să stea cu dânsul în adâncimile pământului și să nu mai vadă niciodată soarele, pentru că sobolul nu putea suferi soarele. Biata fată era tare amărâtă; trebuia să-și ia rămas-bun de la soare pe vecie. Cât șezuse la șoarece, putuse ieși măcar de la ușă să se uite la soare.

- Rămâi cu bine, soare!, spuse ea. Își ridică brațele la cer și făcu câțiva pași de la ușă mai încolo, fiindcă acuma grâul fusese secerat și rămăsese numai miriștea. Rămâi cu bine, rămâi cu bine!, rosti ea din nou și luă în brațe o floristică roșie, o sărută și îi spuse: Floristică dragă, când o vezi pe rândunică, spune-i rămas-bun de la mine.

- Chiu-chiu-chiup – auzi ea deodată deasupra capului și, când s-a uitat, ce să vadă? Tocmai rândunica! Mult s-a mai bucurat pasărea când a văzut-o pe fetiță! Degețica i-a

povestit tot ce i s-a întâmplat, că trebuie să se mărite cu sobolul cel urâcios, că de-acum înainte are să stea într-o hrubă în pământ și n-are să mai vadă niciodată soarele. Și, spunând toate acestea, începu să plângă.

- Uite ce – a spus rândunica – acuși vine iarna și eu mă duc în țările calde; nu vrei să vii cu mine? Te iau în spate. Numai să te legi de mine cu cingătoarea; și așa scăpăm și de sobolul cel urâcios și de hruba lui și plecăm departe, peste munți, în țările calde, unde soarele strălucește mai tare decât aici și toată vremea e numai vară și sunt o mulțime de flori frumoase. Hai cu mine, Degețică scumpă, tu, care m-ai scăpat de la moarte când zăceam în hrubă!

- Da, vin cu tine – a spus Degețica - și atunci rândunica a luat-o în spate. Fetița și-a întins picioarele pe aripile păsării, s-a legat strâns cu cingătoarea de-o pană mai tare și rândunica s-a ridicat în înaltul cerului, peste păduri și peste ape, sus, deasupra munților celor mari, pe care-i veșnic zăpadă. Degețicăi îi era frig, dar s-a băgat pe sub penele calde ale păsării și a rămas numai cu capul afară, ca să vadă toate minunățiile peste care zbura.

Și au mers tot așa până au ajuns în țările calde. Acolo soarele strălucea mult mai tare și erau o mulțime de podgorii cu struguri galbeni și negri. Erau păduri de lămâi și de portocali, mirosea a cimbrisor și a mentă creată și copiii se jucau și alergau după fluturi mari, cu aripi pestrițe. Rândunica însă nu s-a oprit și a mers în zbor mai departe și locurile erau tot mai frumoase. Și au mers ele tot așa până au ajuns la marginea mării albastre; pe țârm, printre copacii verzi și frumoși, se ridica un palat de marmură albă, din vremuri străvechi.

Vița-de-vie se cățara pe stâlpii înalți și albi și pe creștetul stâlpilor erau o mulțime de cuiburi de rândunică și

un cuib era chiar al rândunicii care o ducea în spate pe Degețica.

- Aici stau eu – a spus rândunica. Uite, jos sunt o mulțime de flori; eu am să te așez pe una din ele și ai să stai acolo, vrei?

- Da, minunat!, a spus Degețica și a bătut din palme de bucurie.

Jos era un stâlp alb, din marmură, care se răsturnase și se spărsese în trei bucăți; printre bucățile de marmură creșteau niște flori mari și albe. Rândunica s-a lăsat în jos și a așezat-o pe fetiță pe o petală. Dar ce s-a mai minunat fetița! Drept în mijlocul florii ședea un omuleț, și era așa de alb și de străveziu, parcă ar fi fost de sticlă. Pe cap purta o coroană de aur și la umeri avea aripi și nu era mai înalt decât Degețica. Omulețul era spiridușul florii. În fiecare floare era câte un spiriduș sau câte o zână mititică; acesta însă era craiul tuturor.

- Doamne, cât e de frumos!, spuse rândunicii în șoaptă Degețica.

Craiul florilor s-a speriat când a văzut-o pe rândunică, fiindcă față de el, așa de mic și de gingaș, era ca un vultur uriaș. Când însă a văzut-o pe Degețica, s-a bucurat grozav; era fata cea mai frumoasă pe care o văzuse vreodată. Repede și-a luat coroana de aur de pe cap și i-a pus-o ei; apoi a întrebat-o cum o cheamă și dacă vrea să-i fie soție și crăiasă a florilor. Nu semăna deloc cu feciorul broaștei și nici cu sobolul cel cu blana neagră. Degețica i-a răspuns craiului cel frumos că vrea, și atunci din fiecare floare s-a scoborât câte o doamnă sau câte un domn, și toți erau așa de drăgălași că nu-ți mai luai ochii de la dânșii. Și fiecare i-a adus Degețicăi câte un dar; cel mai strașnic din toate darurile a fost o pereche de aripi pe care i le-a adus o muscă mare și albă. I le-

a prins Degețicăi de spate și acuma putea și ea să zboare din floare în floare. Toți s-au bucurat grozav și rândunica ședea sus în cuib și le cânta cum știa ea mai bine; dar în inima ei era mâhnită, pentru că Degețica îi era dragă și n-ar fi vrut să se despartă de ea niciodată.

- Nu trebuie să te mai cheme Degețica – i-a spus fetiței craiul florilor. E un nume urât și tu ești frumoasă. Avem să-ți spunem Maia.

- Rămâi cu bine, rămâi cu bine!, a spus rândunica și a plecat în zbor iarăși înapoi, în Danemarca; acolo își avea ea un cuib, chiar la fereastra omului care știe să spună povești frumoase. Și de la el am aflat toată povestea.

Fata din soc

Era odată un băiețuș care a răcit; se jucase pe afară și unde, fiindcă pe jos era uscat și nu ploua. Mamă-sa l-a dezbrăcat, l-a pus în pat și a prins samovarul, ca să-i facă o ceașcă de ceai din soc, fiindcă ceaiul încălzește. Chiar atunci a venit și bătrânul care locuia sus, tocmai sub acoperiș; n-avea nici nevastă, nici copii, dar îi erau dragi copiii și știa o mulțime de povești și era o plăcere să-l asculte.

- Acuma să bei ceaiul – a spus băiețușului mama - și după aceea poate că ai s-auzi o poveste.

- Da, numai să-mi aduc aminte de vreuna pe care n-am mai spus-o – a zis bătrânul. Dar unde s-a udat pe picioare băiatul?, a întrebat el.

- Nu știu și nu înțeleg deloc ce poate să fie – a răspuns mama.

- Îmi spui o poveste?, a întrebat băiețușul.

- Ți-oi spune, dar mai întâi vreau să știi ceva; poți tu să-mi spui cât e de adânc canalul de pe strada unde-i școala?

- Până la glezne – a răspuns băiatul; dar ca s-ajungă până la glezne trebuie să mă duc unde-i mai adânc.

- Bun!, acum am aflat unde te-ai udat pe picioare – a zis bătrânul. Desigur că vrei să-ți spun o poveste, dar nu mai știu nici una nouă.

- Fă una acuma – a spus băiețușul. Mama zice că dumneata poți să faci o poveste din orice și știi povești despre toate lucrurile din lume.

- Da, dar poveștile făcute așa nu-s mare lucru. Poveștile frumoase vin singure și-mi bat în frunte și-mi spun: „Uite că am sosit!“

- Acuma nu bate nici una? - a întrebat băiețușul.

Mama a râs, a pus flori de soc în ceainic și a turnat apa clocotită.

- Spune-mi o poveste.

- Da, numai să fie vreuna! Dar fac mofturi și nu vor să vie decât atunci când au ele poftă! Da' ia stai puțin! – spuse el deodată. Uite una chiar aici! E în ceainic!

Băiețușul s-a uitat la ceainic și deodată capacul a început să se ridice și s-a ridicat tot mai tare și din ceainic au ieșit florile de soc, albe și proaspete, și și-au întins în toate părțile crenguțele.

Era acuma o tufă mare de soc, un copăcel întreg și crengile lui se întindeau până deasupra patului și dădeau perdeluțele patului într-o parte. În mijlocul copăcelului, pe o creangă, ședea o băbuță cu o îmbrăcăminte ciudată, verde ca și frunzele socului și tivită cu flori de soc mari, albe. Nu se putea desluși bine dacă era stofă sau chiar frunze și flori.

- Cum o cheamă? – a întrebat băiețușul.

- Romanii și grecii cei vechi – a spus bătrânul – îi ziceau driadă, dar noi acuma nu mai știm ce înseamnă asta. La țară i se zice mătușica din soc; acesta e un nume mai potrivit pentru ea. Și acum uită-te la copac și ascultă. „Tot așa era odată un soc înflorit în ograda unei căsute sărmane. La umbra lui ședea într-o zi cu soare doi bătrâni. Era un marinar bătrân, bătrân și cu nevastă-sa bătrână, bătrână și ea. Erau străbunici acuma și în curând aveau să serbeze nunta de aur, dar nu-și aduceau bine aminte ziua. Mătușica din soc ședea în copac și era tot așa de bucuroasă ca și ei.

- Eu știu când e nunta voastră de aur – spunea ea, dar cei

doi bătrâni n-o auzeau, fiindcă vorbeau de vremea de altădată.

- Îți aduci aminte – zise marinarul cel bătrân – când eram copii și ne jucam pe-aici, tot în ograda asta în care suntem acuma? O dată ne-am apucat să facem o grădină și am înfipt în pământ o mulțime de crenguțe.

- Da – a răspuns bătrâna – îmi aduc aminte foarte bine. Am udat crenguțele și una din ele s-a prins; era o crenguță de soc și a crescut mare și s-a făcut socul sub care stăm noi acuma.

- Da, spuse el; și colo în colț era o puțină cu apă și eu făcusem o corabie din scândurele și îi dădusem drumul pe apă! N-a mai trecut mult și am plecat și eu pe mare cu o corabie adevărată!

- Da, dar mai întâi am fost amândoi la școală – spuse bătrâna. Și ne suiam ținându-ne de mână în turn și ne uitam la corăbiile cele mari.

- Da, și după aceea am plecat și eu și am umblat câțiva ani prin lume.

- Da, și cât n-am mai plâns eu după plecarea ta! Credeam c-ai murit și ai ajuns în fundul mării. De câte ori nu m-am sculat noaptea și nu m-am uitat de unde bate vântul și dacă tu nu vii! Vântul bătea, dar tu nu mai veneai. Și într-o zi, mi-aduc aminte că ploua cu găleata, tocmai venise gunoierul la casa unde slujeam și eu dusesem căldarea cu gunoi și stăteam acuma în poartă. Deodată a trecut poștașul, s-a oprit și mi-a dat o scrisoare; era de la tine. Mult mai umblase scrisoarea asta până să ajungă la mine! Am desfăcut-o repede și am început s-o citesc. De bucurie și râdeam și plângeam! Scriai acolo că ești prin țările calde, pe unde crește cafeaua. Ce țări minunate trebuie să fie! Și mai spuneai multe, multe lucruri în scrisoare și eu citeam și

stăteam în ploaie cu căldarea de gunoi lângă mine. Deodată mă ia cineva de mijloc...

- Da, și i-ai dat aceuia o palmă că a văzut stele verzi...

- De unde să știu că tu erai? Veniseși odată cu scrisoarea și erai așa de chipeș și de frumos – așa cum ești și acuma. Aveai în buzunar o basma galbenă și o pălărie nouă, erai foarte dichisit. Doamne, și ce vreme păcătoasă era și cum mai ploua!

- Și după aceea ne-am luat – spuse el. Ți-aduci aminte? Și pe urmă a venit băiatul cel dintâi și după el Maria și Iacob și Petru și Ion și Christian!

- Da, și toți au crescut și s-au făcut mari și toți vrednici.

- Și copiii lor au avut și ei copii – spuse bătrânul matelot - și acuma vedem pe copiii copiilor noștri.

- Când ne-am cunoscut noi nu era cam tot pe vremea asta?

- Da, chiar azi e nunta de aur! – a spus mătușica din soc și și-a întins capul printre cei doi bătrâni, dar ei au crezut că e o vecină care a venit să-i fitirisească. S-au uitat unul la altul și s-au luat de mână, ca pe vremuri. Și după aceea au venit copiii și nepoții, fiindcă ei știau că azi e nunta de aur și îi felicitaseră pe bătrâni dis-de-diminează, dar bătrânii uitaseră. Ei își aduceau aminte mai bine de lucruri întâmplare odinioară decât de cele întâmplare acum de curând. Socul răspândea mireasmă și soarele care tocmai scăpăta spre asfințit îi bătea pe bătrâni drept în față și amândoi erau roșii la obraz.

Nepotul cel mai tânăr a început să joace împrejurul lor și le-a spus că astă-seară are să fie petrecere mare, au să mănânce cartofi prăjiți. Și mătușica din soc a dat din cap în copac și a strigat și ea cu ceilalți laolaltă: Ura!“

- D-apoi asta n-a fost poveste – a spus băiețașul care ascultase.

- Poate n-o fi fost – a zis bătrânul care povestea; dar să vedem ce spune mătușica din soc.

- Nu, n-a fost poveste – a spus mătușica; acuma vine povestea. Poveștile cele mai minunate ies din viața de toate zilele, uite așa cum a ieșit copăcelul meu din ceainic.

Și l-a ridicat pe băiețaș din pat și l-a luat în brațe și ramurile socului s-au boltit deasupra lor, așa că ei erau acuma ca într-un boschet și copacul și-a luat zborul și i-a dus departe.

Mătușica din soc s-a schimbat deodată într-o fetiță drăgălașă, dar hainele erau tot din stofa aceea verde cu flori albe, din care fuseseră și hainele mătușicai. La piept aveau o floare adevărată de soc și în părul ei galben și cârlionțat o cunună de flori de soc; ochii îi erau albaștri. O! Era atât de gingașă fetița! S-au sărutat și acuma erau amândoi de-o vârstă și aveau aceleași bucurii.

Au ieșit din boschet ținându-se de mână și au intrat într-o grădină frumoasă. Lângă o pajiște era legat de un țaruș bastonul tatii. Față de copii, bastonul prindea viață. Când se așezau călare pe el, măciulia se preschimba într-un cap de cal cu o coamă lungă și neagră. Îi creșteau deodată patru picioare subțiri și vânjoase și bastonul se prefăcea într-un cal voinic și iute. Au încălecat și au pornit în galop împrejurul pajiștii.

- Ne ducem departe, departe – a spus băiețașul; ne ducem la conacul unde am fost anul trecut.

Și alergau, alergau primprejurul pajiștii și fetița, care după cum știm nu era alta decât mătușica din soc, striga:

- Uite, acuma suntem la țară. Vezi căsuța aceea cu spatele cuptorului, care iese din zid ca un ou mare cât toate zilele? Alături e un soc și uite și cocoșul care umblă prin ogradă și scurmă și când găsește ceva cheamă găinile să le dea și lor! Ia uită-te la el cum se mai fudulește! Acuma am

ajuns la biserică; e așezată pe deal, printre stejari bătrâni și unul e pe jumătate uscat.

- Iată-ne acuma la fierărie. Focul arde și fierarii bat fierul cu ciocanul și scânteile sar în toate părțile. Și acuma, haide la conac!

Și tot ce spunea fetița care ședea călare pe baston la spatele băiețașului se întâmpla chiar așa. Băiețașul vedea tot ce spunea ea și totuși alergau numai de jur împrejurul pajiștii. Pe urmă s-au jucat și au făcut o grădină în țărână și ea și-a scos din păr câteva flori de soc și le-a sădit în pământ și din flori au crescut tulpinițe, așa cum crescuseră și din crenguțele pe care le sădiseră cei doi bătrâni de care am vorbit adineauri. S-au luat apoi de mână, așa cum se luaseră și bătrânii când erau copii, dar nu s-au urcat sus în turn ca să vadă marea. Fetița l-a luat de mijloc pe băiețaș și amândoi s-au ridicat în văzduh și au zburat peste câmpii și păduri și ape și a fost primăvară, și a fost vară și după aceea toamnă și iarnă și mii și mii de chipuri și locuri s-au oglindit în ochii și în inima băiețașului. Și fetița îi spunea: „Ce vezi acuma n-ai să uiți niciodată!“

Socul înflorit răspândea mereu mireasma lui dulce. Și băiețașul vedea jos trandafiri și fagi tineri, dar socul mirosea cel mai tare, fiindcă florile lui erau chiar pe pieptul fetiței și el își rezema capul de pieptul ei.

- E frumos pe-aici primăvara! – a spus fetița.

Erau acum într-o pădure de fagi. Prin poieni erau deditei și trifoi. O, de-ar fi mereu primăvară în pădurea de fagi plină de mireme!

- E minunat pe-aici vara! – spuse ea.

Erau acuma pe lângă un castel din vremurile vechi; zidurile roșcate și meterezele se oglindeau într-un lac pe care pluteau lebede. Pe câmp se legănau holdele, flori roșii și

galbene creșteau pe marginea apei, pe garduri vii se cățarau iedera și rochița rândunelei. Seara, luna se ridica, rotundă și mare, și fânul adunat pe câmp mirosea frumos. „Asta nu se uită niciodată!”

- E minunat pe-aici toamna! – spuse fetița și cerul era încă o dată pe atâta de adânc și de albastru și pădurea se colorase în toate felurile de roșu, de galben și de verde. Câinii de vânătoare alergau, stoluri de păsări zburau speriate pe deasupra movilelor pe care, printre pietre, se întindeau tufișuri de mure. Marea era albastră, întunecată și plină de bărci și corăbii cu pânzele întinse, iar în șopron, babe, fete și copii curățau hamei și-l puneau într-un butoi; tinerii cântau și bătrânii spuneau povești cu spiriduși și vrăjitori. Mai bine nu putea fi nicăieri.

- Pe-aici e frumos iarna! – spuse fetița și iată că toți copacii erau acoperiți cu polei, parcă ar fi fost mărgean alb. Când mergeai, zăpada scârțâia sub talpă, parcă ai fi avut mereu ciuboțele noi și pe cer cădeau stele una după alta. În casă, pomul de Crăciun era aprins, se împărțeau cadouri și toți erau veseli. Prin căsuțe țărănești se auzea cântec de scripca și scripcarii căpătau clătite; până și cel mai sărac copil spunea: „Ce frumos e iarna!”

Da, era frumos, și fetița arăta băiețușului toate frumusețile și socul își răspândea mireasma și flamura colorată cu care marinarul cel bătrân pornise pe mări flutura mereu.

Băiatul a crescut și s-a făcut flăcău și acuma se pregătea să plece în lumea largă, departe, departe, în țările calde, pe unde creștea cafeaua. Și la plecare fata și-a luat o floare de soc de la piept și i-a dat-o. El a pus floarea cu grijă într-o carte și cât a stat prin străinătăți, ori de câte ori deschidea cartea nimerea mereu tot la locul unde era floarea amintirii.

Și cu cât se uita mai mult la ea, cu atâta floarea se înviora mai tare și el parcă simțea mireasma pădurilor din țara lui și din petalele florii se ivea fata cu ochi albaștri și limpezi și îi spunea în șoaptă: „Aici e frumos primăvara și vara și toamna și iarna!” Și multe chipuri și locuri de acasă îi lunecau prin minte.

Așa au trecut mai mulți ani și acuma el era bătrân și ședea cu soția lui, bătrână și ea, lângă un soc înflorit. Se țineau de mână așa cum se tinuseră cândva străbunicul și cu străbunica și ca și ei vorbeau de vremea de altădată și de nunta de aur. Fata cu ochi albaștri și cu flori de soc în păr ședea sus în copac, dădea din cap către dânșii și spunea:

- Astăzi e nunta de aur.

Apoi a luat din cununa ei două flori, le-a sărutat și florile au strălucit întâi ca argintul, pe urmă ca aurul și când le-a pus pe capetele celor doi bătrâni, fiecare floare s-a prefăcut într-o coroană de aur. Și acuma, amândoi ședea ca un rege și o regină lângă socul înflorit și el spunea soției lui povestea cu mătușica din soc, așa cum o auzise când era copil, și amândoi au fost de părere că povestea asta cuprinde o mulțime de lucruri care seamănă cu viața lor și tocmai acele lucruri le plăceau mai tare.

- Da, așa este! – a spus fata din soc. Unii îmi zic mătușica din soc, alții îmi zic driadă, dar numele meu adevărat este Amintirea. Eu stau în soc și cresc cu el odată și pot să mă duc cu gândul înapoi și pot să povestesc tot felul de lucruri. Ia vezi dacă mai ai floarea aceea de demult!

Și bătrânul a deschis cartea și floarea era acolo, între file, proaspătă și frumoasă, parcă atunci ar fi cules-o. Și Amintirea a dat din cap mulțumită și peste cei doi bătrâni cu coroana de aur pe cap se împrăștia acum lumina roșie a soarelui asfințit. Au închis ochii și... și... povestea s-a sfârșit.

Băiețașul ședea în pătucul lui și nu știa dacă a visat ori a auzit o poveste. Ceainicul era pe masă, dar din el nu se mai ridica nici un soc și bătrânul care spusese povestea tocmai se pregătea să plece și peste o clipă a și plecat.

- Ce frumos a fost! – a zis băiețașul. Mamă, am fost în țările calde!

- Cred și eu! – a spus mama. După ce bei două cești de ceai de soc ajungi repede în țările calde.

Și l-a învelit bine cu plapuma, ca să nu răcească iar.

- Tu ai dormit și noi am stat de vorbă și ne-am tot întrebat dacă-i poveste ori întâmplare adevărată.

- Și mătușica din soc unde-i? – a întrebat băiețașul.

- E în ceainic – a spus mama. S-o lăsăm să stea acolo!

Povestea unui gât de sticlă

Era o stradă îngustă și întortocheată, cu case mici, murâte și dărăpănate. Dar, dintre toate, una singură, cea mai înaltă, era atât de veche și de șubredă încât îți venea să crezi că, dintr-o clipă într-alta, avea să se dărâme.

Cine putea să locuiască pe-o astfel de stradă, decât lumea nevoiașă? Dar sărăcia se dovedea în acest loc cu atât mai necruțătoare cu cât, în fața odăii de la mansardă, era atârnată o colivie veche în care se afla un canar de toată frumusețea. Stăpânul n-avusese pesemne la îndemână un păhăruț din care să-i dea canarului să bea apă și pusese în loc un gât de sticlă, întors cu fundul în sus și astupat în partea de jos cu un dop. Dar bietului canar puțin îi păsa de urâtenia coliviei lui. Sărea sprinten de pe o stinghie pe alta și ciripea cu toată voioșia, mai ales atunci când stăpâna lui, o fată bătrână, îi aducea un pumn de verdeață.

- Ei, da, ție îți dă mâna să ciripești și să zbori încoace și încolo, îi spuse într-o zi gâtul de sticlă.

Asta însă o spunea mai mult în șoaptă, fiindcă nu putea să grăiască, deoarece nici un gât de sticlă nu s-a dovedit grăitor până în ziua de astăzi. Am putea mărturisi chiar că rostea cuvintele mai mult în gând, așa cum facem noi, oamenii, câteodată.

- Da, ție îți dă mâna să ciripești – reluă gâtul de sticlă – fiindcă bunul Dumnezeu te-a păstrat întreg și nu te-a schilodit ca pe mine. Dar tare aș vrea să văd ce ai face dacă ai fi în locul meu și, după ce ți-ai pierdut toate rosturile de

odinioară, te-ai pomeni că nu ți-a rămas teafără decât gura și aceasta astupată cu un dop! Știu foarte bine că atunci nu ți-ar mai arde de cântec. Dar dacă norocul te-a urmărit fără încetare, n-ai decât să cânti, cânărașule! Tot e mai bine să se găsească o făptură plină de voioșie într-o casă atât de posomorâtă. În ceea ce mă privește, cum să-mi mai ardă de cântec? Pe vremea când eram o sticlă întregă, cântam și eu când în pântec îmi gâlgâia vinul. Oamenii chiuiiau în cinstea mea, sărbătorindu-mă. Hei, ce lucruri de duh nu mi-a fost dat s-aud într-o lungă călătorie pe care am făcut-o, pe vremea când trebuia să se logodească fata blănarului! Totul parcă s-a petrecut ieri. Dar de-atunci până azi prin câte n-am mai trecut! Câte neajunsuri nu mi-a fost dat să mai întâmpin! Am străbătut prin foc, prin apă, prin văzduh și pe sub pământ. Ți-ar trebui nu știu cât timp să stai și s-ascuți câte ți-aș mai povesti...

Și gâtul de sticlă începu să povestească, pe îndelete, cum luase naștere din nisip topit pe fundul unui cuptor și cum, pe măsură ce se răcea, simțea o mare dorință să pornească în lume, să nu mai atârne de nimeni și să-și croiască drumul pe care l-ar fi crezut de cuviință, cu alte cuvinte, să nu se piardă în mijlocul celor de seama lui, oricât era de străveziu și de strălucitor.

La început, după ce luase naștere și i se dăduse numirea de sticlă, fusese așezată în rând cu altele, toate ieșite din același cuptor și pe care le socotea surorile ei bune. Nu se potriveau însă ca mărime și erau forme diferite; unele erau sticle de șampanie, altele sticle de bere. Dar e scris în cartea lumii ca și sticlele să aibă multe de întâmpinat. Așa, de pildă, multe dintre cele care au fost umplute cu vinul cel mai prost ajung, după câteva vreme, să facă să gâlgâie în cuprinsul lor cel mai adevărat „Lacrima Cristii”, iar sticla în care a

spumegat șampania să fie la urmă adăpost pentru bulionul de pătlăgele roșii.

Dar, oricât de rău ar ajunge cineva, tot are dreptul să se gândească la obârșia lui, fie că a fost ea nobilă sau nu.

După cum spuneam, sticlele au fost trimise prin toate ungherele lumii. Îvelite în paie, au fost așezate cu mare grijă în lăzi. Sticla noastră se bucura pretutindeni de cel mai deosebit respect și poate că pe vremea aceea, dacă i-ar fi spus cineva, n-ar mai fi crezut în ruptul capului că are să ajungă odată un ciob mărunț și schilod din care să se adape un canar, rătăcit și el într-o casă veche și aproape părăsită.

Lada în care a fost așezată întâia oară a fost coborâtă în pivnița unui negustor de vinuri. Numai decît a fost scoasă din paie și spălată cu apă curată. A simțit atunci ceva foarte plăcut. Apoi au pus-o deoparte, goală și fără dop. Se simțea parcă stingheră. Îi lipsea ceva și nu știa ce.

În cele din urmă a fost umplută cu un vin strașnic, dintr-o podgorie renumită. Au astupat-o cu multă dibăcie, iar peste pântec i-au lipit o etichetă pe care erau scrise următoarele cuvinte: „Prima calitate“. Era asemenea școlarului care-a luat premiul întâi și mândria era pe de-a-ntregul îndreptățită. Vinul era foarte bun, iar sticla n-avea nici un cusur. După câțeva vreme, ajunse într-o prăvălie. În anii tinereții, oricine simte clocotind în el o undă de duioșie. Și într-adevăr, sticla simțea și ea că nu mai are astâmpăr și își făcea fel de fel de păreri despre lucrurile pe care nu le cunoștea. În același timp, glasul vinului amintea de colinele scaldate în soare și acoperite cu viță-de-vie, de chiuiturile și cântecele vesele ale culegătorilor.

Într-o bună zi, a intrat în prăvălie ucenicul unui blănar.

- Să-mi dați vinul cel mai bun pe care-l aveți – a spus el.

Sticla a fost așezată într-un coș plin cu tot felul de bunătăți. Se îngămădeau laolaltă cârnații cu șunca, brânza și

untul printre feliile de pâine albă. Totul avea să fie primit de fata blănarului, frumoasă și rumenă în obraji, cu ochii plini de voieșie și cu buzele carnoase ca niște cireșe coapte. Avea mâinile subțiri și moi, albe ca zăpada și tot atât de alb îi era și grumazul. În sfârșit, era cea mai frumoasă fată din oraș.

Se urcaseră toți într-o trăsură, cu gând să petreacă în crâng. Fata ținea coșul pe genunchi. Din mijlocul șervetelor albe se ivea gâtul sticlei. Uneori, din pricină că bătea vântul, i se zărea și eticheta roșie. Sticla urmărea pe furiș obrazul fetei, care și ea nu-și mai lua ochii de la vecin, prieten din copilărie, fiul unui zugrav. Isprăvise cu cinste cel din urmă examen și-a doua zi trebuia să plece la învățătură în străinătate, pe-o corabie pe care avea s-o conducă el însuși. Poate că din această pricină obrazul fetei era posomorât și întunecat, în timp ce amărăciunea îi săpase două cute la colțurile gurii.

Când au ajuns în pădure, tinerii s-au retras mai de-o parte, având pesemne să-și spună unele lucruri în șoaptă. Sticla n-a putut auzi ce-și spuneau, din pricină că rămăsese în coșul cu merinde. Când a fost luată de-acolo și a putut să privească în jur cu mai multă ușurință, a rămas uimită băgând de seamă câtă schimbare se petrecuse pe obrazul fetei. Era, într-adevăr, tot atât de liniștită ca și în trăsură, dar se vedea destul de bine că în sufletul ei stăruia un grăunte de fericire deplină.

Toată lumea era fericită și râdea cu voieșie. Blănarul ridică sticla și se grăbi s-o destupe. În clipa aceea, gâtul sticlei hohotea parcă de un râs înăbușit, știind c-avea să împrăștie în jur o mare mulțumire. A tras o pocnitură strașnică la ieșirea dopului și, numaidecât, cu glas tineresc, vinul a început să gălgâie în pahare.

- Să trăiască tinerii logodnici! – a strigat blănarul

ducând paharul la gură.

Toți ceilalți și-au golit paharele, iar tânărul marinar și-a cuprins logodnica de mijloc.

- Dumnezeu să vă binecuvânteze și să v-aducă noroc! – a strigat din nou tatăl fetei.

Tânărul a umplut iarăși paharele.

- Să bem pentru grabnica mea reîntoarcere! – a zis el. De azi într-un an vom sărbători nunta.

După ce toată lumea și-a golit paharele, el a ridicat sticla și, ținând-o strâns de gât, a adăugat:

- Tu mi-ai dat puțința să sărbătoresc cea mai frumoasă clipă din viața mea! Odată încheiată această sărbătoare, nu mai ai ce căuta pe lume. De azi înainte n-ai să fii umplută a doua oară, așa că n-ai să mai poți înveseli pe nimeni.

Acestea zicând, aruncă sticla din toate puterile. Fata se uită lung după ea, cu încredințarea c-o vedea pentru ultima oară și fără să poată bănui că, mult mai târziu, avea s-o întâlnească din nou.

Sticla a căzut teafără în păpurișul din apropiere. Și, cum sta în marginea lacului, s-a gândit cu tristețe la nerecunoștința oamenilor.

„Eu le-am dăruit cel mai strașnic vin, și-a zis ea. În schimb, ei m-au oropsit să înghit fără voie apă din baltă.“

De bună seamă, n-avea cum să-i mai vadă pe cei în tovărășia cărora venise. Dar putea să le-audă cântecele și hohotele de râs. Târziu, când era aproape să se înnopteze, au trecut pe marginea lacului doi feciori de țărani. Au dat peste sticlă și-au luat-o cu ei. În ajun, fratele lor, care trebuia să ajungă marinar și să pornească într-o lungă călătorie, venise să-și ia rămas bun de la ai săi. Maică-sa îi puneă în desagă lucrurile de care socotea c-avea să aibă nevoie. O sticlă de rachiu fusese astupată și învelită în hârtie și bătrâna se

pregătea s-o vâre în desagă, când iată că intrară pe ușă cei doi flăcăiași care găsiseră sticla goală la marginea lacului. Mama deșertă numaidecât sticla cea mică în cea mare și adăugă atât rachiu cât s-o umple până la gură.

- Uite, zise ea, vor avea de-acum rachiu destul ca să le-ajungă pe tot timpul călătoriei și să nu mai sufere de durere de burtă dacă s-o întâmpla să-i apuce furtuna.

Și iată în ce chip sticla noastră porni în largul lumii. Marinarul, pe care îl chema Peter Jansen, o primi bucuros și-o duse pe corabie, aceeași corabie cu care trebuia să plece și tânărul a cărui logodnă avusese loc în aceeași zi. Acesta nu văzu sticla, dar, chiar dac-ar fi văzut-o, de unde să-i treacă prin minte că era aceeași pe care-o zvârlise în păpuriș în toiul voioșiei!

În ceea ce-o privea, sticla n-avea cum să se socotească înjosită, deoarece rachiu era pentru marinari tot atât de prețios ca și vinul cu care fusese umplută întâia oară.

- Iată cel mai bun leac – spuneau ei de câte ori Peter Jansen le turna câte-un păhărel.

Și ascultau cu cea mai mare bucurie cum gălgâia rachiu din fundul sticlei.

Câtă vreme a mai păstrat între pereți cele câteva picături de rachiu, sticla noastră a fost privită cu multă prietenie. Dar într-o zi s-a pomenit goală, goală cu desăvârșire. A fost aruncată într-un ungher, unde-a rămas vreme îndelungată fără ca cineva s-o mai fi băgat în seamă.

Dar iată că într-o zi se stârnește o mare furtună. Valuri uriașe îmbrâncesc corabia din toate părțile. Catargul cel mare se frânge, apa răzbate pe punte, oamenii nu mai sunt în stare de nimic din pricină că noaptea e neagră ca păcura. Și în cele din urmă corabia se duce la fund.

Cu câteva clipe înainte de-a fi pierit în valuri, tânărul căpitan, la a cărui logodnă luase parte și sticla, scrisese pe un

petic de hârtie, la o scăpărare de fulger: „În numele lui Iisus Hristos, am pierit în fundul mării“. Și pe același petic de hârtie adăugase numele corăbiei, alături de-al său și de-al logodnicei sale. A vârat-o apoi în cea dintâi sticlă ce i-a căzut la îndemână, a astupat-o și i-a dat drumul în valuri.

Corabia s-a dus la fund, oamenii s-au înecat cu toții. Sticla care altădată avea menirea să împrăstie prin conținutul ei mulțumirea și voioșia ducea acum vestea înfricoșătoare a morții. A rătăcit îndelung și zile în șir a văzut soarele răsărind și apunând. Atunci când zărilor erau aprinse ca para focului, ea își amintea de cuptorul în care se născuse și parcă-i venea să se arunce în volbura de scânteii. După câtăva vreme s-a simțit obosită să tot rătăcească zadarnic și fără nici un rost în larg de ape, în timp ce vânturile de miazănoapte și miazăzi îmbrânceau valurile, când într-o parte, când într-alta. Dacă furtuna se domolea o clipă, venea alta și-i lua locul. Și totuși, oricât de amarnică a fost această rătăcire, biata sticlă a avut norocul să nu se izbească de vreo stâncă și nici să fie înghițită de vreun rechin. Peticul de hârtie, cel din urmă bun-rămas al logodnicului către aleasa inimii lui, avea menirea să ducă cu sine tristețea și deznădejdea, o dată ce-ar fi ajuns în mâinile aceleia care trebuia să-i cunoască cuprinsul. Dar, la urma-urmei, amărăciunea și deznădejdea pe care trebuia să le pricinuiască i se păreau mai puțin decât negura așteptării în care se chinuia biata copilă, care nu primise un singur gând din partea logodnicului ei.

Unde se afla oare? Încotro ar fi trebuit să se îndrepte sticla ca să-i poată da de urmă? Nu știa nimic. Își urmă calea, târâtă neconținut de ape. La început îi făcuse plăcere o astfel de rătăcire; dar, în cele din urmă, ajunse să se plictisească. Își da foarte bine seama că nu asta era menirea ei pe lume.

După cine știe câtă vreme, unda o aruncă la mal, pe-un maldăr de nisip. O găsi cineva și-o luă. Dar n-avea cine s-o

deslușească în clipa aceea, căci locul în care se afla era la mii de leghe depărtare de locul în care luase naștere.

Omul a destupat-o, a scos hârtia dintr-însa, a întors-o pe-o parte și pe alta, dar neștiind să citească, n-a putut să afle despre ce era vorba în cuprinsul ei. Și-a dat seama totuși că trebuia să fie o veste din partea unor naufragiați. A vârât peticul de hârtie în sticlă, iar sticla a fost așezată pe o poliță, într-un dulap dintr-o mare încăpere.

De câte ori venea cineva în casă, i se arăta hârtia, dar nu putea nimeni să-i tâlmăcească cuprinsul. Trecând astfel din mână în mână, din pricină că era scrisă cu creionul, slovele începură să se șteargă, până când nu se mai putură cunoaște nici cel puțin câteva litere.

Sticla a rămas în dulap mai bine de un an. Apoi a fost aruncată în pod, unde, în scurtă vreme, a fost acoperită de praf și de pânze de păianjen. Cu câtă amărăciune își amintea de ziua când lăsa să i se deșerte conținutul spumos în pahare, departe, în răcoarea crângului! Și iarăși, n-avea să uite nici goana pe valuri, în timp ce ducea cu sine o tristă veste; cel din urmă bun-rămas al unui suflet răpus atât de timpuriu.

N-a mai scos-o nimeni din întunericul podului douăzeci de ani în șir. Poate c-ar fi rămas un veac acolo dacă nu s-ar fi dărâmat casa, ca să se înalțe în locul ei o alta, mult mai frumoasă și mai încăpătoare. Când au început să dea jos acoperișul, au dat peste sticlă. Cineva și-a adus aminte că ascundea în fundul ei o taină. Dar sticla aproape că nu-și mai amintea nimic.

„Dacă n-aș fi fost aruncată în pod, poate c-aș fi învățat limba țării acesteia, își zicea ea. Pe câtă vreme, în beznă și în praf, printre șoareci și păianjeni, nu mi-a mai fost cu putință să fac nimic și toți au uitat de mine...”

Ai casei însă au șters-o de praf și-au spălat-o cu grijă, astfel că tot mai putea fi bună la ceva. Simțea cum o cuprinde

din nou voioșia de altădată. Peticul de hârtie s-a dus odată cu apa cu care fusese spălată. Și când se gândea cât de mult îl păstrase! A fost umplută cu niște semințe ce trebuiau duse departe, spre miazănoapte. Bine astupată și bine împachetată, s-a pomenit din nou pe o corabie, într-un ungher întunecos, unde nu puteau să străbată nici lumina opaițului, nici razele lunii, nici văpaia soarelui.

„La ce-mi folosește o astfel de călătorie – își zicea ea - când nu mă pot bucura de nimic?”

Dar, într-o bună zi, trebuia s-ajungă la capăt.

Când a ajuns, a fost numaidecât despachetată. Cel care-o despacheta, aruncând sforile și hârtiile, striga cu ciudă:

- Au acoperit-o în așa fel ca să n-o mai poată nimeni desface. Mare minune dacă nu cumva s-o fi spart!

Dar sticla era teafără și nevătămată. În afară de asta, înțelegea fiecare cuvânt rostit. Era aceeași limbă pe care-o vorbisera cei din preajma cuptorului, neguțătorul de vinuri, cei ce făcuseră chef în pădure și marinarii în tovărășia cărora călătorise pe corabie, singura limbă pe care-o cunoștea.

Așadar, se reîntorsese în țara ei! De bucurie, era cât pe-acți să scape din mâinile celui care o despacheta. Se simțea stăpânită de atâta duioșie încât nu-și dădu seama când i se scoase dopul și când îi fu deșertat conținutul. Și tocmai când își veni în fire, se pomeni aruncată într-o pivniță, unde avea să rămână uitată ani și ani.

„Și totuși, își zicea ea, unde te-ai putea simți mai bine decât în țara ta, chiar dacă soarta te-a blestemat să putrezești într-o pivniță umedă și întunecoasă!”

După câtăva vreme, omul care locuia în casa aceea s-a mutat, luând toate sticlele cu el. Se îmbogățise și trăia acum într-un palat. Într-una din zile, a dat un mare ospăț. Tot parcul din jurul clădirii era plin de lampioane colorate,

asemenea unor lalele învăpăiate de razele soarelui. Seara era minunată. Prin ungherele mai îndepărtate, poate din pricină că lampioanele nu fuseseră de-ajuns, așezaseră sticle în gâtul cărora înfipseaseră lumânări. Printre ele se afla și sticla noastră. Cât se simțea de fericită! Vedea iarăși copaci înverziți, auzea cântece, lua parte la voioșia obștească. Oricum, ar fi avut de ce să fie nemulțumită, deoarece se afla cam la o parte. Dar nu era mai bine acolo decât în forfota oaspeților? Putea să guste în liniște un ceas de fericire, uitând că petrecuse douăzeci de ani aruncată într-un pod. Necazurile trecutului nu mai însemnau nimic pentru ea.

Într-un târziu, trecu pe lângă sticlă o pereche de tineri logodiți. Parcă nici n-ar fi vrut să ia parte la voioșia celorlalți. Sticla își aduse numaidecât aminte de tânărul căpitan, de fata atât de drăgălașă a blănarului și de logodna din pădure.

În parcul din jurul clădirii putea să intre oricine. Venise și lume de departe, care nu fusese poftită la ospăț, ca să se bucure de frumusețea serbării.

Printre cei singuratici se afla și o fată bătrână, pe care nimeni n-o băga în seamă. Întâlnind perechea ce părea să fie atât de mulțumită, își aminti de-o veche logodnă, poate tocmai în clipa când la același lucru se gândise și sticla. Și apoi, cum să nu-și amintească, de vreme ce nu era alta decât fata blănarului? Ceasul logodnei fusese cel mai fericit din viața ei și n-avea cum să-l mai uite. Trecu pe lângă sticlă fără s-o recunoască, deși nu se schimbase întru nimic. La rândul ei, nici sticla n-o mai recunoscă pe fata blănarului, fiindcă aceasta nu mai păstra nimic din frumusețea de odinioară. Așa se întâmplă de multe ori în viață. Te întâlnești cu oameni cu care ai avut strânse legături cândva, fără să-i mai poți recunoaște.

La sfârșitul serbării, sticla a fost furată de un ștrengar, care-a vândut-o cu zece gologani ca să-și cumpere o

prăjitură. Era acum în stăpânirea unui neguțător de vinuri, care-a umplut-o cu un vin foarte bun. Dar nici în prăvălia lui n-a rămas multă vreme. A fost cumpărată de un călător care, în duminica următoare, trebuia să pornească la drum cu balonul.

Când s-a ivit ziua plecării, lumea s-a îngrămădit din toate părțile, ca mai întotdeauna în astfel de împrejurări, deoarece, pe vremea aceea, balonul era un lucru nou și mulți nu știau la ce anume ar putea să folosească.

Căpeteniile orașului se urcară pe un fel de podeț și muzica militară cânta. Sticla vedea totul prin găurile unui coș în care fusese așezată alături de-un iepure viu. Urecheatul se uita speriat într-o parte și într-alta. Bănuise pesemne că în scurtă vreme avea să fie lăsat să cadă din balon, ca să aibă lumea de ce râde. Sticla însă nu pricepea nimic din toate acestea. Vedea cum balonul se umflă din ce în ce, clătinându-se. În cele din urmă, frânghiile cu care fusese legat fură tăiate. Numaidecât, cu sărituri sprintene, începu să urce în văzduh, ducând cu el un om și coșul în care se aflau iepurele și sticla. Muzica răsuna cu și mai multă putere și toată lumea țipa, bătând din palme.

„Într-adevăr, ciudat soi de călătorie! – își zise sticla. Ai cu toate acestea, străbătând văzduhul, marele noroc de-a nu te izbi de nimic și asta e de cea mai mare importanță pentru mine.“

Mii de oameni se îngrămădiseră pe străzi, urmărind înălțarea balonului. Fata cea bătrână se afla printre ei. Dar ea nu coborâse în stradă, ci sta la fereastra mansardei, acolo unde fusese așezată colivia cu micul canar care n-avea din ce să bea apă, mulțumindu-se ca, din când în când, să-și răcorească ciocul într-o farfurioară spartă.

Fata bătrână se plecă mai mult pe marginea ferestrei ca să vadă balonul și dădu la o parte o glastră în care înflorea o

tulpină fragedă de mirt, singura podoabă din odăița ei săracă.

Văzu cum omul urcat în balon dădu mai întâi drumul iepurelui; după aceea își umplu un pahar ca să bea în sănătatea celor de jos, care îl urmăreau cu privirea; în sfârșit, lăsă să cadă sticla, fără să-i fi fost teamă că ea putea să spargă capul cine știe cărui biet creștin cumsecade.

Dar nici sticla n-avu răgazul de trebuință să se gândească la marea cinste ce i se făcea, de-a fi lăsată să plutească deasupra orașului cu acoperișuri de aramă și turle strălucitoare, ca să cadă după aceea drept în mijlocul mulțimii.

Amețise parcă și se rostogolea în fugă, dându-se peste cap.

O astfel de goană, în cea mai deplină libertate, i se părea o adevărată fericire. Cât se simțea de mulțumită văzând că nu numai toate privirile, dar și toate ocheanele erau îndreptate numai spre dânsa! Tros! Dar ce s-a întâmplat? A căzut pe un acoperiș și s-a spart drept în două. Sfărâmăturile s-au rostogolit la pământ, prefăcându-se în tândări, în clipa când se izbiră de lespezile cu care era podită ograda. Singur gâtul rămase întreg și se desprinse atât de frumos de restul sticlei, încât îți venea să crezi că fusese tăiat cu diamantul.

Cei din apropiere, auzind zgomot, se grăbiră să ridice de jos gâtul sticlei.

- Strașnic păhăruț de pus în colivie! – ziseră ei. Are din ce se adăpa o păsărică.

Dar fiindcă n-aveau nici colivie, nici păsărică, chiar dacă n-ar fi fost mai mult decât o biată vrabie, cum era să le treacă prin minte să-și cumpere și una și alta numai pentru că găsiseră un gât de sticlă aruncat de cine știe cine? Totuși, cineva își aduse aminte de fata bătrână care locuia la mansardă.

Într-adevăr, ea primi gâtul sticlei cu multă bucurie, îl astupă la un capăt cu un dop, îl umplu cu apă și-l așeză în

colivie. Canarul, care avea acum apă din belșug, începu să ciripească cu mai multă voioșie și cânta de-ți era mai mare dragul.

Gâtul sticlei a primit și această nouă ciudățenie a sorții cu resemnare deplină. La urma-urmei, nu fusese îndeajuns de fericit în atâtea alte împrejurări, mai ales când avusese prilejul să plutească în văzduhuri, rătăcind deasupra norilor?

Peste câteva zile, fetei bătrâne veni să-i facă vizită o prietenă și gâtul sticlei rămase foarte mirat când băgă de seamă că, în loc să aducă vorba și despre dânsul, ele vorbiră despre cu totul altceva și, îndeosebi, despre floarea din glastră.

- Să nu cheltuiești bani cu florile la cununia fiicei tale, spuse fata bătrână. Îți dăruiesc glăstra pe care-o vezi în fereastră. Tulpina e încărcată de flori. E din răsadul pe care mi l-ai dat în ziua când m-am logodit. Peste un an, pe vremea aceea, urma să-mi fac din florile lui cununa de mireasă. Dar această clipă nu s-a mai ivit. Ochii care aveau să mă călăuzească în largul vieții mi-au secăt de plâns și s-au stins pentru totdeauna. Logodnicul meu se odihnește în fundul apelor. Floarea a crescut și eu am îmbătrânit. Dar răsadul pe care mi l-ai dăruit atunci tot mai poate fi bun la ceva. Din florile lui vom împleti cununa care va împodobi fruntea copilei tale.

Năpădită de atâtea amintiri dureroase, biata fată bătrână nu-și mai putea stăpâni hohotele de plâns. Aduse vorba printre suspine de tânărul căpitan și de logodna care avusese loc în pădure. De toate își aduse aminte, fără ca totuși un singur lucru să-i mai fi trecut prin gând: de unde era să știe că în marginea ferestrei, în colivia canarului drag, se afla cineva din vremea aceea, cineva ce fusese martor la logodna ei: gâtul sticlei care se desfundase cu atâta zgomot și din

cuprinsul căreia gustaseră toți cei de față, ciocnind în sănătatea tinerei perechi?

Dar nici gâtul sticlei n-avea cum s-o mai recunoască pe logodnica de odinioară. Când, în sfârșit, a putut ajunge la încredințarea că nimeni nu-l mai băga în seamă și că nu se minuna câtuși de puțin de trecutul lui, plin de atâta strălucire – când era știut că se afla acolo printr-o întâmplare, în urma căderii din înaltul cerului – s-a posomorât în așa chip încât n-a vrut să mai asculte cele ce-și spuneau cele două bătrâne.

Hainele cele noi ale împăratului

Era pe vremuri un împărat căruia așa de mult îi plăcea să fie bine îmbrăcat și să aibă mereu haine noi încât își dădea toți banii numai pe îmbrăcăminte. Nu se îngrijea deloc de oștire, la teatru nu se ducea și nu-i plăcea să se plimbe prin pădure decât doar ca să-și arate hainele cele noi. Avea un rând de straie pentru fiecare ceas al zilei și așa cum se spune despre un rege că se sfătuiește cu miniștrii, despre el mereu se spunea că „se îmbracă“, asta fiind îndeletnicirea lui de fiecare clipă.

Orașul era plin de viață. Veneau o mulțime de străini și odată au venit și doi pehlivani care se dădeau drept țesători și spuneau că știu să facă o stofă frumoasă cum nu se mai afla alta. Nu numai că culorile și desenele erau frumoase, dar ei ziceau că hainele făcute din această stofă aveau și o însușire minunată, și anume că toți cei care nu erau potriviți pentru slujba pe care o îndeplineau și toți cei care erau proști de dădeau în gropi nu puteau să le vadă.

- Strașnice haine! – s-a gândit împăratul. Dacă mi-aș face niște haine de acestea aș putea să aflu care din slujbașii împărăției nu-s buni pentru slujbele pe care le au și aș putea să aflu care din supușii mei sunt proști și care sunt deștepți. Numai decît trebuie să-mi fac asemenea haine. Și a dat pehlivanilor o mulțime de parale să înceapă să lucreze.

Cei doi șoltici au înjghebat două războaie de țesut, s-au așezat și s-au prefăcut că țes, dar nu țeseau nimic. Cereau mătasea cea mai subțire și fire de aur de cel mai bun, dar

băgau mătasea și aurul în buzunar și lucrau la stativele goale până noaptea târziu.

„Oare unde or fi ajuns cu lucrul?“, s-a gândit împăratul după ce a trecut o bucată de vreme, dar era cam cu inima strânsă când se gândea că toți cei care-s proști sau nu-s pricepuți în slujbă nu vor putea vedea stofa. În ce-l privește pe el, n-avea nici o teamă, totuși voia mai întâi să trimită pe altul să vadă cum stau lucrurile. Toți în oraș știau ce putere ciudată are stofa și fiecare era curios să știe cât de nepotrivit în slujbă sau de prost este vecinul.

- Am să-l trimit pe sfetnicul meu cel bătrân; e om cinstit și de încredere, el poate mai bine decât oricine să judece stofa, fiindcă e înțelept și nimeni nu-și îndeplinește slujba mai bine ca el.

Sfetnicul cel bătrân s-a dus în odaia unde cei doi pehlivani lucrau la războaiele goale.

- Doamne ferește, ce-o mai fi și asta? – s-a gândit sfetnicul și a deschis ochii mari. Nu văd nimic!

Dar n-a spus că nu vede.

Pehlivanii l-au rugat să vină mai aproape și l-au întrebat dacă-i plac culoarea și desenul stofei. Și tot îi arătau stativele, care erau însă goale. Bietul sfetnic holba ochii, dar de văzut nu vedea nimic, fiindcă nu era nimic de văzut.

„Oi fi eu prost? – se gândi el. N-aș fi crezut; oricum, asta nu trebuie s-o afle nimeni. N-oi fi bun pentru slujba pe care o fac? Nu, nu-i bine să spun că nu văd stofa.“

- Ei, ce spuneți? – a întrebat un țesător.

- Foarte frumos! – a răspuns sfetnicul și și-a pus ochelarii ca să vadă mai bine. Niște culori minunate! Am să spun împăratului că-mi place foarte mult.

- Ne pare bine – au zis țesătorii și au început să spună ce culori sunt și ce fel de desen are stofa. Sfetnicul cel bătrân

asculta cu luare-aminte ca să spună împăratului tot așa, și chiar i-a și spus.

Pehlivanii au cerut și mai mulți bani, și mai multă mătase, și fir de aur, și mai mult decât până acuma. Dar le băgau pe toate în buzunarele lor, iar în războaie nu era nici un capăt de ață, dar ei lucrau ca și până acum la stativele goale.

Peste câțva timp, împăratul a trimis pe alt sfetnic, tot așa de vrednic, ca să vadă unde au ajuns cu țesutul și dacă mai este mult până e gata stofa. Dar și lui i s-a întâmplat ca și celuilalt: s-a uitat și iar s-a uitat, însă cum în stative nu era nimic, n-a putut să vadă nimic.

- Ce ziceți? Frumoasă stofă, nu? – l-au întrebat cei doi pehlivani și i-au arătat și i-au spus cum și ce fel era stofa care nu se vedea nicăieri.

„Prost nu sunt – se gândi sfetnicul. Atunci înseamnă că nu-s bun pentru slujba pe care-o fac! Ar fi ciudat și asta, dar cum o fi, cum n-o fi, nu trebuie să afle nimeni.“

- E foarte frumoasă stofa – a spus el împăratului.

Tot orașul vorbea de stofa asta nemaipomenită. Împăratul s-a gândit să se ducă s-o vadă și el cât mai era în stative. A luat cu dânsul tot oameni unul și unul, printre care și cei doi sfetnici care mai fuseseră, și s-a dus la cei doi pehlivani care lucrau din răspuțeri, dar fără nici un fir de ață în războiul de țesut.

- Ia uitați-vă ce frumoasă e! – au spus cei doi sfetnici. Ce desen, ce culori minunate!

Și arătau stativele goale, fiindcă credeau că toți ceilalți văd stofa și ei nu.

„Ce să fie oare? – se gândea împăratul. Nu văd nimic! Cumplit lucru! Ce, oi fi cumva prost? Nu-s bun de împărat?“

- Da, într-adevăr, stofa e foarte frumoasă – a spus el cu glas tare; e vrednică de toată lauda!

Și împăratul dădea din cap mulțumit și se uita la stativele goale. Nu voia să spună că nu vede nimic. Toți curtenii care erau cu dânsul se uitau și ei, dar nu vedeau nici ei nimic. Spuneau însă ca și împăratul: „O, ce frumos!“. Și toți l-au sfătuit să se îmbrace cu hainele făcute din stofa aceasta minunată la serbarea care tocmai trebuia să aibă loc peste câteva zile. „Minunat, frumos, măreț!“, spuneau toți și se bucurau grozav. Împăratul a dat celor doi pehlivani câte o decorație, ca să și-o atârne la piept, și titlul de maestru țeșător al curții imperiale.

În noaptea din ajunul serbării, cei doi pehlivani nu s-au culcat. Au aprins șaisprezece lămpi și lumea putea să-i vadă cum lucrau de zor să isprăvească hainele împăratului. S-au făcut că iau stofă de la stative, s-au făcut că taie cu foarfecele, pe urmă au cusut cu ace fără ață și după aceea au spus: „Hainele sunt gata“.

Împăratul a venit cu sfetnicii. Pehlivanii au ridicat brațele în sus, ca și cum ar fi ținut ceva în mână, și au spus: „Poftim pantalonii! Poftim haina! Poftim mantia!“ și așa mai departe. „Hainele sunt ușoare ca pânza de păianjen – spuneau ei – când le îmbraci nici nu le simți, dar tocmai asta e frumusețea.“

- Da, da – ziceau sfetnicii – dar nu vedeau nimic, pentru că nu aveau ce să vadă.

- Dacă maiestatea voastră vrea să se dezbrace – au spus pehlivanii – vă putem pune hainele cele noi chiar acuma, aici, în fața oglinzii.

Împăratul s-a dezbrăcat și pehlivanii s-au prefăcut că-i pun hainele cele noi care tocmai erau gata și împăratul se întorcea și se sucea în fața oglinzii.

- Ce bine îi vin, ce frumoase sunt! – ziceau toți cei care erau de față. Ce stofă minunată! Nici nu se poate ceva mai frumos!

- E gata afară baldachinul pentru maiestatea voastră – a spus marele maestru de ceremonii al curții.

- Sunt gata și eu – a spus împăratul și s-a mai uitat o dată în oglindă, fiindcă voia să creadă lumea că își vede hainele.

Curtenii, care aveau dreptul să ducă trena mantiei, s-au aplecat, au întins mâinile ca și cum ar fi ridicat ceva de jos, apoi au pornit prefăcându-se că țin ceva în mâini; nu îndrăzneau să spună că nu văd nimic.

Împăratul mergea acum sub baldachin și toți oamenii de pe străzi și de la ferestre spuneau: „Ce minunate haine are împăratul! Ce trenă strașnică! Ce bine îi vin!“ Nici unul nu voia să spună că nu vede nimic; fiindcă atunci lumea ar fi zis că nu-i priceput în slujbă sau că-i prost de dă în gropi. Nici o haină de-a împăratului nu stârnise atâta bucurie printre oameni.

- Împăratul e dezbrăcat! – a spus deodată un copil.

- Asta-i vocea nevinovăției! – a zis tatăl copilului și a spus în șoaptă altora ce vorbise copilul.

- E dezbrăcat! – a strigat tot poporul.

Împăratul a auzit și i s-a părut și lui că poporul are dreptate, dar s-a gândit: „Acuma nu mai pot să dau înapoi, trebuie s-o țin întruna așa cum am început“.

Și curtenii au mers înainte și au dus trena pe care n-o vedea nimeni fiindcă nu era nici o trenă.

Klaus cel mic și Klaus cel mare

Într-un sat odată erau doi oameni pe care îi chema la fel. Pe amândoi îi chema Klaus; unul însă avea patru cai, iar celălalt numai un cal. Ca să-i poată deosebi unul de celălalt, lumea spunea aceluia care avea patru cai Klaus cel mare, iar aceluia care avea numai un cal, Klaus cel mic.

- Și acum ascultați ce li s-a întâmplat:

- Klaus cel mic trebuia să are toată săptămâna pentru Klaus cel mare și să-i împrumute calul pe care-l avea, pe urmă Klaus cel mare îl ajuta cu cei patru cai ai lui, dar numai o dată pe săptămână, și anume duminica. Ce mai pocnea din bici Klaus cel mic mânând cinci cai! O zi întreagă, toți erau ca și cum ar fi fost ai lui! Soarele strălucea și toate clopotele din clopotniță chemau lumea la biserică. Oamenii erau toți gătiți de sărbătoare și se duceau cu cartea de rugăciuni subsuoară s-asculte predica și toți se uitau la Klaus cel mic, care ara cu cinci cai, și Klaus era așa de mândru, încât iar pocnea din bici și striga: "Hi, căluții mei!"

- Nu trebuie să spui așa!, zicea Klaus cel mare; numai un cal e al tău.

Dar când iar mai trecea cineva, Klaus cel mic uita că nu trebuie spună așa și striga: "Hi, căluții mei!"

- Îți spun o dată pentru totdeauna să nu mai zici așa – spuse Klaus cel mare. Dacă mai zici, să știi că-i trântesc una în cap calului tău de nu se mai scoală în vecii vecilor!

- Nu, nu mai zic așa!, spuse Klaus cel mic.

Dar când oamenii treceau pe lângă el și îi dădeau bună ziua, el iar se bucura și se gândea ce bine-i că are cinci cai la plug și pocnea din bici și striga: "Hi, căluții mei!"

- Las' că-ți dau eu ție căluți!, a spus Klaus cel mare, a luat un ciocan și a dat una în cap calului lui Klaus cel mic, de-a căzut jos calul și nu s-a mai sculat.

- Vai, acuma nu mai am cal – a spus Klaus cel mic și a început să se tângue. Apoi a jupuit calul, a pus pielea la vânt, să se usuce, a băgat-o într-un sac, a luat sacul în spate și s-a dus la târg, să vândă pielea calului.

Până la târg era departe și drumul trecea printr-o pădure mare și întunecoasă și pe lângă asta s-a mai stricat și vremea. Klaus cel mic s-a rătăcit și când a dat iar de drumul cel bun începuse să se însereze; pe unde se afla el acuma era prea departe ca să mai ajungă la oraș sau să se întoarcă acasă până a nu se face noapte.

Chiar lângă drum era o casă, țărănească; obloanele erau lăsate, dar printre ele se vedea puțină lumină. „Am să mă rog să mă găzduiască în noaptea asta” – se gândi Klaus cel mic și bătu la ușă.

I-a deschis o femeie; dar când a auzit ce vrea, i-a spus că bărbatu-su nu-i acasă și că nu poate să-l primească.

- Bine, am să stau afară – a zis Klaus cel mic și femeia i-a închis ușa în nas.

În curte era un stog de fân și între stog și casă era o șură cu acoperiș de paie.

- Uite, acolo am să stau – și-a spus Klaus cel mic când a zărit acoperișul. Am să dorm de minune, că doar cocostârcul n-are să umble pe acoperiș noaptea și să mă ciupească de picioare.

Fiindcă, am uitat să vă spun, pe acoperiș își avea cuibul un cocostârc.

Klaus cel mic s-a suit pe șură, s-a întins și s-a întors pe-o parte, ca să se așeze mai bine. Obloanele de lemn de la ferestre nu se închideau bine sus, așa că se vedea în casă.

În odaie era pusă masa, și pe masă era vin și friptură, și un pește strașnic.

Nevasta țaranului și dascălul de la biserică ședeau la masă, numai ei doi, și ea îi turna vin și el înfuleca din pește, fiindcă era tocmai mâncarea care-i plăcea lui mai mult.

- Tare aș mânca și eu!, se gândea Klaus cel mic și își întindea gâtul ca să vadă mai bine. Pe masă mai era și o plăcintă grozavă! Un adevărat ospăț!

Deodată auzi niște pași pe uliță și cineva intră în curte. Era bărbatul care se întorcea acasă.

Era un om foarte cumsecade, atâta numai că avea o ciudățenie: nu putea să-i sufere pe dascăli. Cum zărea vreun dascăl, îl apucau toate năbădăile. Chiar de aceea venise acum dascălul la nevastă-sa, ca să-i dea bună seara, fiindcă știa că bărbatul nu-i acasă și femeia îl cinstea cum putea mai bine. Când au auzit că vine bărbatul, s-au speriat cumplit și femeia l-a rugat pe dascăl să se bage într-o ladă mare și goală, pentru că și ea și el știau că bărbatul nu putea să-i sufere pe dascăli. Femeia a ascuns repede în cuptor bucatele cele bune și vinul, fiindcă dacă le-ar fi văzut bărbatul desigur că ar fi întrebat ce-i cu ele.

- Ce păcat!, a oftat sus pe șură Klaus cel mic, când a văzut cum pier toate mâncărurile.

- E cineva acolo?, a întrebat țaranul, s-a uitat în sus și l-a văzut pe Klaus cel mic. De ce stai pe acoperiș? Hai mai bine în casă.

Klaus cel mic i-a spus că s-a rătăcit și că-l roagă să-l gazduiască.

- Bucuros, dar mai întâi hai să îmbucăm ceva.

Femeia i-a primit foarte bine, a pus masa și le-a dat o strachină mare cu terci.

Țaranul era flămând și a început să mănânce cu poftă, dar Klaus cel mic nu mânca și se gândea mereu la friptură, la peștele și la plăcinta care erau în cuptor.

Sub masă, la picioarele lui, era sacul cu pielea de cal pe care o luase cu gândul s-o vândă la târg. Terciul nu-i plăcea de fel. Atunci, ce i-a venit lui, a apăsat sacul cu piciorul și pielea de cal, uscată cum era, a scârțâit.

- Sst!, a spus Klaus cel mic și pe sub masă a mai dat o dată cu piciorul în sac și pielea a scârțâit și mai tare.

- Da' ce ai acolo, în sac?, a întrebat țaranul.

- Un vrăjitor – a răspuns Klaus cel mic; tocmai îmi spunea să nu mai mâncăm terci, fiindcă a făcut el niște farmece și a umplut cuptorul de friptură, de pește și de plăcintă.

- I-auzi minune!, a spus țaranul și repede a deschis cuptorul și înăuntru erau chiar mâncărurile acelea gustoase pe care el credea că le adusese acolo cu farmece vrăjitorul din sac.

Femeia n-a avut încotro și a pus îndată bucatele pe masă și Klaus și cu țaranul s-au așezat și au mâncat și friptură, și pește, și plăcintă. Klaus cel mic a dat iar cu piciorul în sac și a scârțâit.

- Ce mai spune?, a întrebat țaranul.

- Spune că a adus trei sticle de vin pentru noi și le-a pus în ungherul de lângă sobă.

Femeia iar n-a avut încotro și a adus vinul pe care tot ea îl ascunsese. Țaranul a băut și s-a veselit. Se gândea că bine ar fi dacă ar avea și el un vrăjitor ca acela din sacul lui Klaus cel mic.

- Poate să cheme și pe dracul?, a întrebat el. Aș vrea să-l văd și eu, că nu l-am văzut niciodată.

- Cum să nu poată?, a spus Klaus cel mic. Vrăjitorul meu poate tot ce am eu poftă. Așa-i, bre?, a întrebat el și a dat cu piciorul în sac.

Pielea a scârțâit iar.

- Ai auzit? Zice că da. Dar să știi că dracul e urât tare, așa că mai bine să nu-l mai chemăm.

- Mie nu mi-e frică! Dar cum e la mutră?

- Are să se arate în chip de dascăl.

- Phu! Atunci e urât de tot. Trebuie să știi că eu pe dascăli nu pot să-i văd în ochi, așa mi-s de urâți. Dar nu face nimic, fiindcă știu că nu-i dascăl, ci-i dracul, n-are să-mi fie scârbă așa de tare. Numai să nu s-apropie prea mult de mine.

- Să-l întreb pe vrăjitor – a spus Klaus cel mic, apoi s-a aplecat și și-a lipit urechea de sac.

- Ce zice?

- Zice că să te duci și să deschizi lada aceea din colț și atunci ai să vezi pe dracul cum stă ghemuit; numai să ții bine capacul, să nu fugă.

- Vrei să mă ajuți să-l ții?, a spus țăranul și s-a dus la lada în care femeia ascunsese pe dascăl; acesta ședea înăuntru și nu mai putea de frică.

Țăranul a ridicat puținel capacul și s-a uitat înăuntru.

- Brr!, a strigat el deodată și a sărit înapoi. Acuma l-am văzut, semăna leit cu dascălul nostru. Urât mai era!

După aceea s-au apucat de băut împreună și au stat așa până noaptea târziu.

- Știi ce, vinde-mi-l mie pe vrăjitor – a spus țăranul; cere pe el oricât! Îți dau chiar acum o baniță de bani dacă vrei.

- Nu, nu pot – a spus Klaus cel mic. Gândește-te numai câte foloase trag eu de pe urma vrăjitorului acestuia.

Dar țăranul nu se lăsa și se ruga mereu să i-l dea lui.

- Bine, fie – a spus Klaus cel mic; ți-l dau fiindcă ai fost așa de bun și m-ai găzduit. Ți-l vând pe o baniță de bani, numai să fie banița umplută cu vârf.

- Îți dau – a spus țăranul – dar să iei și lada aceea de colo, nu vreau s-o mai văd pe-aici, te pomenești că o fi tot înăuntru.

Klaus cel mic a dat țăranului sacul cu pielea cea uscată și a luat în schimb o baniță de bani bine umplută. Țăranul i-a mai dat chiar și o căruță să ducă banii și lada.

- Rămâi cu bine – a spus Klaus cel mic și a plecat cu banii și cu lada în care era dascălul.

De partea cealaltă a pădurii era un râu lat și adânc; apa curgea așa de repede, încât nu puteai să înoți în susul ei. Tocmai se făcuse un pod mare peste râu; Klaus cel mic s-a oprit la mijlocul podului și a spus cu glas tare, ca să audă dascălul din ladă:

- Ce-mi trebuie mie lada asta? E-așa de grea, parcă ar avea pietre în ea. Mă ostenesc degeaba s-o tot car după mine. Mai bine s-o azvârl în apă; dacă o duce apa până la mine acasă, bine; dacă nu, atâta pagubă!

Zicând acestea, Klaus cel mic a apucat lada cu o mână și a ridicat-o oleacă în sus, ca și cum ar fi vrut să o arunce în apă.

- Stai, stai!, a strigat dinăuntru dascălul. Dă-mi drumul să ies!

- Dar ce-o mai fi și asta?, a spus Klaus cel mic, prefăcându-se că s-a speriat. Să știi că-i dracul! Repede cu el în apă, să-l înec!

- Ba nu, ba nu!, a spus dascălul; dă-mi drumul că îți dau o baniță de bani!

- Ei, atunci e altă poveste!, a spus Klaus cel mic și deschise lada.

Dascălul sări repede afară, împinse cu piciorul lada în apă, apoi se duse acasă cu Klaus cel mic și dădu acestuia o baniță de bani; cu aceea pe care i-o dăduse țăranul avea acuma două banițe și căruța era încărcată numai cu bani.

- Mi-am vândut bine calul – a spus el când a ajuns acasă și și-a răsturnat banii morman în mijlocul odăii. Klaus cel mare n-are să mai poată de ciudă când are să vadă ce bogat m-am făcut eu numai cu un cal; dar mai bine să nu-i spun nimic.

Și trimise pe un băiat la Klaus cel mare să-i dea o ulcică de măsurat banii.

- Ce-o fi vrând el oare să măsoare?, s-a gândit Klaus cel mare și a uns fundul ulcelei pe dinăuntru cu catran, ca să se prindă pe fund din ce-avea să măsoare Klaus cel mic. Și așa s-a și întâmplat; când și-a luat ulcica înapoi, a văzut pe fundul ei trei galbeni.

- Ce să fie oare?, a spus Klaus cel mare și s-a dus repede la Klaus cel mic și l-a întrebat:

- De unde ai luat tu atâția bani?

- De pe pielea de cal! Am vândut-o aseară.

- Bune parale ai luat!, a spus Klaus cel mare.

S-a dus repede acasă, a luat un topor, a omorât cei patru cai pe care-i avea, i-a jupuit, s-a dus cu pieile la târg și a început să strige pe uliți:

- Piei de vânzare! Piei de vânzare! Cine cumpără piei bune?

Toți ciobotarii și tăbăcarii au venit în grabă mare și l-au întrebat cât cere pe ele.

- O baniță de bani pe fiecare – a răspuns Klaus cel mare.

- Ești nebun, omule? Ce, crezi că noi avem parale cu banița?

- - Piei de vânzare! Cine cumpără piei bune?, a început el iar să strige și tuturor aceluia care-l întrebau cât cere le răspundea: „O baniță de bani”.

Atunci toți au spus:

- Își bate joc de noi!

Și ciobotarii și-au luat calcavurile, și tăbăcarii șorturile de piele și au sărit pe Klaus cel mare și l-au luat la bătaie.

- Piei de vânzare, ha?, strigau alergând după el. Las' că-ți arătăm noi piei de vânzare, te tăbăcim pe tine întâi, ca să îți minte!

Și Klaus cel mare abia a scăpat cu fuga din mâinile lor. Bătaie ca asta nu mâncase niciodată.

- Are să mi-o plătească Klaus cel mic, nici o grijă – își spuse el când ajunse acasă. Nu scapă el nepedepsit. Am să-l omor!

Lui Klaus cel mic îi murise bunica.

Cât fusese în viață, se purtase aspru cu dânsul, totuși lui îi părea rău după ea. A pus moarta în pat și a învelit-o bine, ca să o încălzească și să vadă dacă nu cumva se întoarce iar la viață. Avea de gând s-o lase așa toată noaptea și el să șadă într-un ungher pe un scaun; mai făcuse astfel și altădată. Și cum stătea el așa pe întuneric, deodată se deschide ușa și năvălește înăuntru Klaus cel mare cu un topor în mână. El știa unde e patul lui Klaus cel mic; s-a repezit la pat și a izbit-o pe babă cu toporul în cap, crezând că e Klaus cel mic.

- Așa – a spus el – acuma n-ai să-ți mai bați joc de mine! Și s-a dus la el acasă.

- Amarnic om – a spus Klaus cel mic; voia să mă omoare. Noroc că bunica era moartă, că altfel o omora el acuma.

Klaus cel mic a pus bunică-sii hainele de sărbătoare, a împrumutat un cal de la un vecin, a pus calul la căruță, a

urcat-o pe bunică-sa în căruță, a așezat-o în capul oaselor și a sprijinit-o bine să nu cadă, apoi a dat bici calului și a plecat. Când răsărea soarele, au ajuns la un han mare. Klaus cel mic a oprit calul și a intrat în han să mănânce ceva.

Hangiul era om cumsecade, însă cam iute la fire, parcă ar fi avut în el numai piper și tutun.

- Bună dimineața – spuse el lui Klaus cel mic. Ai pornit devreme astăzi.

- Da – zise Klaus cel mic – mă duc cu bunică-mea la târg; am lăsat-o în căruță că nu pot s-o aduc aici. Fii bun și du-i bătrânei un pahar de secărică; da' să vorbești tare cu dânsa, că nu aude bine.

- Da, da, îi duc – a spus hangiul, a turnat un pahar de secărică și l-a dus babei celei moarte, care ședea în capul oaselor în căruță.

- Uite, îți trimit nepotul un pahar de rachiu, spuse hangiul; dar moarta nici gând să-i răspundă.

- Ai auzit?, a strigat hangiul cât putea de tare. Ți-am adus un pahar de rachiu de la nepotul dumitale.

A mai strigat o dată și încă o dată, și fiindcă ea tot nu răspundea, hangiul s-a supărat și i-a aruncat paharul în obraz; rachiul a început să-i curgă pe față și baba a căzut pe spate, pentru că fusese numai sprijinită, nu și legată.

- Ce-ai făcut?, a strigat Klaus cel mic năvălind afară pe ușă și luându-l de piept pe hangiu. Ai omorât-o pe bunică-mea! Uite ce gaură i-ai făcut în frunte!

- Vai, ce nenorocire!, a strigat hangiul și și-a pus mâinile în cap. Numai firea mea cea iute e de vină! Dragă Klaus, uite, îți dau o baniță de bani și pe bunică-ta o îngrop eu și zic că-i bunică-mea, numai să nu spui nimic de întâmplarea asta, că altfel îmi taie capul și nu mi-ar plăcea deloc.

Și așa, Klaus cel mic a căpătat o baniță de bani și hangiul a îngropat-o pe babă și a spus tuturora că e bunică-sa.

Klaus cel mic a dus banii acasă și-a trimis iar băiețașul la Klaus cel mare, să-l roage să-i dea o ulcică de măsurat banițe.

- Cum așa?, spuse Klaus cel mare; nu l-am omorât? Trebuie să mă duc să văd ce este.

Și s-a dus chiar el cu ulcica la Klaus cel mic.

- Da' de unde ai toți banii ăștia?, a întrebat el holbând ochii de mirare când a văzut atâta bănet.

- Pe bunică-mea ai omorât-o, nu pe mine!, a spus Klaus cel mic. Am vândut-o și am luat pe ea o baniță de bani.

- Bune parale ai luat!, a spus Klaus cel mare. S-a dus degrabă acasă, a omorât-o pe bunică-sa, a pus-o în căruță, s-a dus la târg la spițerie și a întrebat pe spițer dacă nu cumpără un om mort.

- Cine-i mortul și de unde îl ai?, a întrebat spițerul.

- E bunică-mea!, a spus Klaus cel mare. Am omorât-o ca s-o vând și să iau pe ea o baniță de bani.

- Pesemne că nu ești în toate mințile – a spus spițerul. Să nu mai spui una ca asta, că poți s-o pățești rău de tot.

Și spițerul i-a mai spus lui Klaus cel mare că e o nelegiuire ce-a făcut, că-i un ticălos și că are să fie pedepsit. Klaus cel mare s-a speriat și a sărit drept în căruță, a dat bici cailor și a plecat acasă. Spițerul și toți care erau pe-acolo au crezut că e nebun și de aceea l-au lăsat în pace.

„Ai să-mi plătești tu asta cu vârf și îndesat – a spus Klaus cel mare în gând lui Klaus cel mic; ai să vezi tu ce pățești!”

Cum a ajuns acasă, a luat un sac, cel mai mare pe care-l avea, s-a dus la Klaus cel mic și i-a spus:

- Iar ți-ai bătut joc de mine și m-ai păcălit; întâi mi-am omorât caii, pe urmă am omorât-o pe bunică-mea; asta numai din vina ta; da' de acuma s-a isprăvit, n-ai să mă mai păcălești.

Și l-a luat pe Klaus cel mic de chică și l-a băgat în sac, l-a pus în spate și i-a spus:

- Acuma mă duc să te înec.

Până la râu era departe și Klaus cel mic nu era chiar așa de ușor. Drumul trecea pe lângă biserică. S-auzea orga și oamenii care cântau în cor. Klaus cel mare s-a oprit și a pus jos, lângă ușa bisericii, sacul cu Klaus cel mic, gândindu-se că ar fi bine să intre în biserică, s-asculte puțin slujba și după aceea să plece mai departe; Klaus cel mic nu putea să iasă din sac și toată lumea era la biserică. Klaus cel mare a lăsat sacul la ușă și a intrat.

- Ah! Doamne, doamne!, ofta în sac Klaus cel mic și se tot sucea și învârtea, dar nu putea să dezlege sacul. În vremea asta iată că trece pe acolo un văcar bătrân cu părul alb și cu un toiag în mână, și care mâna din urmă o cireadă de vite; vitele dădură peste sacul în care era Klaus cel mic și îl împinseră.

- Vai! Doamne, a oftat Klaus cel mic; așa de tânăr și trebuie să mă duc pe lumea cealaltă!

- Și eu așa de bătrân! – a spus văcarul – și tot nu mai ajung să mă duc!

- Dezleagă sacul – a strigat Klaus cel mic. Bagă-te în locul meu și ajungi repede pe lumea cealaltă.

- Cum să nu, bucuros – a spus văcarul. A dezlegat sacul și Klaus cel mic a ieșit repede din sac.

- Vezi de cireadă!, a spus moșneagul, apoi s-a băgat în sac, iar Klaus cel mic a legat sacul și a plecat cu cireada.

Nu mult după aceea a ieșit și Klaus cel mare din biserică.

A luat sacul iar în spate, dar acum i se părea că nu mai era așa de greu și chiar așa și era, fiindcă moșneagul era pe jumătate mai ușor decât Klaus cel mic.

- Ia uite ce ușor s-a făcut! Să știi că-i așa, pentru că m-am dus la biserică.

Și Klaus cel mare s-a dus la râu, a aruncat în apă sacul cu văcarul cel bătrân și a strigat în urma lui, crezând că e Klaus cel mic:

- Ei, de-acuma n-ai să-ți mai bați joc de mine! Și a luat-o înapoi spre casă. Dar când a ajuns la o răscruce, iată că se întâlnește cu Klaus cel mic, care își mâna din urma cireada.

- Ce-i asta?, a întrebat Klaus cel mare. Cum? Nu te-am înecat?

- Ba da – a spus Klaus cel mic; m-ai aruncat adineauri în apă.

- Da' atunci de unde ai căpătat vitele astea așa de frumoase?

- Sunt vite de apă – a zis Klaus cel mic. Să-ți spun toată povestea și să-ți mulțumesc că m-ai înecat, fiindcă dacă nu mă înecai, nu mă îmbogățeam. Mare spaimă am tras când m-ai aruncat în apă; îmi vîjâia vântul pe la urechi și apa era rece. M-am dus repede la fund, dar nu m-am lovit, pentru că pe fundul apei e o iarbă deasă și moale. Cum am ajuns s-a și dezlegat sacul și am văzut în fața mea o fată frumoasă, în straie albe și cu cunună verde pe cap. M-a luat de mână și mi-a spus: „Bine ai venit, Klaus cel mic! Uite, îți dau câteva vite; pe drum mai încolo, cale de-o poștă de aici, este o cireadă întreagă, ți-o dau și pe aceea”.

De-abia atunci am văzut că râul era un drum pe care umblau toți acei care locuiesc în mare. Vin de la mare pe fundul apei și merg până departe înăuntrul țării, până acolo unde se isprăvește râul. Și pe fundul apei sunt numai flori

frumoase și o iarbă verde și deasă, de ți-i mai mare dragul; și peștii îmi lunecau pe la urechi așa cum zboară aici păsările prin văzduh. Și oamenii acolo sunt chipeși, și vitele grase și frumoase.

- Da' de ce te-ai urcat iar sus la noi?, a întrebat Klaus cel mare. Dacă-i așa de frumos acolo, eu nu m-aș mai fi întors.

- Uite de ce – a răspuns Klaus cel mic; fata aceea din apă mi-a zis că cireada era pe drum la depărtare de-o poștă. Ea când a zis drum, a înțelese albia râului, că de vreun alt drum habar n-avea. Acuma, ce m-am gândit eu, râul are o mulțime de cotituri și dacă mergi pe fundul lui ocolești; atunci mai bine mă urc iar sus și o iau de-a dreptul, tai din drum o jumătate de poștă și ajung mai repede până la cireadă.

- Ești om norocos!, a spus Klaus cel mare. Da' ia spune, oare dacă m-arunc în apă nu pot să m-aleg și eu cu niscai vite?

- Ba da, cum să nu!, a zis Klaus cel mic. Numai că nu te pot duce în sac la râu că ești prea greu. Mai bine hai până acolo, te bag în sac și te arunc în apă.

- Îți mulțumesc – a spus Klaus cel mare. Dar să știi că dacă n-oi căpăta și eu ca tine vite de apă, apoi îți dau o bătaie să mă ții minte!

- Să n-ai nici o grijă, ai să capeți vite câte vrei! Și s-au dus amândoi la râu. Când vitele au zărit apa, cum erau însetate s-au repezit la râu să bea.

- Ia uite cum se reped – a spus Klaus cel mic. Vor să se ducă iar la fund.

- Hai, ajută-mă să intru în sac – a zis Klaus cel mare – că dacă nu, te iau la bătaie!

Și s-a băgat în sacul cel mare care fusese așezat de-a curmezișul pe spinarea unui taur.

- Pune și un bolovan, ca să mă scufund mai repede – a

mai spus Klaus cel mare. Mi-e teamă că altfel nu ajung la fund.

- Pun, pun – a spus Klaus cel mic, a băgat în sac și un bolovan zdravăn, a legat bine sacul și l-a împins cu piciorul. Buf!

Klaus cel mare a căzut în apă și într-o clipă a și ajuns la fund.

- Tare mă tem că n-are să găsească nici o vită, dar ce să-i fac, el a vrut, nu eu!, a zis Klaus cel mic și s-a dus acasă cu cireada.

Lebedele

Departa de-aici, acolo unde se duc rândunelele când la noi e iarnă, era odată un crai care avea unsprezece băieți și o fată pe care o chema Eliza.

Cei unsprezece frați erau prinți, aveau câte o decorație la piept și sabie la șold și așa se duceau la școală; scriau cu creioane de diamant pe tăblițe de aur și învățau pe de rost tot atât de bine pe cât citeau. Când îi auzeai, știai numaidecât că sunt prinți. Eliza, sora lor, ședea pe un scăunel de sticlă și avea o carte cu poze care costase o mulțime de parale.

Trăiau bine copiii, numai că asta n-a ținut prea mult!

Tatăl lor, craiul, s-a însurat cu o crăiasă rea și hapsână, căreia nu-i erau dragi copiii. Au putut să vadă asta chiar de la început; în palat era petrecere mare și ei s-au apucat să se joace de-a musafirii; de obicei, când se jucau așa căpătau o mulțime de prăjituri și de mere coapte, acum însă crăiasa cea nouă le-a dat o ceașcă cu nisip și le-a spus că se pot juca foarte bine și așa.

Peste vreo săptămână, crăiasa a dus-o pe Eliza la țară, la niște țărani, iar pe prinți atâta i-a tot vorbit de rău față de crai, că acesta nici nu s-a mai îngrijit deloc de ei.

- Duceți-vă și voi în lumea largă - le-a spus crăiasa cea hapsână; zburati ca niște păsări fără glas!

Dar n-a fost chiar așa de rău cum ar fi vrut ea. Prinții s-au prefăcut în unsprezece lebede frumoase. Au scos un strigăt și au ieșit în zbor pe ferestrele palatului și au luat-o peste parc și peste pădure.

Era dis-de-dimineată tare când au trecut pe la căsuța în care stătea sora lor Eliza. La vremea asta ea dormea. S-au învârtit pe deasupra casei, și-au întins gâturile lungi și au bătut din aripi, dar nimeni nu i-a văzut, nici nu i-a auzit. Așa că au plecat mai departe, s-au înălțat deasupra norilor și s-au tot dus până au ajuns la o pădure care se întindea chiar până la marginea mării.

Eliza ședea în căsuța țăranului și se juca cu o frunză verde de brusture, că altă jucărie n-avea; făcuse o gaură în frunză și acum se uita prin gaură la soare și i se părea că vede ochii limpezi ai fraților ei și când razele de soare îi alunecau pe obraz parcă ar fi sărutat-o ei.

Zilele treceau toate la fel. Când vântul se strecura printre tufele de trandafir din grădină și șoptea: «Cine-i mai frumos decât voi?», trandafirii clătinau din cap și spuneau: «Eliza». Când vreo babă ședea duminică la ușă cu cartea de rugăciuni pe genunchi și vântul întorcea filele și spunea cărții: «Cine-i mai cucernică decât tine?», cartea răspundea: «Eliza». Și chiar așa era cum spuneau trandafirii și cartea de rugăciuni.

Când a împlinit cincisprezece ani s-a întors acasă. Dar când a văzut crăiasa cât era de frumoasă, i-a fost ciudă pe fată și grozav ar fi vrut s-o schimbe în lebedă ca și pe frații ei, dar n-a îndrăznit să facă asta chiar îndată, fiindcă craiul voia să-și vadă fiica.

Crăiasa s-a dus de dimineată în odaia ei de baie, care era de marmură, cu sofale moi și covoare scumpe. A luat trei broaște, le-a sărutat și a spus uneia din ele: «Când are să intre în baie Eliza, să te așezi pe capul ei ca să se facă proastă ca tine!» Altei broaște i-a spus: «Așază-te pe fruntea ei ca să se facă urâtă ca tine și tată-său să n-o mai cunoască!», iar celei de-a treia broaște i-a spus: «Așază-te pe inima ei, ca să nu mai fie cu cugetul curat și să o doară inima!»

După aceea a băgat în apă cele trei broaște și apa deodată s-a făcut verde; a chemat-o pe Eliza, a dezbrăcat-o și a pus-o să intre în apă. Și când Eliza a intrat în apă, o broască i s-a pus în păr, alta pe frunte și alta pe piept, însă Eliza parcă nici nu le-ar fi simțit. Când a ieșit din baie, pe apă au rămas trei flori roșii de mac. Dacă broaștele n-ar fi fost veninoase și nu le-ar fi sărutat vrăjitoarea, s-ar fi prefăcut în trandafiri roșii, dar oricum, tot în flori au trebuit să se prefacă, fiindcă șezuseră pe capul și pe inima Elizei și Eliza era așa de cucernică și de nevinovată încât farmecele nu aveau asupra ei nici o putere.

Crăiasa, când a văzut așa, a frecat-o pe față cu zeamă de nucă și a înnegrit-o toată, a uns-o pe față cu o alifie rău mirositoare și i-a încălțit părul. Așa că acum era cu reputință s-o mai cunoască cineva.

Tată-su s-a speriat când a văzut-o și a spus că nu-i fata lui; nimeni n-a mai cunoscut-o, numai câinele din curte și cu rândunelele știau că-i ea, dar pe ei nu-i întreba nimeni.

Biata Eliza a început să plângă și s-a gândit la cei unsprezece frați ai ei, care acum nu mai erau acolo. A plecat amărâtă de la palat și a umblat o zi întreagă pe câmp și prin mlaștini și seara a ajuns la o pădure mare. Nu mai știa nici ea încotro să apuce și era tare necăjită și îi era dor de frații ei, care de bună seamă că fuseseră alungați ca și ea. Voia să-i caute și să-i găsească.

Abia apucase să intre în pădure și a prins-o noaptea. Cum nu mai știa pe unde să meargă, s-a așezat pe mușchiul moale, și-a spus rugăciunea și și-a pus capul pe o buturugă. Era o liniște adâncă, nu bătea vântul și de jur împrejur, prin iarbă și pe mușchi, străluceau o sumedenie de licurici; când a atins o creangă cu mâna, gândacii luminoși au căzut peste ea ca niște stele căzătoare.

Toată noaptea i-a visat pe frații ei; se făcea că se jucau ca altădată, când erau mici, scriau cu creioane de diamant pe tăblițe de aur și se uitau în cartea cu poze care costase o mulțime de parale, însă pe tăbliță nu mai scriau ca altădată linii și rotocoale, ci isprăvile vitejești pe care le făcuseră; tot ce trăiseră și văzuseră de atunci încoace. Și în carte toate prinseseră viață, păsările cântau și oamenii ieșeau din carte și vorbeau cu Eliza și cu frații ei, dar când se întorcea fila, ei săreau repede înăuntru, ca să nu se încurce pozele.

Când s-a trezit, soarele era sus. Eliza nu putea să-l vadă, fiindcă copacii își întindeau crengile dese deasupra ei, dar razele se jucau printre frunze și fluturau ca un văl de aur. Mireasma răcoroasă a pădurii o învăluia și păsările aproape că i se așezau pe umeri. Auzea un murmur de apă; erau niște pâraie care se vărsau într-un lac cu fundul de nisip moale. Pe mal erau tufișuri dese, numai într-un loc era o deschizătură pe care o făcuseră cerbii și pe aici s-a scoborât și Eliza către apă. Lacul era așa de limpede încât, dacă vântul n-ar fi mișcat crengile, ai fi putut crede că-i zugrăvit, așa de deslușit se oglindeau pe luciul lui frunzele, și cele luminate de soare, și cele care stăteau în umbră.

Când și-a zărit fața în apă, s-a speriat văzând cât era de urâtă și de neagră. Dar când a luat apă în pumni și s-a frecat pe față și pe ochi, pielea iar s-a înălbit; atunci s-a dezbrăcat și s-a băgat în apă; o fată mai frumoasă decât ea nu se mai afla pe lume. După ce s-a îmbrăcat iar și și-a împletit părul, s-a dus la un pârâu, a luat în pumni apă, a băut și a intrat iar în pădure, fără să știe nici ea încotro merge. Se gândea la frații ei și se gândea că Dumnezeu n-are s-o lase să piară; doar el pusese să crească meri sălbatici prin pădure, ca să aibă ce mânca vreun rătăcit flămând cum era ea. Și chiar a găsit un măr de-aceștia cu crengile încovoiate de atâtea mere

câte avea. A mâncat până s-a săturat, a pus crengile proptele și a plecat mai departe, în întunericul pădurii. Era așa de mare liniștea încât își auzea pașii când călca pe frunzele uscate. Nu era nici o pasăre nicăieri și razele de soare nu străbăteau prin frunzișul des; trunchiurile copacilor erau așa de aproape unul de altul încât făceau ca un zid de jur împrejurul ei. Era o singurătate cum nu mai pomenise ea niciodată.

Noaptea a venit, dar de data asta nu mai era nici un licurici. Mâhnită, s-a așezat jos ca să doarmă și i se părea că ramurile de deasupra ei s-au dat într-o parte și Dumnezeu se uita blând la ea, și îngerașii se uitau și ei peste umerii și pe sub brațele lui, ca s-o vadă.

Dimineața, când s-a trezit, nu știa dacă visase sau dacă fusese chiar așa.

A pornit iar prin pădure și s-a întâlnit cu o babă care culegea într-un paner zmeură și mure. Baba i-a dat și ei mure și zmeură. Eliza a întrebat-o dacă n-a văzut unsprezece prinți călări prin pădure.

- Nu - a spus baba - da' ieri am văzut unsprezece lebede pe-un râu aici aproape și fiecare cu câte o coroană de aur pe cap.

Baba a dus-o pe Eliza până la un pripor, la picioarele căruia șerpuia un râu mititel; copacii de pe maluri își întindeau unii către alții ramurile stufoase și acolo unde nu ajunseseră să se împreune își smulseseră din pământ rădăcinile și atârnavă cu crengile încâlcite peste apă.

Eliza și-a luat rămas bun de la babă și a pornit de-a lungul râului până a ajuns la malul mării.

Marea se întindea în fața ei, dar nu se zărea nici o luntre; cum să mergă mai departe? Și cum stătea ea așa pe gânduri, privirile i-au căzut pe pietricelele care umpleau țărmul.

Sticlă, fier, piatră, tot ce arunca marea pe țărm era șlefuit și poleit și căpătase înfățișarea apei care era mai moale decât mâna ei gingașă. Și ea s-a gândit: «Apa se mișcă mereu și tot ce-i aspru netezește; tot așa am să fiu și eu, neostenită; vă mulțumesc că m-ați învățat asta, voi, valuri veșnic mișcătoare! Îmi spune inima că o dată și o dată aveți să mă duceți la frații mei dragi».

Pe iarba de mare udă de pe țărm erau unsprezece pene albe de lebedă. Eliza le-a strâns și le-a luat. Era singurătate mare și acolo, dar Eliza nu se simțea singură, fiindcă marea era mereu alta; în câteva ceasuri își schimba înfățișarea mai mult decât un lac într-un an întreg. Când trecea câte un nor mare și negru, marea parcă zicea: pot să fiu și întunecată; pe urmă bătea vântul și valurile erau albe de spumă, iar când norii erau roșii și vântul stătea, marea era trandafirie și pe urmă era iarăși când verde, când albă, dar oricât ar fi fost de liniștită, lângă țărm apa tot se mișca; se ridica domol ca pieptul unui copil care doarme. Când soarele tocmai asfințea, Eliza a văzut cum veneau din larg unsprezece lebede cu coroane de aur pe cap; zburau una după alta și de departe parcă erau o panglică lungă, albă. Eliza s-a ascuns după un tufiș; lebedele s-au lăsat jos și și-au scuturat aripile mari și albe. Când soarele s-a scufundat în apă, lebedele deodată s-au preschimbă în oameni; în fața Elizei stăteau acum cei unsprezece prinți frumoși, frații ei. Fata a scos un țipăt. Cu toate că se schimbaseră mult de când nu-i mai văzuse, a ghicit că frații ei erau. S-a repezit în brațele lor, a spus fiecăruia pe nume și frații nu mai puteau de bucurie că au găsit-o iar pe sora lor, care acum era mare și frumoasă. Râdeau și plângeau și spuneau cât de rău se purtase mama vitregă cu ei toți.

- Noi - a zis fratele cel mai mare - suntem lebede numai cât stă soarele pe cer; îndată ce soarele apune ne căpătăm iar înfățișarea omenească. De aceea trebuie să avem grijă ca la apusul soarelui să avem pământul sub picioare, fiindcă dacă ne prinde noaptea în văzduh, deasupra apei, cădem în chip de oameni în apă și ne înecăm. Nu locuim aici. Stăm într-o țară tot așa de frumoasă ca asta, de cealaltă parte a mării, dar drumul până acolo e lung. Trebuie să trecem în zbor marea și nu-i nici o insulă pe care să poposim noaptea. Este numai o stâncă îngustă în mijlocul mării; de-abia avem loc să stăm strânși unul lângă altul; când marea-i zbuciumată, valurile ne stropesc până sus, dar noi stăm neclintiți și mulțumim lui Dumnezeu că avem unde să poposim. Și stăm așa toată noaptea, cu chipurile noastre de oameni; dacă n-ar fi stânca asta, n-am putea să ne mai vedem niciodată țara noastră dragă, fiindcă ne trebuie două zile, cele mai lungi ale anului, ca să ajungem până aici. Numai o dată pe an ne este îngăduit să ne întoarcem în țară și nu putem sta decât unsprezece zile, în care timp zburăm pe deasupra pădurii de unde putem să zărim palatul în care ne-am născut și unde stă tata și să vedem turla bisericii în care-i înmormântată mama. Aici parcă toți copacii și toate tufișurile sunt rude cu noi, aici aleargă pe câmpie caii sălbatici pe care i-am văzut în copilăria noastră, aici lemnarii cântă vechi cântece după care jucam când eram copii, aici e patria noastră, încoace ne trage mereu inima să venim și aici, în sfârșit, te-am găsit surioară dragă. Numai două zile putem să mai rămânem și după aceea trebuie să plecăm iar pe deasupra mării, într-o țară minunată, dar care nu-i țara noastră. Dar cum să te luăm cu noi, că n-avem nici corabie, nici luntre?

- N-aș putea oare să vă mântui de vrajă?, i-a întrebat ea. Și așa au stat de vorbă mai toată noaptea și au ațipit doar câteva ceasuri.

Eliza s-a trezit de fâlfâitul aripilor pe deasupra ei. Frații se schimbaseră iar în lebede. Au zburat de câteva ori de jur împrejur, apoi și-au întins aripile și au plecat în zori; cel mai tânăr însă a rămas în urmă, s-a lăsat în jos și și-a plecat capul pe genunchii ei și ea l-a mângâiat pe aripi; toată ziua au stat așa împreună. Către seară au venit și ceilalți și când soarele a asfințit, s-au prefăcut iar în oameni.

- Mâine - au spus ei - plecăm și nu ne mai putem întoarce decât peste un an. Nu putem să te lăsăm aici. Mai bine hai cu noi. Suntem destul de voinici ca să te ducem în brațe, atunci de ce adică n-am putea să te luăm pe aripi și să zburăm cu tine pe deasupra mării?

- Da, da, luați-mă cu voi - a spus Eliza.

Toată noaptea au lucrat și au împletit o plasă mare și grosă din răchită mlădioasă și trestie tare. Au pus-o pe Eliza în plasă și, când a răsărit soarele și frații s-au prefăcut iar în lebede, au apucat plasa cu pliscurile și s-au înălțat în zbor, spre nori, cu sora lor, care încă dormea. Razele soarelui îi cădeau drept pe obraz și de aceea o lebdă zbura chiar deasupra capului ei, ca să-i facă umbră cu aripile.

Erau departe-n larg când Eliza s-a trezit; întâi a crezut că visează când s-a văzut dusă așa prin aer pe deasupra mării. Lângă ea erau o creangă de zmeură și o legătură de rădăcini bune de mâncat. Fratele cel mai mic le culesese și le pusese acolo. Ea i-a mulțumit c-un zâmbet, fiindcă știa care era: era acela care îi zbura deasupra capului și îi făcea umbră cu aripile.

Erau așa de sus încât o corabie dedesubtul lor părea un pescăruș alb. Deodată au ajuns deasupra unui nor mare, dar când Eliza s-a uitat mai bine, era un munte și pe munte alergau umbra ei și umbrele celor unsprezece lebede. Era o priveliște mai minunată decât tot ce văzuse ea vreodată.

Dar când soarele s-a urcat mai sus pe cer și muntele a rămas în urmă, au pierit și umbrele.

Toată ziua au zburat prin văzduh ca o săgeată zbârnâitoare; totuși mergeau mai încet decât de obicei, fiindcă acuma o duceau și pe Eliza cu ei. Vremea a început să se strice. Se făcea seară. Eliza vedea cu îngrijorare cum soarele se lasă către asfințit și stânca din mijlocul mării nu se zărea. I se părea că lebedele dădeau și mai tare din aripi. Era vina ei că nu puteau să zboare destul de repede; când soarele avea să apună, ei aveau să se facă iar oameni, să cadă în apă și să se înece. Se ruga în gând lui Dumnezeu, dar stânca tot nu se zărea. Se întuneca și vântul bătea tot mai tare, vestind furtuna. Norii deși și negri acoperiră cerul amenințător și plin de fulgere, care țâșneau unul după altul.

Soarele ajunsese chiar la marginea apei. Elizei îi bătea inima cu putere. Deodată lebedele se lăsară în jos așa de repede încât ea a crezut că se prăbușesc; dar ele au zburat mai departe. Soarele era pe jumătate în apă; deodată se zări sub dânsa stânca. De sus nu părea mai mare decât o focă cu capul afară din apă. Soarele se cobora repede din dosul zării; acuma nu mai era decât ca o stea. În sfârșit, piciorul ei atinse stânca și soarele se stinse cum se stingea cea din urmă pâlpâire a unei hârtii aprinse. Frații stăteau braț la braț în jurul ei și nu era loc pe stâncă decât numai pentru ei toți. Marea se lovea de stâncă și împrăstia o ploaie de stropi peste dânsii; cerul era mereu sfâșiat de fulgere și tunetul bubuia întruna, dar frații și cu sora se țineau de mână și asta le dădea mângâiere și curaj.

A doua zi în zori vremea s-a liniștit; cum a răsărit soarele, lebedele au plecat în zbor cu Eliza. Marea era încă zbuciumată; de sus, de unde erau ei, spuma albă de pe întinsul verde întunecat al valurilor parcă ar fi fost milioane de lebede care pluteau pe apă.

Când soarele era sus, Eliza a văzut în fața ei plutind în văzduh niște munți cu piscuri acoperite de zăpadă; în mijlocul lor se ridica un palat mare și înalt, cu mai multe rânduri de stâlpi, unii peste alții; în jurul lui erau păduri de palmieri și flori minunate, mari cât niște roți de moară. Ea a întrebat dacă asta e țara la care trebuiau să ajungă, dar lebedele au clătinat din cap, fiindcă ceea ce vedea ea era palatul pe care și-l clădește în nori Fata Morgana, și care se schimbă mereu, și în care oamenii nu pot pătrunde. Eliza s-a uitat mai bine și deodată munții, pădurile și palatul s-au prăbușit și în locul lor au răsărit douăzeci de biserici, toate la fel, cu turnuri înalte și ferestre arcuite. Parcă se auzea și orga, dar era numai marea care vuia. Când s-au apropiat, bisericile s-au preschimbat în tot atâtea corăbii, iar când Eliza s-a uitat mai bine a văzut că erau neguri care pluteau pe apă. Într-adevăr, totul în fața lor se schimba mereu. În sfârșit au zărit țara cea aievea la care voiau să ajungă. În fața lor, departe, erau munți albaștri, păduri de cedri, orașe și palate. Soarele nu asfințise când au ajuns la o peșteră în care mușchiul moale era ca un covor.

- Să vedem ce-ai să visezi aici la noapte - a spus fratele cel mai mic și i-a arătat odaia ei de culcare.

- Să dea Dumnezeu să visez cum aș putea să vă scap - a spus ea.

S-a rugat lui Dumnezeu s-o ajute și s-a culcat. Deodată i s-a părut că zboară și ajunge la palatul zânei Morgana. Zâna i-a ieșit înaintea, frumoasă și strălucitoare, și totuși semăna cu baba din pădure care îi dăduse zmeură și-i spusese de lebedele cu coroane de aur pe cap.

- Frații tăi pot să scape - a zis zâna - numai să ai răbdare și să nu-ți fie frică. E drept că apa, deși e mai moale decât mâinile tale, totuși șlefuieste pietrele, dar ea nu simte durerea

pe care au s-o simtă degetele tale și ea nu are o inimă și nu simte frica și chinul pe care ai să le simți tu. Vezi tu urzica asta pe care o țin în mână? Urzici de acestea cresc prin preajma peșterii în care dormi tu acum și numai acestea care cresc pe-aici și cele care cresc în cimitir sunt bune. Pe acestea tu trebuie să le culegi și să nu te sperii că au să te usture mâinile. După aceea să le zdrobești cu piciorul și să faci din ele fire și cu firele acestea să țezi și să coși unsprezece cămăși cu mâneci lungi și să le arunci peste cele unsprezece lebede și atunci vraja are să se desfacă. Dar să știi că din clipa în care ai să începi lucrul și până ai să-1 isprăvești nu trebuie să vorbești deloc, chiar dacă ar trece ani și ani de zile. Cel dintâi cuvânt pe care îl vei rosti va străpunge ca un cuțit inima fraților tăi; de limba ta atârână viața lor. Bagă bine de seamă!

Zâna a lovit-o ușurel cu urzica peste mână; Eliza a simțit ca o arsură și s-a trezit. Se făcuse ziuă și lângă ea era o urzică la fel cu aceea din vis. Fata a căzut în genunchi, a mulțumit lui Dumnezeu și a ieșit din peșteră ca să-și înceapă lucrul.

Culegea urzici cu mâinile ei gingașe și urzicile o ardeau ca focul; mâinile și brațele ei erau pline de bășici, dar ea îndura bucuroasă orice, numai să poată scăpa pe frații ei de vrajă. Zdrobea urzicile cu piciorul și le prefăcea în fire verzi.

După ce a apus soarele, au venit frații și s-au speriat când au văzut că Eliza e rănită; ei credeau că-i iar vreo vrajă de-a mașterii; când însă i-au văzut mâinile, au înțeles ce face sora lor pentru dâșii și fratele cel mai mic a început să plângă pe mâinile ei și acolo unde cădeau lacrimile bășicile usturătoare piereau.

Toată noaptea a lucrat, fiindcă simțea că nu mai are liniște până nu scapă de vrajă pe frații ei. În ziua următoare, după ce lebedele au plecat, ea a rămas singură, dar niciodată

n-a trecut vremea mai repede. O cămașă era gata; tocmai începuse pe-a doua când deodată s-a auzit un corn de vânătoare. Eliza s-a speriat. Cornul suna tot mai aproape și s-auzeau și câinii lătrând. Eliza a intrat repede în peșteră, și-a adunat grămadă urzicile pe care le culesese și le zdrobise și s-a așezat pe ele.

Deodată din râpă a ieșit un câine și după el altul, și încă unul; toți au început să latre la gura peșterii și în curând vânătorii au fost și ei acolo să vadă ce-i. Cel mai frumos dintre ei și care era craiul țării aceleia s-a apropiat de Eliza; fată mai frumoasă decât ea nu văzuse niciodată.

- Cum ai ajuns aici, fată frumoasă?, a întrebat-o el.

Eliza a dat numai din cap, pentru că n-avea voie să vorbească, că dacă vorbea puneă în primejdie viața fraților ei. Mâinile și le-a ascuns sub șorț, ca să nu vadă craiul ce trebuia ea să îndure.

- Hai cu mine - a spus el; nu trebuie să mai stai aici! Dacă ești tot așa de bună pe cât ești de frumoasă, am să te îmbrac numai în catifea și-n mătase, am să-ți pun pe cap coroană de aur și ai să stai în palatul cel mai frumos pe care-l am.

Și craiul a luat-o pe Eliza și a așezat-o pe cal lângă el. Ea plângea și-și frângea mâinile. Și atunci craiul a spus:

- Eu îți vreau numai binele. O dată și o dată ai să-mi mulțumești.

Și a pornit cu ea prin munți, cu vânătorii după dânsul. Soarele asfințea când au ajuns în cetatea de scaun a țării, oraș cu multe biserici și palate. Craiul a dus-o pe Eliza la palatul lui, unde prin săli de marmură clipeau havuzuri și pereții erau zugrăviți și tavanele erau și ele zugrăvite. Eliza însă nu se uita la nimic, era mahnită și plângea. Slujitoarele au îmbrăcat-o cu haine scumpe, i-au pus mărgăritare în păr și mânuși în degetele urzicate.

Gătită cum era acuma, era atât de frumoasă încât curtenii s-au închinat și mai adânc în fața ei și craiul a hotărât să se însoare cu ea, deși duhovnicul curții clătina din cap și zicea că fata asta frumoasă, găsită în pădure, era o vrăjitoare care l-a orbit pe crai și i-a furat mințile.

Craiul însă nu a ascultat ce spune, a pus muzica să cânte, a poruncit cele mai bune bucate și a pus fete frumoase s-o însoțească dansând. Apoi a dus-o pe Eliza prin grădini pline de miresme și prin odăi mărețe, dar ea nici nu zâmbea măcar, fiindcă era năpădită de durere. Când au ajuns în odăile ei, craiul a deschis o ușă și i-a arătat Elizei o cămăruță așternută cu covoare verzi și scumpe și care semăna cu peștera în care o găsisese. Pe jos era mănunchiul de fire pe care ea le scosese din urzici și de-un cui era atârnată cămașa pe care tocmai o isprăvisese; toate fuseseră aduse de un vânător, care le socotise drept o ciudățenie.

- Aici ai să crezi că ești tot la tine acasă - a spus craiul. Uite și lucrul pe care-l lucrezi.

Când Eliza a văzut lucrul care îi era ei drag, un zâmbet i-a răsărit pe buze și sângele i s-a întors în obraji. S-a gândit la mântuirea fraților ei, a sărutat mâna craiului și el a strâns-o la piept și a poruncit să tragă clopotele și să vestească nunta. Frumoasa fată mută din pădure era acum crăiasa țării aceleia.

Duhovnicul i-a spus craiului câteva vorbe rele la ureche, dar ele n-au ajuns până la inima lui. Nunta s-a făcut și duhovnicul a trebuit chiar el să-i puie Elizei pe cap coroana și când i-a pus-o i-a apăsător așa de tare pe frunte că a durut-o. Dar inima o durea și mai tare când se gândea la frații ei și durerile trupului nu le mai simțea. Gura ei era mută; fiindcă o singură vorbă ar fi curmat viața fraților ei, dar ochii ei vorbeau și arătau o adâncă dragoste craiului celui bun și

frumos, care făcea tot ce putea ca s-o bucure. Îi era drag tot mai tare și mult ar fi vrut ea să-i spună ce are pe suflet și ce-o doare. Dar nu putea, trebuia să fie mută și mută să săvârșească lucrul pe care-l începuse. Noaptea se scula de lângă el și se ducea în cămăruță și țesea cămașă după cămașă; dar când s-o înceapă pe a șaptea, n-a mai avut fire.

În cimitir ea știa că sunt urzici de care avea nevoie, dar trebuie să se ducă chiar ea să le culeagă; cum să facă oare ca s-ajungă până la ele?

«Ce-i durerea degetelor pe lângă chinul pe care îl îndură inima mea?, se gândea ea. Trebuie să încerc numaidecât!»

Cu inima strânsă ca și cum ar fi făcut ceva rău, a ieșit pe furis în grădina luminată de lună, a pornit prin aleile lungi, apoi pe străzile pustii și a ajuns la cimitir.

Un singur om o văzuse, duhovnicul. Numai el fusese treaz pe când toată lumea dormea. Și el se gândi că avusese dreptate când spusese că nu-i lucru curat cu crăiasa; era fără nici o îndoială vrăjitoare și înșelase pe crai și pe toată lumea.

Duhovnicul a spus craiului ce văzuse și ce credea el că ar fi și, la vorbele aspre pe care le rostea, pe obrajii craiului au curs două lacrimi grele. În inima lui a pătruns îndoiala. Noaptea s-a prefăcut că doarme, dar n-a dormit și a văzut cum Eliza s-a sculat și s-a dus încetișor în cămăruța ei; și asta se întâmpla în fiecare noapte.

Cu fiecare zi care trecea, fața craiului se întuneca tot mai tare. Eliza vedea asta, dar nu înțelegea de ce și se îngrijora, dar și mai tare se îngrijora când se gândea la frații ei. Cu lacrimi fierbinți, ea uda catifeaua și purpura crăiască. Și iată că lucrul ei s-apropia de sfârșit; doar o cămașă mai trebuia, dar acuma iar nu mai avea fire și nici o urzică; trebuia deci să se mai ducă o dată, cea din urmă, la cimitir și să culeagă niște urzici. Se gândea cu frică la drumul până acolo, dar nu s-a lăsat clintită în voința ei.

Noaptea a ieșit din palat și s-a dus, dar de data asta craiul și duhovnicul s-au luat după ea; au văzut cum Eliza a intrat pe poarta cimitirului și când au intrat și ei au văzut cum niște vrăjitoare ședea pe o lespede de mormânt. Craiul și-a întors capul în altă parte, fiindcă și-a închipuit că printre ele e și aceea care adormise aseară cu capul pe pieptul lui.

- Poporul o va judeca - a spus el - și poporul a judecat-o și a osândit-o să fie arsă pe rug.

Au luat-o pe Eliza din odăile cele frumoase și au dus-o într-o hrubă neagră și umedă în care vântul intra șuierând printre gratii; în loc de catifea și mătase i-au dat mănunchiul de urzici ca să-și pună capul pe ele. Cămășile aspre și usturătoare pe care le țesuse i le-au dat ca să se înveselească, dar nimic n-ar fi putut să-i fie mai drag decât ele și ea a început iar să lucreze ca să le isprăvească. Afară, copiii de pe uliță cântau cântece în care își băteau joc de dânsa și nimeni nu-i spunea o vorbă de mângâiere.

Spre seară iată că la gratii s-a auzit un fâlfâit de aripi; era fratele cel mai mic; aflase unde era soră-sa și venise s-o vadă. Ea a început să plângă de bucurie, deși se gândea că noaptea asta avea să fie cea din urmă pe care o mai avea de trăit. Dar bine cel puțin că erau cămășile aproape gata și frații ei erau aici!

Duhovnicul a venit să stea în ceasul din urmă cu dânsa, fiindcă așa făgăduise craiului; dar ea a clătinat din cap și l-a rugat din ochi să plece. Noaptea asta voia să-și isprăvească lucrul, că dacă nu-l isprăvea, atunci toate fuseseră degeaba, necazurile, lacrimile și nopțile ei nedormite. Duhovnicul a plecat spunându-i vorbe aspre. Eliza însă știa că era nevinovată și nu s-a sinchisit de vorbele lui și s-a pus să lucreze.

Șoriceii umblau repede înapoi și încolo și îi aduceau urzicile la picioare, ca s-o ajute și ei cât de cât. La fereastră a

venit o pasăre și i-a cântat toată noaptea tot cântece vesele, ca s-o îmbărbăteze.

Cu vreun ceas înainte de răsăritul soarelui, cei unsprezece frați au venit la poarta palatului și au cerut să fie duși în fața craiului. Li s-a răspuns că nu se poate, e noapte, craiul doarme și nu vrea să fie trezit. S-au rugat, au amenințat, a venit straja, a ieșit și craiul și a întrebat ce este; dar tocmai atunci a răsărit soarele și pe cei unsprezece frați nu i-a mai văzut nimeni; dar pe deasupra castelului zburau unsprezece lebede.

La poarta orașului se adunase lume de pe lume să vadă cum au s-o ardă pe vrăjitoare. O mârtoagă trăgea căruța în care era Eliza; o îmbrăcaseră cu o rochie de pânză de sac, părul ei cel frumos îi atârna desfăcut pe umeri, obrații îi erau galbeni, buzele i se mișcau încetișor și degetele ei împleteau firele verzi de urzică. Nici chiar pe drumul către moarte ea nu-și lăsa lucrul. La picioarele ei erau zece cămăși, la a unsprezecea lucra acuma. Lumea râdea de ea:

- Ia uite vrăjitoarea cum tot șoșotește! Nu spune rugăciuni, cine știe ce vrăji o fi făcând! Și și-a luat și lucrul ei afurisit! Să i-l rupem în bucăți!

Și lumea s-a repezit și a vrut să ia cămășile și să le rupă, dar deodată au venit în zbor unsprezece lebede și s-au așezat de jur împrejurul ei în căruță și au început să dea din aripi. Lumea s-a tras înapoi speriată.

- E semn ceresc! E nevinovată!, șopteau mulți, dar nu îndrăzneau să spună cu glas tare.

Călăul a luat-o de mână, dar Eliza a aruncat cele unsprezece cămăși peste lebede și deodată au răsărit unsprezece prinți frumoși; numai cel mai tânăr avea la un umăr aripă în loc de braț, deoarece cămașa lui avea numai o mânecă, din pricină că Eliza nu mai avusese timp s-o facă și pe cealaltă.

- Acuma pot să vorbesc - a spus ea; sunt nevinovată! Când lumea a văzut ce s-a întâmplat, s-a închinat în fața ei, dar ea a căzut leșinată în brațele fraților ei: încordarea, spaima și durerea o copleșiseră.

- Da, e nevinovată!, a spus fratele cel mai mare și a povestit tot ce se întâmplase. În timp ce vorbea s-a răspândit o mireasmă parcă de mii și mii de trandafiri, fiindcă fiecare lemn din rug făcuse rădăcini și scosese ramuri. Rugul era acum ca o tufă mare de trandafiri roșii, care toți erau înfloriți, în vârf cu o floare albă și strălucitoare, care lumina ca o stea. Craiul a cules-o și a prins-o Elizei în piept. Și atunci ea s-a trezit ușoară și senină.

Toate clopotele au început să bată singure și păsări multe au venit în stoluri; și a fost iar nuntă la palat, dar o nuntă cum nici un crai nu mai văzuse vreodată.

Zâna mării

Departe-n largul mării apa e albastră ca albastrelele și limpede cum e cristalul, dar e și foarte adâncă, atât de adâncă încât nici o ancoră nu poate ajunge până la fund; ar trebui să pui o mulțime de turnuri de biserică, unele peste altele, ca să ajungi de la fund până la luciul apei.

Să nu credeți însă că acolo nu-i decât nisip și mâl; nu, acolo cresc copaci ciudați și ierburi ciudate, și tulpinile și frunzele lor sunt așa de mlădioase încât se clatină la cea mai mică mișcare a apei, parcă ar fi vii. Toți peștii, mici și mari, se strecoară printre ramuri cum se strecoară păsările prin văzduh. În locul unde-i cea mai mare adâncime e palatul împăratului mării; zidurile sunt de mărgean și ferestrele înalte și arcuite sunt de chihlimbar străveziu; acoperișul e făcut din scoici care se deschid și se închid după cum se mișcă apa. Și în fiecare scoică e un mărgăritar de preț; numai unul și ar fi destul să împodobească măreț coroana unui rege.

Împăratul mării era de multă vreme văduv și casa i-o ținea mamă-sa, bătrâna. Era o femeie înțeleaptă, dar foarte mândră de neamul ei; purta douăsprezece stridii pe coadă, pe când nobilii aveau numai câte șase. Încolo, era femeia vrednică, mai ales că ținea foarte mult la nepoatele ei, domnițele mării. Acestea erau șase la număr și toate frumoase, dar cea mai mică era cea mai frumoasă dintre toate; pielea ei era gingașă și moale ca o petală de trandafir, ochii albaștri ca niște lacuri adânci, dar, ca și celelalte, nu avea picioare și trupul în partea de jos avea o coadă de pește.

Toată ziua fetele se jucau prin odăile palatului din ai cărui pereți creșteau flori vii. Când deschideau festrestrele de chilimbar, intrau înăuntru pești, așa cum intră la noi rândunelele când deschidem ferestrele. Peștii veneau până-n preajma domnițelor, mâncau din palmă și se lăsau mângâiați.

Afară, în fața palatului era o grădină mare cu copaci roșii și albaștri; poamele străluceau ca aurul și florile ca focul, și tulpinile și frunzele se mișcau întruna. Pe jos era un nisip foarte fin și albastru ca o flacăra de pucioasă. Peste tot plutea un soi de lumină albastră, încât ai fi crezut că ești sus în văzduh cu cerul deasupra și dedesubt și nu că ești în fundul mării. Când apa era liniștită se putea zări soarele ca o floare mare, roșie, din care se revărsa lumina.

Fiecare domniță își avea în grădină un loc al ei, în care sădea ce-i plăcea. Una dăduse stratului ei de flori formă de balenă, altele îi plăcuse să și-l facă pe-al ei după chipul ei însăși, iar cea mai mică își făcuse stratul rotund ca soarele și sădise numai flori roșii ca și el. Domnița cea mai mică era o fată tăcută și gânditoare și în timp ce surorile ei adunau toate lucrurile ciudate care căzuseră de prin corăbii scufundate, ea, în afară de florile cele roșii, care semănau cu soarele, nu voise să aibă decât o statuie. Era un băiat frumos, sculptat din marmură albă și pe care-l găsiseră într-o zi prăbușit în fundul mării. Domnița a sădit lângă statuie volbură trandafirie și volbura a crescut și ramurile ei atârnav peste băiatul de marmură aplecându-se către nisipul albastru de pe jos, pe care umbra se aștenea albastră și tremura întruna ca și ramurile. Ai fi zis că vârful și cu rădăcinile se jucau împreună și parcă tot voiau să se sărute.

Cea mai mare bucurie a ei era să vorbească despre lumea oamenilor. Bunică-sa mereu trebuia să-i spuie tot ce știe despre corăbii și despre orașe, despre oameni și despre

animalele care trăiesc sus pe pământ. Fetele se părea mai cu seamă frumosă că sus, pe pământ, florile au mireasmă, nu ca florile din fundul mării, care n-au parfum, și că pădurile sunt verzi, iar peștii care se zăresc printre ramurile copacilor cântă de ți-i mai mare dragul; bunica le zicea păsările pești, fiindcă altfel fetele n-ar fi priceput ce spune, că nu văzuseră niciodată păsări.

- Când aveți să împliniți cincisprezece ani - spunea bunica - o să aveți voie să ieșiți la fața mării, să vă așezați pe stâncă la lumina lunii și să vedeți corăbiile cele mari, și o să vedeți și orașe, și păduri.

Și iată că a venit vremea când sora cea mai mare a avut cincisprezece ani. Între surori era deosebire tot de câte un an, așa că cea mai mică era cu cinci ani mai tânără decât cea mai mare și mai avea deci de așteptat cinci ani până să ajungă și ea să se ridice din fundul mării și să vadă cum e la noi pe pământ. Cea mai mare a făgăduit celorlalte să le povestească ce a văzut și ce lucruri frumoase a găsit; fiindcă ce le spunea bunica nu le era destul, voiau să afle mai mult decât ce povestea ea.

Nici una nu era așa de curioasă cum era cea mai mică, tocmai ea care avea de așteptat mai mult decât toate, și care era așa de cuminte și de gânditoare. Adesori, noaptea, deschidea fereastra și stătea ceasuri întregi uitându-se prin apa albăstruie cum peștii dădeau din coadă și din aripioare. Putea să zărească luna și stelele; de-acolo din fund se vedeau șters prin apă, însă mult mai mari decât le vedem noi. Când pe sub ele trecea deodată ceva care semăna cu un nor negru, ea știa că era o balenă care trecea pe deasupra ei sau o corabie pe care erau oameni mulți; desigur că ei nici nu se gândeau că o fată drăgălașă din fundul mării stă dedesubt și își întindea mâinile albe către pânțele corăbiei.

Și așa cum am spus, domnița cea mai mare împlinise cincisprezece ani și avea nevoie acuma să iasă la fața mării.

Când s-a întors avea o sumedenie de lucruri de povestit, dar mai frumos decât toate era, zicea ea, să stai pe un grind de nisip la lumina lunii, când marea e liniștită, și să te uiți la orașul așezat pe coasta mării, în care strălucesc lumini ca sute de stele, să auzi muzica și vuietul trăsurilor și al oamenilor, să privești turnurile bisericilor și să ascuți clopotele. Și sora cea mai tânără ardea de dorința de a vedea toate aceste lucruri și asta tocmai din pricină că nu putea să se ducă să stea sus pe pământ.

Seara s-a dus iar la fereastră și s-a uitat prin apa albastră; se gândea cum o fi orașul cel zgomotos și i se părea că aude clopotele.

Peste un an, altă soră de-a ei a căpătat învoire să se urce la fața apei și să înoate până unde-o vrea. A ieșit din mare când asfințea soarele și priveliștea asta i s-a părut că-i cel mai frumos lucru pe care l-a văzut. Spunea că tot cerul parcă era din aur și nourii erau așa de minunați, cum nici nu se putea închipui, zburau pe cer, roșii și albaștri, dar și mai repede decât nourii zbură, asemenea unui vâl lung și alb, un stol de lebede către soare. Dar soarele s-a scufundat în valuri și curând după aceea a pierit și lumina trandafirie care umplea fața mării și nourii.

A mai trecut un an și s-a urcat sus și sora de-a treia. Asta era cea mai îndrăzneată din toate; a intrat pe gura unui fluviu care se vărsa în mare. Pe dealuri verzi, pe de o parte și de alta, erau podgorii; printre păduri minunate se iveau case și castele și în copaci erau păsări care cântau. La o cotitură a dat de-un cârd de copii care se scăldau și se hârjoneau în apă; a vrut să se joace și ea cu dânșii, dar copiii au fugit speriați și deodată a venit un animal mititel și negru; era un câine, dar

ea nu mai văzuse câini până atunci; a început să latre la dânsa așa de tare, că ei i-a fost frică și s-a întors repede înapoi în mare. Și acuma ea zicea că niciodată n-are să uite pădurile, dealurile și pe copiii aceia drăgălași, care puteau să înoate, deși nu aveau coadă.

Cea de-a patra soră nu era așa de vitează și a rămas în mijlocul mării. Spunea că acolo e mai frumos; te uiți și vezi până departe de jur împrejur și cerul deasupra e ca un clopot de sticlă. Văzuse și corăbii, dar numai de departe tare, parcă erau niște pescăruși; delfinii poznași se dădeau de-a tumba și balenele cele mai mari împrășcau apă pe nări, parcă erau în toate părțile numai fântâni țâșnitoare.

Și iată că i-a venit rândul celei de-a cincea surori. Ziua ei de naștere cădea iarna și de aceea ea a văzut ce nu văzuseră surorile ei când ieșiseră la fața apei întâia oară. Marea era verde și în toate părțile pluteau munți mari de gheață și fiecare parcă era un mărgăritar, zicea ea, și totuși erau mai mari decât turnurile oamenilor. Aveau forme care de care mai ciudate și sclipeau ca niște diamante. Ea s-a așezat pe un munte de gheață și corăbierii treceau speriați pe lângă dânsa și vântul i se juca prin păr. Spre seară cerul s-a înnourat, a început să fulgere și să tune, iar marea s-a întunecat și a început să se zbuciume zgâlțâind munții de gheață care străluceau la lumina fulgerelor. Corăbiile și-au strâns pânzele și pretutindeni era numai spaimă și obidă, ea însă ședea liniștită pe muntele ei de gheață plutitor și se uita cum fulgerele alunecă în cruciș și în curmeziș pe cer.

Fiecare dintre cele cinci surori, când se suia întâia oară la fața apei, era încântată de lucrurile noi și frumoase pe care le vedea. După aceea însă, când urcatul deasupra apei ajungea să fie ceva obișnuit, fiindcă nu puteau să iasă la fața mării când voiau, nu le mai plăcea așa de tare să se urce sus;

ba chiar după o lună de zile fiecare spunea că-i mai frumos jos la ele acasă.

Acum, după ce toate se făcuseră mari, se luau uneori la braț și se urcau seara împreună deasupra apei; surorile aveau glasuri frumoase, mai frumoase decât ale oamenilor, și când era furtună și ele să gândeau că au să se scufunde multe corăbii, se duceau pe lângă corăbii și cântau și-n cântecele lor spuneau ce frumos e pe fundul mării. Îi rugau pe corăbieri să nu le fie teamă dacă se scufundă, dar corăbierii nu pricepeau limba lor și credeau că vorbește furtuna. Și ei nu putea să vadă frumusețile din fundul apei, fiindcă atunci când corabia se scufunda corăbierii se înecau și ajungeau morți la palatul împăratului mării.

Când surorile celelalte se urcau deasupra mării, sora cea mai mică rămânea singuratică și se uita după ele, și mai că-i venea să plângă, dar zânele mării n-au lacrimi și de aceea durerea lor e și mai mare.

- O, de-aș împlini o dată cincisprezece ani!, ofta ea; de pe acum știi că lumea de pe pământ și oamenii au să-mi fie dragi!

În sfârșit, a împlinit cincisprezece ani.

- Acum ești mare - i-a spus bunica, mama împăratului mării. Hai să te gătesc și pe tine ca și pe surorile tale!

Și i-a pus în păr o cunună de crini albi, cu petalele de mărgăritar; și i-a mai prins de coadă opt stridii mari, ca să-i însemne rangul.

- Mă doare - a zis domnița.

- Trebuie să rabzi; măreția se ține cu osteneală!

O!, ea ar fi aruncat cu plăcere toată această măreție și și-ar fi scos bucuroasă cununa cea grea; florile cele roșii din grădină o prindeau mai bine, dar nu avea încotro. Și-a luat rămas bun de la bunică-sa și s-a urcat, ușoară ca o picătură de aer, prin apă.

Soarele tocmai asfințise când și-a scos capul din mare, dar nourii mai străluceau roșii și aurii și pe cer se ivise luceafărul de seară. Văzduhul era molcom și răcoros, și marea era liniștită. Nu departe de acolo era o corabie mare, cu trei catarge și numai cu o pânză întinsă, fiindcă vântul nu bătea deloc; pe funii și pe catarge ședea mateloți. De pe corabie venea zvon de muzici și de cântece și deodată sute de lanterne s-au aprins; colorate cum erau ai fi zis că fluturau în aer steagurile tuturor popoarelor. Zâna cea mică s-a dus până la fereastra cabinei și s-a uitat. Înăuntru erau mai mulți oameni îmbrăcați de sărbătoare; dar cel mai frumos dintre ei prințul cel tânăr. Avea niște ochi mari, negri și nu părea să aibă mai mult de cincisprezece ani. Astăzi era ziua lui de naștere și de aceea era petrecere pe corabie. Marinarii dansau pe punte și când prințul a ieșit și el pe covertă, sute de rachete au țâșnit în aer și au făcut o lumină ca ziua și zâna s-a speriat și s-a scufundat repede în apă. Dar n-a stat mult și și-a scos capul și când s-a uitat în văzduh parcă toate stelele cerului cădeau pe ea. Niciodată nu văzuse ea asemenea minunății de artificii. Sori mari se destrămau, improșcând flăcări, pești zburători pluteau în aer și totul se oglindea în apa strălucitoare. Pe corabie era atât de multă lumină, încât se deslușeau bine nu numai oamenii, dar chiar și fiecare funie. Ce frumos era prințul. Strângea mâinile celorlalți și zâmbea, și muzica cânta.

S-a făcut târziu, dar zâna nu-și mai putea dezlipi ochii de la corabie și de la prințul cel tânăr și frumos. Lanternele colorate s-au stins; nu mai zburau rachete către cer, nu se mai auzeau tunurile bubuind, însă în adâncul mării era vuiet și zburcium. Zâna stătea la fața apei, valurile o ridicau și o legăneau și ea se uita pe fereastra cabinei. A început să bată vântul și corabia și-a desfăcut una câte una pânzele. Valurile

se ridicau tot mai sus, cerul s-a înnourat, în zare a început să fulgere. Venea furtuna. Mateloții au strâns pânzele. Corabia a pornit repede, legănându-se pe marea vânzolită, valurile se înălțau ca niște munți negri care parcă voiau să se rostogolească peste catarge, dar nava se cufunda ca o lebădă, apoi ieșea iar la iveală printre talazurile înalte și se lăsa iar în jos. Zânei i se păru că-i un joc vesel al corăbiei, dar celor din corabie nu li se părea deloc că-i așa. Nava trosnea tot mai tare, pereții s-au spart de izbiturile valurilor, apa a pătruns înăuntru, catargul s-a rupt, parc-ar fi fost de papură, și corabia s-a culcat pe-o parte și apa a început s-o cuprindă. Acum de-abia zâna și-a dat seama că cei de pe corabie erau în primejdie; chiar și ea trebuia să se ferească de bârnele și lemnele care se desfăceau din corabie și erau împinse de valuri în toate părțile. Câteva clipe a fost așa de întuneric, încât nu se mai putea zări nimic, pe urmă, la lumina fulgerelor, toți cei de pe corabie s-au văzut; zâna căuta din ochi pe prințul cel tânăr. Deodată l-a zărit scufundându-se împreună cu corabia și pierind în apă. Mai întâi s-a bucurat că el are să ajungă jos la ea acasă, dar îndată după aceea s-a gândit că oamenii nu pot trăi în apă și prințul n-are să poată ajunge decât mort la palatul tatălui ei. Nu, nu trebuie să moară, s-a gândit ea și repede a pornit înot printre bârnele și scândurile care pluteau pe apă, uitând cu totul că acestea ar fi putut s-o lovească și s-o vatăme. Și atunci s-a dat la fund, apoi a ieșit mai departe din apă, până a ajuns lângă prințul care de-abia mai putea să înoate din pricină că valurile puternice îl acopereau mereu; brațele și picioarele îi erau frânte de oboseală, ochii lui frumoși clipeau gata să se închidă și chiar s-au închis și el ar fi murit desigur dacă n-ar fi fost zâna. L-a prins cu o mână și cu cealaltă i-a ținut capul deasupra apei și s-a lăsat cu dânsul în voia valurilor.

Dimineața s-a făcut iar vremea frumoasă, dar din corabie nu mai rămăsese nimic. Soarele a răsărit roșu, strălucitor, din apă și la razele lui, obrații prințului parcă s-au înviorat, dar ochii tot închiși au rămas. Zâna l-a sărutat pe frunte și i-a dat într-o parte părul ud. I se părea că seamănă cu statuia din grădina ei din fundul mării. L-a mai sărutat o dată, dorind din tot sufletul ca el să mai trăiască.

Deodată a zărit în fața ei pământul, cu munți înalți și albaștrui, ale căror piscuri străluceau de zăpadă parcă ar fi fost niște lebede care făcuseră acolo popas. Jos, către țărm, erau păduri verzi și mai în față era o biserică sau o mânăstire, dar ea nu știa ce era și vedea că-i o clădire mare. În grădină erau lămâi și portocali și în fața porții palmieri. Marea făcea aici un mic golf și apa era liniștită, dar foarte adâncă. Zâna a înotat cu prințul până la o stâncă de lângă țărm presărată cu nisip alb și mărunț și l-a așezat pe nisip, sprijinindu-l așa ca să stea cu capul ridicat și cu fața la soare.

În clădirea cea mare și albă au început să tragă clopotele și în grădini s-au ivit o mulțime de fete. Zâna s-a ascuns după niște stânci care ieșeau din apă și și-a turnat spumă de mare în păr și pe piept ca să nu i se vadă fața și s-a uitat de după stânci să vadă cine are să vie la prinț.

N-a trecut mult și a venit o fată; întâi s-a speriat, dar îndată s-a dus repede și a chemat mai mulți oameni și zâna a văzut cum prințul și-a venit în fire, cum s-a uitat împrejur zâmbindu-le tuturor, numai ei nu, și nici nu avea cum să-i zâmbească, fiindcă nu știa că ea îl scăpase de la moarte. Zâna s-a întristat și după ce l-au dus pe prinț în clădirea cea mare s-a scufundat și ea mâhnită în apă și s-a întors la palatul tatălui ei din fundul mării.

Fusese ea tăcută și gânditoare și mai înainte, acum însă s-a făcut și mai tăcută. Surorile au întrebat-o ce-a văzut sus, dar ea nu le-a spus nimic.

În fiecare zi, și dimineața și seara, ieșea la fața apei și se ducea la locul unde îl lăsase pe prinț. A văzut cum încetul cu încetul poamele din grădină s-au copt, cum zăpada de pe munți s-a topit, dar pe prinț nu-l vedea nicăieri și de aceea de fiecare dată se întorcea acasă tot mai tristă. Singura ei mângâiere era să se ducă în grădină și să ia în brațe statuia cea frumoasă de marmură care semăna cu prințul. De flori nu se mai îngrijea și ele crescuseră ca niște bălării, năpădiseră cărările și acum își împleteau tulpinile și rămurelele cu crengile copacilor, așa că pe sub ele era întuneric de-a binelea.

De la o vreme nu s-a mai putut ține și a spus uneia dintre surori ce-i sta pe inimă, și sora aceasta a spus celorlalte, dar numai lor și câtorva zâne ale mării, care n-au vorbit despre asta decât cu prietenele lor cele mai bune.

Una dintre ele știa cine-i prințul, văzuse și ea petrecerea de pe corabie și de la ea s-a aflat unde-i palatul lui.

Palatul acesta era clădit dintr-un fel de piatră galbenă, strălucitoare, cu scări de marmură, din care una ajungea chiar până la marginea mării. Cupole mari de aur se ridicau deasupra palatului și printre stâlpii care înconjurau clădirea erau statui care parcă erau vii. Pe geamurile limpezi ale ferestrelor înalte se vedeau odăi mărețe cu perdele de mătase și covoare pe jos și cu tablouri mari atârinate de pereți. În mijlocul sălii celei mari era o fântână țâșnitoare și apa ajungea până sus la cupola de sticlă a tavanului. Prin cupolă pătrundea soarele luminând apa și plantele care creșteau în havuz.

Acum zâna știa unde stă prințul și acolo se ducea ea către seară și ședea pe apă până târziu noaptea. Se apropia de țarm mult mai mult decât s-apropiaseră celelalte, ba se ducea chiar până sub balconul de marmură care arunca o umbră

lungă peste apă. Aici ea se oprea și se uita la tânărul prinț, care stătea pe balcon și credea că e singur în lumina lunii.

De multe ori îl vedea cum, seara, pornește pe mare pe o corabie cu stegulețe multe la catarg; pe corabie cânta muzica; ea asculta ascunsă în păpurișul verde și când vântul umfla vălurile ei lungi și albe ca argintul cine-o vedea credea că-i o lebădă care își întinde aripile.

Noaptea, de multe ori, când pescarii ieșeau le pescuit cu făclii, ea auzea cum vorbeau frumos despre prinț și se bucura că-l scăpase de la moarte atunci când îl luase în brațe, pe jumătate mort, și-l purtase cu dânsa pe valuri. Și își aducea aminte cum șezuse el cu capul pe pieptul ei, și cum ea îl sărutase, prințul nu știa de asta nimic și nici măcar nu putea s-o viseze.

Zâna cea mică îi îndrăgea tot mai tare pe oameni și tot mai tare ar fi vrut să trăiască printre dânșii și lumea lor i se părea mult mai mare decât lumea ei din fundul mării; puteau să meargă cu corăbiile pe apă, să se urce pe munți până deasupra norilor și țările lor se întindeau, cu păduri și cu câmpii, mai departe decât ajungea ea cu privirea. Erau o mulțime de lucruri pe care voia să le afle, dar surorile nu știau ce să-i spună și de aceea, într-o bună zi, a întrebat-o pe bunică-sa. Bunica cunoștea bine lumea de deasupra apei și-i zicea țara de deasupra mării.

- Când oamenii nu se înecă - a întrebat-o zâna cea mică - atunci ei pot să trăiască mereu? Nu mor și ei așa cum murim noi aici.

- Ba da - a răspuns bunica - mor și ei și viața lor e chiar mai scurtă decât a noastră. Noi putem să trăim și trei sute de ani, dar după ce am murit ne prefacem în spumă și n-avem nici măcar un mormânt aici, printre cei care ne-au fost dragi. Sufletul nostru nu-i nemuritor, nu mai înviem din morți și

suntem ca papura cea verde, care dacă o tai nu mai înverzește niciodată. Oamenii însă au un suflet care trăiește mereu după ce trupul s-a făcut țărână; sufletul lor se suie în stelele cele strălucitoare. Așa cum urcăm noi la fața apei și vedem țara oamenilor, așa se urcă ei până la un tărâm necunoscut și minunat pe care noi nu-l putem vedea niciodată.

- Dar noi de ce nu avem un suflet nemuritor?, a întrebat zâna. Aș da bucuroș sutele de ani pe care le mai am de trăit ca să fiu om măcar o zi și să pot avea și eu parte de viața cerească.

- La asta nici să nu te gândești - a spus bătrâna. Noi suntem mult mai fericiți decât oamenii.

- Va să zică am să mor și am să mă prefac în spumă de mare și n-am să mai aud muzica valurilor, și n-am să mai văd soarele? Oare nu pot să fac nimic ca să capăt și eu un suflet nemuritor?

- Nu - a spus bătrâna; s-ar putea asta numai dacă vreun om muritor te-ar iubi mai mult decât pe tatăl și pe mama lui și s-ar gândi numai la tine, și te-ar lua de mână, și ți-ar jura dragoste și credință pe veșnicie. Atunci, sufletul lui ar trece și în tine și ai avea și tu parte de fericirea oamenilor. Ți-ar da suflet și totuși sufletul lui și l-ar păstra! Numai că asta nu se poate întâmpla! Tocmai ceea ce ni se pare nouă că-i frumos, adică coada noastră de pește, tocmai asta li se pare oamenilor urât; acolo la dâșii, ca să fii frumos trebuie să ai două proptele grosolane, căroră ei le zic picioare.

Zâna a oftat și s-a uitat mâhnită la coada ei de pește.

- Mai bine să ne bucurăm de viața noastră așa cum este - a spus bătrâna. Să înotăm și să sărim prin apă trei sute de ani cât avem de trăit, după aceea ne rămâne vreme destulă să ne odihnim! Deseară avem bal la curte!

A fost o petrecere cum nu se poate vedea pe pământ. Pereții și tavanul sălii de bal erau de sticlă groasă, dar

străvezie. Sute de scoici uriașe, roze și verzui, stăteau în șiruri de o parte și de alta, și în fiecare ardea un foc albastru care lumina toată sala și se vedea și afară prin pereți, așa că marea era toată luminată. Se puteau vedea toți peștii, de tot felul, mari și mici, cum înotau pe lângă pereții de sticlă; unii aveau solzi roșii, alții îi aveau albi ca argintul sau galbeni strălucitori ca aurul. Prin mijlocul sălii curgea o apă largă și pe apa asta bărbații și femeile mării dansau după cântecul pe care-l cântau chiar ei. Oamenii de pe pământ n-au glasuri așa de frumoase. Zâna cea mică a cântat mai frumos decât toți și toți au bătut din palme după ce au ascultat-o. Și o clipă s-a bucurat și ea, fiindcă știa că are cea mai frumoasă voce de pe pământ și din mare. După aceea și-a adus aminte de lumea de deasupra; nu putea să uite pe prințul cel frumos și nici să uite părerea ei de rău că n-are și ea un suflet nemuritor cum are el. S-a întristat așa de tare, că s-a strecurat printre ceilalți și a ieșit din palat și, în timp ce toți cântau și se veseleau, s-a dus în grădină și a șezut acolo, mâhnită până în fundul inimii. Deodată a auzit cornul, sunetele lui pătrundeau înăbușit prin apă până la dânsa. Și ea s-a gândit: „Acum desigur că prințul pleacă cu corabia pe mare; mi-i mai drag decât tata și decât mama, și lui aș vrea să-i încredințez fericirea vieții mele. Am să fac tot ce am să pot ca să capăt și eu un suflet fără de moarte! Surorile mele dansează în palat și nimeni nu mă vede. Am să mă duc la vrăjitoarea mării; totdeauna m-am temut de ea, dar acumă mă duc la dânsa, poate că-mi dă un sfat și mă ajută!“

Zâna ieși din grădină și se duse către bulboanele vuitoare, dincolo de care locuia vrăjitoarea. Nu fusese niciodată acolo. Pe unde mergea acum nu erau flori, nici iarbă de mare, era numai cenușiu și gol; la bulboane apa se învârtea ca niște roți de moară și tot ce lua cu ea ducea în

adâncime. Zâna trebui să treacă prin aceste vârtejuri de apă ca să ajungă la tărâmul vrăjitoarei mării, iar aici alt drum nu era decât printr-un mâl care parcă fierbea și de care zicea vrăjitoarea că e nămolul ei. Casa era în mijlocul unei păduri foarte ciudate. Copacii și tufișurile erau polipi, pe jumătate animale, pe jumătate plante; erau ca niște șerpi cu sute de capete care ieșeau din pământ; ramurile erau brațe lungi și vâscoase, cu degete ca niște viermi mlădioși, și toate mădulele lor se mișcau mereu, de la rădăcini până în creștet. Tot ce puteau apuca din apă, apucau și nu mai lăsau. Zâna cea mică s-a oprit din mers, speriată; inima îi bătea cu putere; mai că s-ar fi întors înapoi, dar s-a gândit la prinț și la sufletul oamenilor și a căpătat curaj. Și-a strâns părul în vârful capului, ca să nu i-l apuce polipii, și-a încrucișat mâinile pe piept și s-a repezit înainte, așa cum se reped peștii prin apă, printre polipii cei urâcioși care își întindeau după ea brațele mlădioase ca s-o prindă. Vedea cum polipii tot ce apucau țineau strâns cu sutele lor de brațe subțiri, parcă-n lanțuri de fier. În brațele polipilor, oamenii care se înecaseră și căzuseră la fund erau ca niște schelete albe. Țineau în brațele lor vâsle și lăzi și ciolane. Într-un loc, zâna văzu cum polipii prinseseră o fată din neamul mării, ca și ea, și o sugrumaseră; priveliștea asta a speriat-o mai mult decât orice.

În sfârșit, a ajuns la o poiană mlăștinoasă prin care șerpi de apă, mari și grași, se târau și se rostogoleau și își arătau pânțele urâcios și gălbui. În mijlocul poienii era o casă făcută din ciolane albe de oameni înecați; vrăjitoarea mării ședea chincită jos și-i dădea din gură de mâncare unei broaște, așa cum dau oamenii zahăr unui pui de canar. Șerpi de cei grași și urâcioși i se încolăceau pe piept și pe umeri. Și ea vorbea cu ei și le spunea „puișorii mei“.

- Știu ce vrei tu - a spus vrăjitoarea mării. E o prostie să vrei asta, dar am să-ți fac pe plac pentru că numai necazuri ai să ai de pe urma lui, domniță frumoasă. Ai să-ți lepezi coada și în locul ei ai să capeți două proptele așa cum au oamenii, pentru ca prințul să se îndrăgostească de tine și tu să capeți un suflet nemuritor.

Și vrăjitoarea a râs atât de urâcios, încât broasca și șerpii au căzut jos zvârcolindu-se.

- Ai venit tocmai bine - a spus vrăjitoarea; dacă veneai mâine, după apusul soarelui, n-aș mai fi putut să fac nimic pentru tine, decât doar de azi într-un an. Am să-ți dau o băutură și cu băutura asta tu trebuie să te duci la tărâmul mării, până nu răsare soarele, să șezi acolo pe tărâm și s-o bei. După ce-ai s-o bei, coada are să ți se schimbe în mădulele acelea căroro oamenii le zic picioare. Dar să știi că are să te doară, ai să simți ca un cuțit prin tot corpul. Toți cei care au să te vadă au să spuie că ești cea mai frumoasă fată din lume. Ai să-ți păstrezi mersul tău legănat; nici o dănțuitoare n-o să se mlădieze ca tine, însă la fiecare pas pe care ai să-l faci au să te doară picioarele ca și cum ai călca numai pe cuțite ascuțite și ca și cum ți-ar curge tot sângele. Dacă vrei să înduri toate aceste chinuri, eu îți dau băutura.

- Da, vreau - a spus zâna cu glas tremurat și s-a gândit la prinț și la sufletul cel fără de moarte.

- Să știi însă - i-a mai spus vrăjitoarea - că o dată ce-ai căpătat înfățișare omenească nu mai poți să te prefaci iar în zână a mării. Nu te mai poți întoarce la surorile tale și la palatul tatălui tău, iar dacă prințul nu te iubeste, nu uită de tatăl și de mama lui și nu ține la tine cu trup și suflet și nu ajungeți să fiți soț și soție, atunci tu nu capeți un suflet nemuritor. În ziua în care el se însoară cu alta, inima ta se rupe și tu te prefaci în spumă.

- Vreau!, a spus zâna și s-a făcut galbenă ca moartea la față.

- Să mai știi însă că trebuie să-mi plătești pentru asta - a zis vrăjitoarea - și nu-i puțin lucru ce-ți cer. Tu ai glas mai frumos decât au toate zânele și fetele din fundul mării; tu crezi că cu glasul tău ai să-l vrăjești, dar glasul tău trebuie să mi-l dai mie. Eu îți dau băutura, dar și tu trebuie să-mi dai mie ce ai mai bun. Pentru că și eu trebuie să pun în băutura asta sângele meu; numai așa capătă tărie, ca o sabie cu două tăișuri.

- Dar dacă-mi iei glasul, atunci ce-mi mai rămâne?, a întrebat zâna.

- Chipul tău frumos - a răspuns vrăjitoarea - mersul tău legănat și ochii tăi care vorbesc; cu asta poți să farmeci o inimă omenească. Ei, ce zici, mai vrei? Dacă vrei, atunci scoate limba ca s-o tai drept plată și îți dau băutura.

- Da, da, vreau!, a spus zâna, și atunci vrăjitoarea a pus cazanul pe foc ca să pregătească băutura fermecată.

- Curățenia e lucru bun - zise ea și șterse cazanul cu un mănunchi de șerpi.

Apoi s-a tăiat la piept și și-a picurat sângele în cazan; aburii închipuiau în aer tot felul de figuri schimonosite, că-ți era frică să te uiți la ele. Vrăjitoarea a mai aruncat în cazan o mulțime de alte lucruri și când a început să clocotească, s-auzea din cazan parcă ar fi plâns un crocodil. În sfârșit, băutura a fost gata; era limpede ca apa.

- Ia-o, că-i gata - a spus vrăjitoarea și i-a tăiat zânei limba și acum zâna era mută, nu mai putea nici să vorbească, nici să cânte.

- Dacă polipii vor să te prindă, când ai să treci iar prin pădurea mea - a mai spus ea - azvârle-n ei o picătură din băutura asta și atunci brațele și degetele lor se sfărâmă-n bucăți.

Dar zâna nici n-a avut nevoie să facă așa, pentru că polipii s-au dat înapoi speriați când au zărit băutura aceea care strălucea în mâna ei ca o stea scânteietoare. Zâna a trecut repede prin pădure, prin mâl și prin bulboană.

Când a ajuns la palat, făcliile în sala de bal se stinseseră. De bună seamă că acum dormeau cu toții. Ea de altfel nici n-a îndrăznit să intre, fiindcă nu putea să vorbească și avea de gând să-i părăsească pentru totdeauna. I se rupea inima de mâhnire. S-a furișat în grădină, a luat din straturile surorilor ei câte o floare și după ce-a trimis o mie de sărutări palatului a pornit-o în sus prin apa întunecată.

Când a ajuns sus, soarele încă nu răsărise. Zâna a ieșit pe mal lângă palatul prințului și s-a urcat pe scara de marmură. Luna lumina ca ziua. Zâna a băut băutura aceea tare și iute și când a băut-o parcă i-ar fi trecut un cuțit prin tot corpul și a căzut leșinată. Când soarele a răsărit, s-a trezit. În fața ei stătea prințul și se uita la dânsa cu ochii lui negri; așa de adânc se uita, că ea și-a lăsat ochii în jos. Atunci a văzut că nu mai are coadă de pește, ci două picioare albe și gingașe. Era goală și ca să-și acopere goliciunea s-a învăluit în părul ei lung și des. Prințul a întrebat-o cine-i și cum a ajuns acolo și ea se uita la el cu ochii ei adânci și albaștri, dar nu putea să vorbească. Atunci el a luat-o de mână și a dus-o în palat. Așa cum îi spusese vrăjitoarea, ea la fiecare pas pe care îl făcea parcă ar fi călcat pe ace și pe cuțite ascuțite, dar răbda asta cu bucurie. Prințul o ținea de mână și lângă dânsul ea se simțea ușoară ca un fulg și tuturor le plăcea mersul ei legănat și grațios.

Au îmbrăcat-o în haine scumpe de mătase și muselină și acum era cea mai frumoasă din palat - atâta numai că era mută, nu putea nici să vorbească, nici să cânte. Roabe frumoase în haine de mătase și aur au venit și au cântat în

fața prințului și părinților lui, regele și regina, și cântau una mai frumos decât cealaltă și prințul bătea din palmă și zâmbea către ele. Zâna s-a întristat pentru că știa că ea ar fi cântat mai frumos decât toate. Și se gândea: „O, dac-ar ști el că eu mi-am pierdut pe veșnicie glasul numai ca să pot ajunge până la dânsul!“

După aceea roabele au început să danseze. Dar iată, atunci, că zâna și-a ridicat deasupra capului brațele ei albe și frumoase, s-a înălțat în vârful picioarelor și a început și ea să danseze așa cum nici una nu mai dansase. Cu fiecare mișcare pe care-o făcea, frumusețea ei ieșea și mai mult la iveală, iar ochii vorbeau și privirile lor mergeau la inimă mai adânc decât cântecul roabelor.

Toți erau fermecați, mai cu seamă prințul, și ea dansa mereu, deși ori de câte ori picioarele ei atingeau pământul parc-ar fi călcat pe vârfuri de cuțit. Prințul a spus că de-acum înainte ea tot pe lângă dânsul are să stea și i-a dat voie să doarmă la ușa lui pe-o saltea de catifea.

A pus să-i facă haine bărbătești, ca să-l poată însoți călare. Plecau amândoi călare și umblau prin păduri pline de mireasmă, și ramurile verzi îi dezmierdau pe umeri și păsările cântau prin frunze. Zâna s-a suit cu prințul pe munții cei înalți și cu toate că picioarele ei gingașe sângerău și ceilalți vedeau că-i sângerează și se speriau, ea râdea și mergea cu el mai departe, până ajungeau să vadă norii plutind dedesubtul lor ca niște stoluri de lebede în drum spre țări străine.

Acasă, în palatul prințului, noaptea când toți ceilalți dormeau, ea ieșea și se ducea pe scara cea largă de marmură; picioarele o usturau; și le băga în apa rece a mării și se gândea la cei din adâncime.

O dată, surorile ei au venit la braț și au cântat un cântec de jale și ea le-a făcut semn cu mâna și ele au văzut-o și i-au

spus că plecarea ei i-a îndurerat pe toți. După aceea, au venit în fiecare noapte și o dată zâna cea mică a zărit departe în larg și pe bunică-sa, care de ani de zile nu mai ieșise la fața mării, și l-a zărit și pe tatăl ei, împăratul mării, cu coroana pe cap; întindeau amândoi brațele spre dânsa, dar nu îndrăzneau să vină așa de aproape de țărniș ca surorile ei.

Cu fiecare zi care trecea, ea îi era tot mai dragă prințului. Îi era așa de dragă cum ți-i drag un copil cuminte și drăgălaș, dar s-o facă regină nici prin gând nu-i trecea; și ea, ca să capete un suflet nemuritor, trebuia să fie soția lui, că dacă nu, în ziua nunții lui avea să se prefacă în spumă.

Când el o lua în brațe și o săruta pe frunte, ochii ei parcă spuneau:

- Așa-i că îți sunt dragă mai mult decât orice pe lume?

- Da, îmi ești cea mai dragă - spunea prințul - pentru că ai inima cea mai bună, ții la mine mai mult decât oricine și semeni cu o fată pe care am văzut-o cândva și pe care desigur că n-am s-o mai văd niciodată. Eram pe o corabie, corabia s-a scufundat și valurile m-au aruncat pe mal lângă un templu în care slujeau niște fete. Una dintre ele m-a găsit pe țărniș și m-a scăpat de la moarte; abia de două ori am văzut-o. Numai pe dânsa aș putea s-o iubesc pe lumea asta; tu semeni cu ea; ea e în slujba sfântă la templul acela și trebuie să rămâie acolo. De aceea soarta mea cea bună mi te-a trimis pe tine și de tine n-am să mă despart niciodată.

„Vai, nu știe că eu l-am scăpat!, se gândea zâna. L-am dus pe mare până la mal, acolo unde-i templul. După aceea m-am ascuns pe după stânci și m-am acoperit cu spumă și m-am uitat să văd dacă vine cineva. Și a venit fata aceea pe care o iubește mai mult decât pe mine.“

Și zâna a oftat adânc, că nu putea să plângă. Și s-a gândit:

„A zis că fata e în slujba templului și nu poate să plece de-acolo, așa că nu se mai pot întâlni niciodată. Dar eu stau cu el și-l văd în fiecare zi; am să-l slujesc, am să-l iubesc și am să-mi dau și viața pentru dânsul.“

Și iată că într-o bună zi s-a răspândit vestea că prințul se însoară cu fata regelui din țara vecină și că de aceea a pus să i se pregătească o corabie măreață. Pe față se spunea numai că prințul se duce să vadă țara vecină, dar de fapt se ducea ca s-o vadă pe fata regelui și avea să fie însoțit de un alai strașnic; zâna însă clătina din cap și zâmbea; ea știa mai bine decât toți ce gândește prințul. „Trebuie să plec - îi spuse el - trebuie să mă duc s-o văd pe prințesa, că așa vor părinții mei, dar n-au să mă poată sili s-o iau de soție. Nu pot s-o iubesc, că nu seamănă cu fata de la templu; cu fata aceea semeni tu; dacă mă însor vreodată, apoi numai cu tine mă însor, blândă și dulce copilă cu ochi adânci și visători.“

Și a sărutat-o, jucându-se cu părul ei lung și frumos, și și-a rezemat capul de pieptul ei; și ea visa la fericirea oamenilor și la sufletul cel fără de moarte.

- Va să zică nu ți-i frică de mine?, a spus el, când au pornit amândoi cu corabia cea măreață spre țara regelui vecin.

Și a început să-i spuie cum e marea atunci când e furtună, și cum e atunci când vântul a stat, și i-a spus că în adâncuri sunt pești ciudați și i-a povestit ce văd scafandrii când coboară în fundul mării mai bine decât oricine.

Noaptea pe lună, când toți dormeau, afară de cârmaciul corăbiei, ea s-a urcat pe punte, s-a uitat în apă și i s-a părut că vede în fund palatul tatălui ei; pe acoperiș stătea bunica cu coroana de argint pe cap și se uita în sus la pânțele corăbiei. Surorile ei au ieșit la fața apei și s-au uitat la ea cu tristețe și frângându-și mâinile. Ea le-a făcut semn, le-a

zâmbit și tocmai voia să le spuie că-i merge bine și că e fericită, când deodată un marinar s-a apropiat de dânsa și atunci surorile s-au scufundat repede în apă; marinarul a crezut însă că trupurile lor albe fuseseră doar spuma de pe creasta unui val.

A doua zi dimineța, corabia a ajuns în portul capitalei țării vecine. Toate clopotele băteau și din turnuri porneau mereu sunete de trâmbiță și soldații dădeau onorul, cu steaguri și cu sabia la umăr. Câteva zile au ținut petrecerile. Balurile și sindrofiile se țineau lanț. Dar prințesa încă nu sosise. Era departe, într-un templu, unde-o duseseră ca să desprindă virtuțile regale. În sfârșit, a sosit și ea.

Zâna era curioasă să vadă cât e de frumoasă. Și într-adevăr, a trebuit să-și spuie și ea că fată mai frumoasă decât prințesa nu văzuse. Avea o față netedă și luminoasă și ochii negri și blânzi luceau în dosul genelor lungi.

Cum a văzut-o, prințul a spus:

- Tu m-ai scăpat de la moarte atunci pe țarm, când zăceam mort.

Și și-a strâns în brațe logodnica, roșie la față de bucurie.

- O, sunt foarte fericit!, a spus el zânei. Mi s-a împlinit dorința mea cea mai adâncă. Știu că ai să te bucuri și tu, pentru că ții la mine mai mult decât la orice.

Zâna i-a sărutat mâna, dar inima i se rupea de durere. Știa că în ziua nunții lui ea va muri și se va preface în spumă pe valuri.

Clopotele băteau, crainicii umblau pe uliți și vesteau logodna. La toate altarele, în cățui de argint, ardea ulei parfumat. Preoții cădelnițau și mirele și mireasa s-au prins de mână și au primit binecuvântarea episcopului. Zâna, în mătase și fir îmbrăcată, ținea trena miresei, dar urechile ei nu auzeau cântecele de sărbătoare, ochii ei nu vedeau ceremonia sfântă, ea se gândea la moartea ei și la ceea ce pierduse.

Seara, prințul și prințesa s-au dus pe corabie. Tunurile bubuiau, steagurile fâlfâiau și în mijlocul corăbiei era un cort de aur și de purpură cu perne scumpe. Aici aveau să doarmă înșurăteii.

Pânzele s-au umflat de vânt și corabia a început să alunece domol pe marea liniștită.

Când s-a făcut noapte, marinarii au aprins lanterne colorate și au dansat veseli pe punte. Zâna și-a adus aminte cum a ieșit ea din mare întâia oară și cum a văzut și atunci o petrecere pe corabie. A început și ea să danseze lunecând parcă prin aer ca o rândunică fugărită și toți au bătut din palme văzând-o cum dansează; și într-adevăr că niciodată nu dansase așa de frumos ca acum. Picioarele o dureau cumplit, parcă ar fi călcat numai pe vârfuri de cuțit, dar ea nu simțea; inima o durea și mai tare. Știa că asta e cea din urmă seară când îl mai vedea pe prinț, pe omul pentru care își lăsase și țara, și părinții, pentru care își dăduse glasul ei cel frumos și suferise în orice clipă chinuri sfâșietoare, fără ca el să bănuiască măcar. Era cea din urmă noapte în care mai răsuflea aerul pe care îl răsuflea și el, în care mai zărea marea cea adâncă și cerul cu stele; o noapte veșnică, fără gânduri și fără vise o aștepta pe ea, care nu avea suflet și care nu putea să capete un suflet. Pe corabie veselie și petrecere au ținut până târziu după miezul nopții și ea tot timpul a dansat gândindu-se numai la moarte. Prințul și-a sărutat soția, jucându-se cu părul ei negru și, braț la braț, s-au dus amândoi în cortul cel minunat.

Pe corabie era acum liniște, numai cârmaciul stătea la cârmă. Zâna s-a sprijinit cu coatele de marginea corăbiei și a stat uitându-se către răsărit și așteptând zorii; știa că cea dintâi rază de soare are s-o omoare. Și deodată a văzut pe surorile ei că ies din mare, galbene la față ca și ea; și părul

lor lung și frumos nu mai flutura în vânt; și-l tăiaseră.

- Am dat vrăjitoarei părul nostru - au spus ele - ca să-ți putem veni în ajutor și să nu mori mâine dimineată. Vrăjitoarea ne-a dat un cuțit, uite-l ce ascuțit este! Până a nu răsări soarele, tu să înfigi cuțitul în inima prințului și sângele lui cald are se prefacă în coadă de pește și tu ai să fii iar o zână a mării și ai să poți să te scobori iar la noi și să trăiești trei sute de ani și abia după aceea să te preschimbi în spumă în valuri, sărată și fără viață. Bunica e mahnită și ea, fiindcă și părul ei alb a căzut ca și al nostru, tăiat de foarfecele vrăjitoarei. Omoară-l pe prinț și întoarce-te la noi! Grăbește-te, că uite, la răsărit cerul s-a înroșit! Acuși răsare soarele și tu mori!

Surorile au oftat adânc și s-au scufundat în valuri.

Zâna cea mică a dat la o parte perdeaua de purpură a cortului. Prințesa cea frumoasă dormea cu capul pe pieptul prințului. Zâna s-a aplecat, l-a sărutat pe frunte și s-a uitat apoi la cerul pe care începuseră să se întindă zorii, și după aceea la cuțitul cel ascuțit, și pe urmă iar la prinț. Prințul visa și în vis rostea numele prințesei; numai pe ea o avea în minte. Cuțitul a început să tremure în mâna zânei - și ea deodată l-a aruncat departe, în apa cu sclipiri roșii; și acolo unde a căzut cuțitul picături de sânge parcă au țâșnit din mare. Zâna s-a mai uitat o dată la prinț, apoi s-a azvârlit în apă și deodată a simțit că i se preface trupul în spumă.

Soarele a ieșit din mare; razele lui au căzut blânde și calde pe spuma mării rece ca moartea; și zâna n-a mai simțit moartea; vedea acum soarele, iar sus, deasupra ei, pluteau sute de ființe străvezii, minunate la vedere; zărea prin ele pânzele albe ale corăbiei și norii roșii de pe cer. Vorba lor era melodioasă, dar era ca vocea unor duhuri fără trup; urechea omenească n-o putea auzi, tot așa cum ochiul omenesc nu

putea să zărească acele ființe; zburau prin aer fără aripi, purtate numai de lipsa lor de greutate. Zâna deodată văzu că și ea are un trup ca și ele, un trup care se înălța încet-încet din spumă.

- Unde mă duc?, a întrebat ea, și vocea ei suna ca vocea unei ființe de pe altă lume, o voce ca a unui duh și pe care nici o muzică pământeană n-ar putea-o rosti.

- Te duci la fiicele aerului - au răspuns acele ființe din văzduh.

Zânele mării n-au suflet nemuritor și nici nu pot căpăta asemenea suflet dacă nu dobândesc dragostea unui om. Viața lor cea veșnică atârână de o putere străină. Fiicele aerului nici ele n-au suflet nemuritor, pot însă să-și capete unul făcând fapte bune. Zburăm către țările calde și ducem acolo răcoarea. Împrăștiem în aer mireasma florilor și aducem mângâiere și înviorare. Și după ce trei sute de ani ne-am străduit să facem tot binele pe care-l putem face, căpătăm un suflet nemuritor și luăm parte la fericirea cea veșnică a oamenilor. Tu, biată zână a mării, ai îndurat neazuri mari, inima ta s-a chinuit și de aceea poți și tu să capeți un suflet nemuritor după trei sute de ani de fapte bune.

Zâna cea mică și-a ridicat brațele străvezii către soare și acum, întâia dată în viață, ochii i s-au umplut de lacrimi. Pe corabie era iar mișcare și viață. Zâna a văzut cum prințul și prințesa o căutau în toate părțile; se uitau cu mâhnire la spuma valurilor, parcă ar fi știut că ea se aruncase în valuri. Zâna a sărutat, nevăzută, fruntea prințesei, a zâmbit către prinț, apoi s-a urcat împreună cu ceilalți copii ai aerului pe un nor trandafiriu, care plutea pe cer.

Privighetoarea

Povestea pe care v-o spun acuma s-a întâmplat în China, în vremuri străvechi. Palatul împăratului Chinei era cel mai frumos din lume, clădit numai din cel mai scump porțelan, dar așa de sfărâmicios, așa de gingaș, încât trebuia să umbli cu mare băgare de seamă prin el să nu se spargă. În grădină erau niște flori minunate și de cele mai frumoase atârneau zurgălăi de argint, care sunau mereu, ca să nu treacă cineva pe lângă ele și să nu le vadă. Grădina era plină de minunății și era așa de mare încât nici grădinarul nu știa până unde se întinde; dacă mergeai tot înainte ajungeai într-o pădure cu copaci înalți și lacuri adânci. Pădurea mergea până la marginea mării și marea era albastră și adâncă. Corăbiile treceau chiar pe sub ramurile copacilor și într-un copac era o privighetoare care cânta așa de frumos încât până și un biet pescar care nu-și mai vedea capul de treabă și de griji se oprea în loc și asculta când venea noaptea să-și ridice năvodul. „Doamne! Ce frumos cântă!“ – zicea el, dar nu zăbovea mult fiindcă trebuia să scoată năvodul și trecea mai departe și uita de pasăre; dar când în noaptea următoare privighetoarea cânta și pescarul trecea pe-acolo, el iar spunea: „Doamne! Ce frumos cântă!“

Veneau călători de peste mări și țări în orașul împăratului ca să vadă palatul și grădina și toți se minunau de atâta frumusețe; dar când auzeau privighetoarea spuneau: „Ceva mai frumos nu se poate!“

Călătorii când se întorceau la ei acasă spuneau ce-au

văzut și învățații scriau sumedenie de cărți despre palatul și grădina împăratului Chinei, dar nu uitau nici de privighetoare, ba chiar o puneau mai presus de orice altceva; iar cei care erau și poeți slăveau în versuri privighetoarea din pădurea de la marginea mării.

Cărțile pe care le scriau învățații erau răspândite peste tot pământul și câteva din ele au ajuns și până la împăratul Chinei. Șezând pe tronul lui de aur le citea și dădea din cap mulțumit, fiindcă în cărțile acelea se spuneau lucruri așa de frumoase despre oraș, despre palat și despre grădină. „Dar mai frumos decât totul e privighetoarea“ – spuneau cărțile.

- Ce-i asta? – a întrebat împăratul. Eu nu știu nimic. Despre ce privighetoare e vorba? Să fie o asemenea pasăre în împărăția mea și chiar aici în grădină și eu să nu știu? Trebuie să aflu din cărți?

Și a chemat pe sfetnicul cel mare al palatului. Sfetnicul era așa de mândru încât atunci când vreunul mai mic decât el îndrăznea să vorbească cu dânsul sau să-l întrebe ceva el spunea numai atât: P! Adică asta și cu nimica era totuna.

- Ia te uită ce-am aflat – a spus împăratul. Cică ar fi pe aici o pasăre minunată care se cheamă privighetoare. Se spune că ar fi cel mai minunat lucru din toată împărăția. Cum se face că eu până acuma n-am știut nimic?

- N-am auzit niciodată despre o asemenea pasăre – a zis sfetnicul. Nu s-a înfățișat niciodată la curte.

- Să vie aici numaidecât deseară și să cânte în fața mea – a spus împăratul. O lume întreagă știe ce am și numai eu nu știu.

- Până acuma n-am auzit de ea – a zis sfetnicul. Am s-o caut și am s-o gădesc.

Dar unde s-o găsească? Sfetnicul a alergat pe scări în sus și în jos, a cutreierat tot palatul, dar toți cei pe care-i

întâlnea și îi întreba habar n-aveau de vreo privighetoare. Sfetnicul s-a dus înapoi la împărat și i-a spus că asta trebuie să fie o poveste născocită de cei care scriu cărți.

- Măria ta – a spus el – nu trebuie să crezi tot ce scrie acolo; cărțile, foarte des, sunt numai născociri. Ba uneori în ele au parascovenii și vrăjitorii.

- Cartea în care am citit asta – a zis împăratul – mi-a trimis-o împăratul Japoniei, așa că nu poate să fie mincinoasă. Vreau s-ascult și eu privighetoarea. Deseară să fie aici numaidecât. Va avea înalta mea bunăvoință. Și dacă nu vine, atunci deseară toți curtenii, după ce au să stea la masă, au să fie călcați în picioare.

Când a auzit asta sfetnicul iar a început să alerge pe scări în toate părțile; și toți curtenii alergau cu el, fiindcă nu le-ar fi plăcut să fie călcați în picioare. Și toți întrebau și căutau privighetoarea aceea minunată, despre care toată lumea știa, dar de care aici la curte nimeni nu auzise.

În sfârșit, au dat de o biată fată de la bucătărie care le-a spus:

- Eu știu unde-i privighetoarea aceea și am auzit-o cum cântă. În fiecare seară mi se dă voie să iau ce mai rămâne de la masă și să duc de mâncare mamei care-i săracă și bolnavă. Casa noastră e chiar pe țarm și când trec noaptea prin pădure și mă opresc oleacă să mă odihnesc, ascult cum cântă privighetoarea. Cântă așa de dulce că-mi dau lacrimile și când o aud parcă m-ar săruta mama.

- Uite ce, fetiço – a spus sfetnicul – te fac mai mare peste toată bucătăria și ai să ai voie să-l vezi pe împărat când stă la masă, numai să ne duci la privighetoare, fiindcă trebuie neapărat să se înfățișeze deseară la curte.

Și s-au dus cu toții în pădure, acolo unde avea obiceiul să cânte privighetoarea. Cum mergeau ei așa, o vacă de prin apropiere a început să mugească.

- I-auziți – au spus curtenii – asta trebuie să fie privighetoarea. Ce glas puternic la o vietate așa de mică! Dar parcă am mai auzit noi glasul acesta!

- Nu! E o vacă! – a zis fata de la bucătărie. N-am ajuns încă.

Au mai mers o bucată și au auzit niște broaște într-o baltă.

- Strașnic de frumos! – a spus preotul palatului. Acum o aud, cântă de parc-ar fi clopoței din templu.

- Nu! Sunt niște broaște – a zis fata. Îndată o s-o auzim și pe ea.

Și deodată privighetoarea a început să cânte.

- Iaca, asta e privighetoarea – a spus fata. Ascultați-o cum cântă! Uite-o colo sus!

Și le-a arătat pe-o creangă o pasăre mititică și cenușie.

- Cum, asta e? – a spus sfetnicul. Nu mi-aș fi închipuit că-i așa; e atât de mică și de ștearsă! Eu cred că și-a pierdut culoarea, de spaimă că vede atâtea fețe simandicoase în preajma ei.

- Privighetoare! – a strigat fata de la bucătărie – măria sa împăratul vrea să te audă cum cânti.

- Cum să nu! Bucuros! – a spus privighetoarea și a cântat de-ți era mai mare dragul s-o ascuți.

- Parc-ar fi niște clopoței de sticlă – a spus sfetnicul. Ia uite cum îi merge gușa! Ciudat lucru că până acum n-am văzut-o. Au să se minuneze toți de la curte când au s-o vadă.

- Să mai cânt o dată împăratului? – a întrebat privighetoarea.

Ea credea că împăratul e și el acolo.

- Scumpă și minunată privighetoare – a zis sfetnicul – am marea bucurie să te poftesc deseară la o serbare la curte, unde ai să farmeci pe măria sa împăratul cu cântecele tale minunate.

- Cântecul meu sună mai bine în pădure – a spus privighetoarea, dar s-a dus cu ei când a auzit că așa vrea împăratul.

La palat totul era pregătit ca de sărbătoare. Pardoseala și pereții care erau de porțelan străluceau luminați de mii de lămpi de aur și pretutindeni erau flori frumoase care sunau din zurgălăi. Și era o larmă de zurgălăi că nu te puteai auzi.

În sala cea mare, în care ședea împăratul, era atârnată la mijloc o prăjină de aur pe care trebuia să se așeze privighetoarea. Toată curtea era adunată și fata de la bucătărie căpătase îngăduința să stea și ea după ușă, fiindcă acum i se dăduse titlul de bucătăreasă împărătească. Toți erau îmbrăcați cu haine de sărbătoare și toți se uitau la pasărea cea mititică și cenușie căreia împăratul îi făcea semn din cap.

Privighetoarea a început să cânte și împăratului i-au dat lacrimile; lacrimile îi curgeau pe obraz și privighetoarea cânta tot mai frumos; cântecul ei îți mergea drept la inimă. Împăratul a fost foarte mulțumit și a spus ca privighetoarea să poarte un papuc de aur la gât. Dar privighetoarea i-a mulțumit și i-a răspuns că a fost răsplătită îndeajuns.

- Am văzut lacrimi în ochii împăratului și asta-i pentru mine cea mai mare comoară! Mai mare răsplată nu vreau!

Și iar a cântat un cântec cu glasul ei dulce;

- E cea mai frumoasă voce pe care am auzit-o – spuneau doamnele de la curte și au luat apă în gură ca să gâlgâie și ele la fel, atunci când vor vorbi cu cineva; ele credeau că dacă vor gâlgâi au să fie și ele privighetori. Până și slujitorii și fetele din casă își dădură în vileag mulțumirea lor și asta e mare lucru, fiindcă soiul acesta de oameni e foarte greu să-l mulțumești. După cum vedeți, privighetoarea era pe placul tuturor.

A trebuit să rămână la curte; avea colivia ei și putea să iasă la plimbare de două ori pe zi și o dată pe noapte. Avea doisprezece slujitori și fiecare din ei o ținea legată de picior cu un șnur de mătase. Nu era deloc plăcut să te plimbi așa.

Tot orașul vorbea de pasărea cea minunată. Când doi oameni se întâlneau, oftau numai și se înțelegeau; unsprezece copii cocosați au fost porecliți cu numele ei, dar nici unul nu cânta ca ea.

Într-o bună zi, împăratul a primit o ladă pe care era scris: Privighetoarea.

- Trebuie să fie iar o carte despre pasărea noastră vestită în toată lumea – a spus împăratul. Nu era însă o carte, era o jucărie într-o cutie, o privighetoare făcută cu meșteșug, care semăna cu o privighetoare vie, dar era încrustată toată cu diamante, rubine și safire. Dacă băgai în ea o cheie și o întorceai cum întorci un ceas, cânta un cântec din acelea pe care le cânta privighetoarea cea vie. Și în timp ce cânta, dădea din coadă și strălucea de aur și de argint. La gât purta o cordeluță pe care era scris așa: „Privighetoarea împăratului Japoniei e sărăcăcioasă față de cea a împăratului Chinei“.

- Minunat lucru! – au spus cu toții și omul care adusese pasărea asta meșteșugită a căpătat titlul de Mare Aducător de privighetori la curtea imperială.

- Acuma să le punem pe amândouă să cânte! Are să fie ceva nemaipomenit de frumos!

Au cântat împreună, dar nu prea mergea bine cântecul, fiindcă privighetoarea cea adevărată cânta în felul ei și privighetoarea cealaltă cânta când niște suluri de metal se învârteau într-însa.

- Nu-i vina ei – a spus maestrul de muzică al curții; ea nu poate cânta decât după tact, așa cum se cântă la școala mea de muzică.

Au lăsat-o deci să cânte singură. A plăcut tuturor tot așa de mult ca și privighetoarea cea adevărată; dar pe lângă asta era mai frumoasă la înfățișare și strălucea ca un giuvaer.

A cântat de treizeci și trei de ori aceeași bucată și tot n-a obosit. Toți voiau s-o mai audă, dar împăratul a spus că acuma trebuie să cânte și privighetoarea cea adevărată. Dar când au vrut s-o cheme, ia-o de unde nu-i. Nimeni nu văzuse că zburase pe fereastră și plecase în pădurea ei.

- Cum se poate una ca asta? – s-a mirat împăratul.

Și toți curtenii au fost de părere că privighetoarea e o ființă foarte nerecunoscătoare.

- Dar nu-i nimica – au spus ei – avem acuma o pasăre și mai minunată.

Și iar au pus jucăria să cânte și asta era a treizeci și patra oară când auzeau aceeași bucată, dar tot n-o învățaseră pe de rost, fiindcă era foarte grea. Maestrul de muzică a adus niște laude grozave păsării și a spus că e mai bună decât privighetoarea cea adevărată și asta nu numai în ce privește îmbrăcămintea și pietrele scumpe, dar chiar și în ce privește alcătuirea ei pe dinăuntru.

- Pentru că, vedeți dumneavoastră, cu privighetoarea cea adevărată nu poți să știi niciodată ce are să fie, pe când cu cea artificială totul e hotărât mai dinainte. Poți să-ți dai seama de tot ce se întâmplă, poți s-o deschizi și să arăți gândirea omenească, să arăți cum sunt sulurile, cum se învârtesc și cum se perindă unele după altele!

- Chiar așa sunt și gândurile noastre! – au spus cu toții și maestrul a căpătat învoirea să arate în duminica următoare poporului pasărea. Împăratul a poruncit s-o pună să cânte ca s-o asculte tot poporul. Oamenii au ascultat-o și au fost grozav de mulțumiți, parcă s-ar fi îmbătat cu ceai, ceea ce e un obicei foarte chinezesc. Și toți au spus: „O!“ - și și-au

ridicat în sus degetul arătător și au dat din cap. Numai pescarul cel sărac, care auzise privighetoarea cea adevărată, spunea: „Cântă frumos, melodia e la fel, dar lipsește ceva, nu știu ce anume, dar lipsește!”

Privighetoarea cea adevărată a fost izgonită din împărăție.

Pasărea cea plăsmuită își avea locul ei pe o pernă de mătase, chiar lângă patul împăratului. Toate darurile pe care le primise erau adunate împrejur-i și ea acuma căpătase un titlu mai mare, era „Cântăreața a iatacului maiestății sale imperiale” și avea rangul întâi de pe partea stângă, fiindcă împăratul socotea că partea cea mai nobilă e aceea în care e inima și inima și la împărați tot în stânga e așezată. Maestrul de muzică a scos despre pasărea cea plăsmuită o lucrare în douăzeci și cinci de volume; era o lucrare așa de savantă și de lungă și plină de cuvintele chinezești cele mai grele, încât toți se grăbeau să spună că au citit-o și au înțeles-o, fiindcă altfel ar fi fost luați drept proști și călcați în picioare.

Și așa a trecut un an. Împăratul, curtenii și toți ceilalți chinezi știau acuma pe de rost fiecare tril din cântecul păsării celeia plăsmuite, dar tocmai de aceea le plăcea acuma mai mult decât oricând. Puteau să cânte și ei cu ea și așa chiar și făceau. Toți copiii de pe uliță cântau și împăratul cânta și el. Era ceva minunat.

Într-o seară însă, când pasărea tocmai cânta foarte frumos și împăratul ședea în pat și o asculta, înăuntrul ei s-a auzit deodată o pârâitură și ceva a plesnit. Toate rotițele s-au desfăcut și muzica s-a oprit.

Împăratul a sărit repede din pat și a chemat pe doctorul palatului, dar ce putea să facă? Au adus atunci un ceasornicar și acesta, după multă vorbărie și cercetare, a dres puțințel pasărea, dar a spus că de-acuma înainte trebuie cruțată,

fiindcă zimții de pe suluri s-au tocit și e cu neputință să se facă alții noi în așa fel încât să meargă bine muzica. Mare mâhnire pe toată lumea! Acuma, numai o dată pe an aveau voie să pună pasărea să cânte și încă și asta era prea mult. Maestrul de muzică a ținut însă o mică cuvântare cu vorbe mari și a spus că lucrul merge tot așa de bine ca și mai înainte și dacă a spus el așa, atunci așa a fost!

Au mai trecut cinci ani și iată că toată țara a fost coplesită de o mâhnire adâncă și adevărată. Chinezii țineau la împăratul lor și acuma el se îmbolnăvise și nu mai avea mult de trăit. Fusese chiar ales alt împărat și poporul stătea pe stradă în fața palatului și tot întreba pe sfetnicul cel mare cum îi mai merge împăratului.

- P! – spunea sfetnicul și clătina din cap.

Împăratul zăcea, rece și galben la față, în patul lui larg și mareț. Toată curtea credea că a murit și toți se duseseră să se închine împăratului celui nou. Slujitorii ieșiseră pe afară să vorbească despre această întâmplare și slujitoarele aveau sindrofie. În toate părțile, prin săli și coridoare puseseră covoare groase ca să nu se audă pașii și de aceea era atâta liniște. Dar împăratul încă nu murise. Ședea țeapăn și galben în patul lui mareț cu perdele de catifea și ciucuri grei de aur. Fereastra era deschisă și luna pătrundea în odaie luminând pe împărat și lângă el pasărea cea plăsmuită.

Bietul împărat abia mai putea să răsufle, parcă l-ar fi apăsât ceva pe piept. A deschis ochii și a văzut că era Moartea. Moartea își pusese pe cap o coroană de aur și ținea într-o mână sabia de aur a împăratului și în cealaltă steagul lui cel frumos. De jur împrejur, din faldurile perdelelor mari de catifea ieșeau niște capete ciudate, unele urâte, altele drăgălașe și blânde; erau faptele cele rele și faptele cele bune ale împăratului, care se uitau la el acum când Moartea i se așezase pe inimă.

- Îți mai aduci aminte de noi? – întreba ele.

Și îi povesteau o sumedenie de lucruri și el asculta și-l treceau sudorile.

- N-am știut că-i așa – spunea împăratul. Să vie muzica, muzica și să bată toba cea mare, să nu mai aud ce spun!

Dar capetele vorbeau mai departe și Moartea dădea și ea din cap ca un chinez la tot ce spuneau.

- Să vie muzica, muzica! – striga împăratul. Păsărică de aur frumoasă, cântă, cântă ceva! Ți-am dat aur și pietre scumpe, ți-am pus la gât chiar papucul meu de aur, hai, cântă, cântă ceva!

Pasărea însă nu cânta, fiindcă nu era nimeni pe acolo s-o întorcă, pentru că ea nu cânta decât dacă o întorceai cu cheia ca pe un ceasornic. Și Moartea se uita mereu la împărat cu găvanele pustii ale ochilor și pretutindeni era o liniște cumplită.

Deodată, afară la fereastră se auzi un cântec minunat. Era privighetoarea cea adevărată; ședea pe-o creangă și cânta. Auzise că împăratul era bolnav și venise acum să-i aducă mângâiere și speranță. Și iată că pe măsură ce cânta, nălucile se mistuiau în văzduh și sângele curgea tot mai repede prin măduarele slăbite ale împăratului. Până și Moartea asculta și spunea: „Mai cântă, privighetoare, mai cântă!”

- Cânt, dar ce-mi dai? Îmi dai sabia de aur? Îmi dai steagul cel frumos? Îmi dai coroana împăratului?

Și Moartea i-a dat pentru fiecare cântec câte un giuvaer și privighetoarea a cântat mai departe. Și în cântecul ei era vorba de cimitirele liniștite în care cresc trandafirii albi și liliacul înflorit răspândește mireasmă și iarba moale e udată cu lacrimile celor rămași în viață. Și atunci pe Moarte a apucat-o dorul de grădina ei și a zburat pe fereastră ca o ceață rece și albă.

- Îți mulțumesc – a spus împăratul – îți mulțumesc, pasăre cerească, acum știu cine ești. Te-am alungat din împărăția mea, dar tu nu te-ai supărat pe mine și ai venit și cu cântecul tău ai alungat de lângă mine duhurile rele. Cum aș putea să te răsplătesc?

- M-ai răsplătit! – a spus privighetoarea. Când am cântat întâia oară te-am făcut să plângi și asta n-am să uit niciodată; acestea-s giuvaerele care bucură cu adevărat inima cântărețului. Acum dormi și eu am să-ți cânt. Când ai să te deștepți, ai să fii sănătos și puternic.

Privighetoarea a cântat iar și împăratul a adormit; dulce și molcom îi era somnul!

Când s-a trezit, soarele răsărise și strălucea în odaie. Nici un slujitor nu se întorsese; toți credeau că murise. Numai privighetoarea era acolo și cânta.

- Rămâi aici cu mine! – a spus împăratul. Ai să cânti numai când ai să vrei tu și pe pasărea asta plăsmuită am s-o sfărâm în bucăți.

- Să nu faci asta! – a zis privighetoarea; a făcut și ea lucru bun cât a putut, păstrează-o ca și până acum! Eu nu stau aici în palat, nu-mi place, dar poți să mă chemi și dacă mi-o plăcea și mie am să vin seara și am să stau la fereastră și am să-ți cânt ca să te înveselești, dar totodată și ca să te gândești la multe lucruri. În cântecele mele am să pomenesc de cei fericiți, dar și de cei necăjiți; am să-ți vorbesc de ce e rău și de ce e bine, de ceea ce-i în preajma ta și tu nu știi. Pasărea cântătoare zboară în toate părțile și la coliba pescarului sărac, și pe acoperișul țaranului, la toți cei care-s departe de tine și de curtea ta. Inima ta mi-i dragă mai mult decât coroana ta. Am să vin și am să-ți cânt. Numai un lucru trebuie să-mi făgăduiești.

- Tot ce vrei! – a spus împăratul și s-a ridicat din pat, s-a îmbrăcat cu hainele lui împărătești și și-a strâns la inimă sabia care era de aur greu.

- Un lucru numai te rog; să nu spui nimănui că ai o pasăre care îți spune tot ce se întâmplă; așa are să fie și mai bine.

Și privighetoarea și-a luat zborul.

Slujitorii au venit și toți credeau că împăratul a murit; dar când au intrat, au văzut că se sculase din pat; și el le-a spus bună dimineața.

Prințesa și mazărea

Era odată un prinț și prințul acela voia să se însoare cu o prințesă, dar cu prințesă adevărată. Și a cutreierat toată lumea ca să găsească una pe placul lui și tot n-a găsit. Prințese erau destule, dar el nu putea să știe dacă erau cu adevărat prințese, fiindcă tuturora le lipsea câte ceva. Și prințul s-a întors iar acasă și era foarte necăjit, pentru că tare ar fi vrut să găsească o prințesă adevărată. Într-o seară, tocmai se stârnise o furtună cumplită, tuna și fulgera și ploua cu găleata; era o vreme îngrozitoare. Deodată s-a auzit cum bate cineva la poarta orașului și regele, tatăl prințului, s-a dus să deschidă.

La poartă era o prințesă. Vai, dar în ce hal era din pricina ploii și a vremii rele! Apa îi curgea șiroaie pe păr și pe haine și îi intra în pantofi pe la vârfuri și țâșnea înapoi pe la călcâie. Dar zicea că-i prințesă adevărată.

- Bine, las' că vedem noi îndată!, s-a gândit regina, dar n-a spus nimic; s-a dus în odaia de culcare, a luat toate saltelele din pat și a pus pe scândurile patului o boabă de mazăre. Pe urmă a pus peste mazăre douăzeci de saltele de lână și pe saltele douăzeci de perne mari de puf.

Aici s-a culcat prințesa.

Dimineața au întrebat-o cum a dormit.

- Groaznic de prost!, a răspuns prințesa. Toată noaptea n-am închis ochii. Dumnezeu știe ce a fost în pat! Am șezut pe ceva tare și acuma-s toată numai vânătăi! Groaznic!

Și atunci au văzut cu toții că era o prințesă adevărată, dacă a simțit ea o boabă de mazăre prin douăzeci de saltele și

douăzeci de perne de puf. Așa de gingașă la piele nu putea să fie decât numai o prințesă!

Și prințul a luat-o de nevastă, fiindcă acum știa hotărât că asta-i prințesă adevărată; iar boaba de mazăre au pus-o în odaia unde erau bijuteriile coroanei și se mai poate vedea acolo și astăzi dacă n-o fi luat-o careva.

Și asta să știți că-i o poveste adevărată.

Rătușca cea urâtă

Era vreme frumoasă. Era vară, holdele erau galbene, movăzul verde, fânul era clădit în căpițe și cocostârcul se plimba pe câmp cu picioarele lui lungi și roșii și clămpănea pe egiptenește, fiindcă limba asta o învățase de la maică-sa. De jur împrejurul ogoarelor și al pășunilor erau păduri mari și în mijlocul pădurilor heleșteie adânci. Ce frumos era pretutindeni! Pe locurile acestea era un conac vechi, înconjurat de șanțuri adânci; de la ziduri până la apă găseai tot bălării, așa de înalte, încât unui copil, stând în picioare printre ele, nu i s-ar fi văzut capul. Și erau așa de dese și de încâlcite, că te puteai rătăci prin ele ca-n pădure. În bălăriile acestea ședea o rață în cuiabar și clocea; până să iasă puii, rața se plectisea grozav; nimeni nu venea să vadă ce mai face; celelalte rațe mai bine se plimbau pe apă decât să vie până aici sus, să se așeze sub un brusture și să stea de vorbă cu dânsa.

În sfârșit a crăpat un ou și după aceea altul și încă unul, până au crăpat toate. Chiu-chiu!, s-auzea din toate părțile; gălbenușurile prinseseră viață și rătuștele scoteau capul din găoace.

- Mac-mac!, a spus rața și atunci toate au început să măcăiască și ele cum puteau mai bine și se uitau în toate

părțile, printre buruienile verzi, și mama lor le lăsa să se uite cât voiau, fiindcă verdele e bun pentru ochi.

- Ce mare-i lumea!, ziceau puii.

Cred și eu, fiindcă acuma aveau mai mult loc decât avuseseră înainte când stăteau în ou.

- Credeți voi că asta e toată lumea?, a spus mama. Lumea se întinde și mai departe, dincolo de grădină, până la ogoarele preotului, dar până acolo n-am fost nici eu. Sunteți toate?, a întrebat ea și s-a ridicat din cuiabar. Ba nu, uite că nu-s toate, mai este un ou și-i cel mai mare. Dar oare cât are să mai ție? Am început să mă cam satur!

Și s-a așezat iar în cuiabar.

- Ei, cum merge?, a întrebat-o o rață bătrână care venise în vizită.

- Mai am un ou – a răspuns rața. Nu știu ce-i cu el, că nu mai crapă; dar ia uită-te la celelalte, ce zici, nu-s cele mai frumoase rătuște care s-au pomenit vreodată? Una nu-i care să nu semene cu tată-său; și ticălosul nici nu vine măcar să vadă ce mai fac.

- Ia să văd și eu oul acela care nu vrea să crape – a spus bătrâna. Trebuie să fie un ou de curcă; am pățit-o și eu odată așa și am avut numai necazuri cu el, fiindcă puilor de curcă le e frică de apă. Nu puteam să-l fac să intre în apă cu nici un chip, măcăiam cât mă ținea gâtlejul, dar tot degeaba. Ia să văd oul. Da, e de curcă. Mai bine lasă-l și învață-ți copilașii să înoate.

- Am să mai șed oleacă – a zis rața. Am șezut atâta că mai pot să șed puțin.

- Cum vrei – spuse rața cea bătrână și a plecat. În sfârșit, oul cel mare a crăpat. Chiu, chiu – a spus puiul și a ieșit din găoace; era mare și urât.

Rața s-a uitat lung la el. „Da' mare-i! Coșcogeamite rățoi!”, zise ea. Nu seamănă cu celelalte; să fie totuși un pui

de curcă? Am să văd eu; am să-l bag în apă, chiar dacă o trebui să-l împing cu de-a sila.”

A doua zi era vreme frumoasă. Toate buruienile cele verzi străluceau la soare. Rața s-a dus cu toată familia la apă. Zicea mac-mac și una câte una rătuștele se băgau în apă; apa le venea până peste cap, dar ele repede ieșeau deasupra și înotau de minune; picioarele se puneau singure în mișcare și toate erau acuma în apă, chiar și puiul cel urât și cenușiu.

- Nu, nu-i de curcă – spuse rața; uite ce bine dă din picioare și ce drept se ține, e copilul meu. Și, la urma-urmei, dacă te uiți mai bine la el, e chiar drăguț. Mac-mac! Haideți după mine să vedeți și voi lumea și să vă duc în curtea rațelor, numai să vă țineți de mine, să nu vă calce careva, și ferțiți-vă de mâțe.

Și așa au ajuns în curtea rațelor. Acolo era o zarvă cumplită, fiindcă în curte erau două familii care acuma se luaseră la ceartă pentru un cap de scrumbie; dar s-au potolit repede, fiindcă a venit o mătă și a înșfăcat ea capul.

- Iaca, vedeți, așa merg lucrurile pe lume!, a spus rața și își ascuți ciocul, fiindcă și ea ar fi vrut să înșface capul de scrumbie. Țineți-vă bine pe picioare – mai spuse ea. Vedeți pe rața aceea bătrână? Măcăiți cum se cuvine, duceți-vă la ea și plecați-vă gâtul în fața ei; ea e cea mai simandicoasă din toate câte sunt aici. E de neam spaniol, de aceea e așa de grasă; și la picior are o panglică roșie. Asta-i ceva nemaipomenit de frumos și-i cea mai mare cinste pe care o poate căpăta o rață. Asta înseamnă că nu trebuie să se piardă și trebuie să fie cunoscută de toată lumea, dobitoace și oameni. Măcăiți! Nu vă țineți picioarele înăuntru. O rătușcă bine crescută își rășchirează tare picioarele, așa cum fac tata și mama: uite așa! Acuma plecați-vă gâtul și spuneți mac.

Rătuștele au făcut cum le-a învățat mama. Celelalte rațe s-au uitat lung la ele și spuseră cu glas tare:

- Ei, poftim! Nu eram destule aici, au mai trebuit să vie și astea! Și uite una ce urâtă-i! Nu!, nu se poate, e prea din cale-afară!

Și o rață s-a repezit și a ciupit-o pe rătușcă de ceafă.

- Las-o în pace!, a spus mama. Ce ți-a făcut?

- Nu ne-a făcut nimic, da-i așa de mare și de neobișnuită, că trebuie numaidecât să o luăm la bătaie.

- Frumoși copii – a zis rața cu panglică la picior. Toți sunt frumoși, numai unul n-a ieșit cum trebuie. Ar trebui făcut din nou.

- Asta nu se mai poate, cucoană mare – a spus rața-mamă. E drept că nu-i frumoasă rătușca, dar e plăcută la fire și înoată tot așa de bine ca și celelalte, ba chiar mai bine. Eu cred că are să crească frumos și cu vremea are să se facă mai mică; a stat prea mult în ou și de asta n-a căpătat înfățișarea care trebuie.

Și rața a mângâiat-o ușurel pe rătușcă și i-a netezit penele.

- De altfel – spuse ea – e rățoi, așa că n-are prea mare însemnătate dacă-i urât. Eu cred că are să se facă zdravăn, se vede de pe acuma.

- Celelalte sunt drăguțe – zise bătrâna. Acuma, fiți ca la voi acasă și dacă găsiți un cap de pește, puteți să mi-l aduceți.

Și așa au rămas aici ca la ele acasă.

Pe biata rătușcă însă, aceea care ieșise din ou cea din urmă și era așa de urâtă, toate rațele celelalte o ciupeau, o înghionteau și o luau peste picior; și nu numai rațele, dar și găinile. “E prea mare” – ziceau toate orătăniile din curte, iar curcanul care venise pe lume cu pinteni, și de aceea credea că e împărat, se umfla ca o corabie cu toate pânzele sus, se repezea la rătuște, tușea de câteva ori mânios și i se înroșea tot capul. Săraca rătușcă nu mai știa unde să se ducă și ce să

facă! Era mândrită din pricină că era așa de urâtă și toate păsările din curte râdeau de ea.

Astfel a trecut ziua cea dintâi și după aceea a fost din ce în ce mai rău. Pe rătușcă toți o alungau și chiar și surorile ei o ocărau și spuneau: „De te-ar prinde o dată mâța, urâcioasă ce ești!” Și mamă-sa zicea și ea: „Bine-ar fi să pleci și să nu te mai văd!” Rațele o ciupeau și găinile o băteau și o fată care se îngrijea de păsări a dat în ea cu piciorul.

Rătușca n-a mai putut răbda și a sărit peste gard. Păsările de prin stufișuri au zburat care încotro, speriate.

“Fug de mine fiindcă sunt așa de urâtă” – s-a gândit rătușca și a închis ochii, dar n-a stat pe loc și a plecat mai departe. Și așa, a ajuns la balta cea mare pe unde-s rațele sălbatice. Aici a stat toată noaptea, ostenită și amărâtă.

Dimineața, rațele sălbatice s-au înălțat din stuf și s-au pregătit să zboare; când au văzut pe tovarășa lor cea nouă, s-au uitat lung la ea.

- Ce fel de pasăre ești tu?, au întrebat ele și rătușca se întorcea în toate părțile și saluta cât putea mai frumos.

- Grozav ești de urâtă!, au spus rațele sălbatice. Dar, în sfârșit, nouă puțin ne pasă de asta, numai să nu te măriți cu careva din neamul nostru.

Biata rătușcă nu se gândea să se căsătorească; doar atâta voia, să stea și ea în stuf și să bea puținică apă de baltă.

A stat ea acolo două zile. După aceea au venit două găște sălbatice, sau mai bine zis doi gânsaci sălbatici; nu era mult de când ieșiseră din ou și de aceea erau așa de îndrăzneți.

- Ascultă, fârtate – au spus ei; ești așa de urât încât ești chiar pe placul nostru. Vrei să vii cu noi și să fii pasăre călătoare? Aici, alături, în altă mlaștină, sunt câteva găște sălbatice foarte drăguțe, toate domnișoare și toate pot

să spună ga-ga-ga. Așa că poți să-ți găsești norocul, chiar așa urât cum ești!

Deodată s-a auzit poc! poc! și cei doi gânsaci au căzut morți în stuf și apa împrejur s-a făcut roșie. Poc! Poc!, s-a auzit iar și cârduri întregi de găște sălbatice s-au ridicat din stuf și iar s-au auzit pocnete. Era vânătoare mare. Vânătorii stăteau de jur împrejurul păpurișului și unii ședeau chiar pe ramurile copacilor care se întindeau deasupra stufului. Fumul albastru al prafului de pușcă plutea ca un nor peste copacii întunecați și se împrăstia pe ape. Câinii au venit până la baltă. Trosc, trosc, se auzea din toate părțile cum trosnește papura. Săraca rătușcă nu mai putea de spaimă. Își întorcea capul, ca să și-l ascundă sub apă, și chiar în clipa aceea un câine mare și fioros a răsărit lângă ea. Limba îi spânzura din gură și ochii îi luceau groaznic; și-a întins botul spre rătușcă, și-a rânjit dinții și a plecat de-acolo fără s-o înșface.

- Mulțumescu-ți, Doamne!, a oftat rătușca; sunt așa de urâtă încât nici câinii nu vor să mă muște.

Rătușca a stat pitită în timp ce grindina de alice cădea peste păpuriș.

Abia mai târziu s-a făcut liniște. Biata rătușcă tot nu îndrăznește să se miște. A mai așteptat câteva ceasuri până să se urnească. A ieșit din baltă și a plecat cât a putut de repede, luând-o peste câmp. Numai că mergea cam greu, din pricină că se stârnise furtună și vântul vâjâia.

Spre seară a ajuns la un bordei, care era așa de dărăpănat încât nici el singur nu știa în care parte o să se răstoarne și de aceea, deocamdată, rămânea tot în picioare.

Așa de tare bătea vântul, încât rătușca a trebuit să se ghemuiască jos lângă bordei și să se sprijine de el ca să nu cadă. Vijelia se întetea. Deodată rătușca a văzut că ușa de la bordei ieșise dintr-o țâțână și atârna strâmbă, așa că prin

deschizătură puteai să pătrunzi înăuntru. Ca să scape de vânt, rătușca a intrat în bordei.

În colibă stătea o babă cu un motan și o găină. Motanul știa să se alinte, să toarcă și împrăștia chiar și scânteii când îl frecai pe spate. Găina avea picioare mici și scurte și făcea ouă și baba o iubea ca pe copilul ei.

Dimineața, toți au dat cu ochii de rătușcă și motanul a început să toarcă și găina să cotcodăcească.

- Ce ești?, a întrebat baba și s-a uitat prin casă, dar cum nu prea vedea bine, i s-a părut că rătușca era o rață mare și grasă care s-a rătăcit.

- Chiar îmi pare bine!, a spus ea. Acuma o să am ouă de rață. Numai de n-ar fi rățoi! Trebuie să o punem la încercare.

Și rătușca a fost pusă la încercare timp de trei săptămâni, dar ouă nu a făcut. Și motanul era stăpânul casei, și găina stăpâna, și mereu ziceau: „Noi și lumea”, fiindcă își închipuiau că jumătate din lume erau ei și bineînțeles jumătatea cea mai faină. Rătușca spunea că în privința asta mai puteau fi și alte păreri, dar găina nici nu voia să stea de vorbă.

- Poți să faci ouă?, întreba ea.

- Nu.

- Atunci ține-ți gura.

Și motanul spunea:

- Poți să te alinți, să torci și să scoți scânteii?

- Nu.

- Atunci n-ai voie să ai o părere când vorbesc alții mai înțelepți ca tine.

Rătușca ședea într-un colț și era fără chef. Deodată și-a adus aminte de aerul curat de-afară și de lumina soarelui. Și a cuprins-o dorul de apă și o poftă grozavă să înoate; nu s-a putut opri și i-a spus și găinii.

- Ce te-a apucat?, a zis găina. N-ai nici o treabă și de asta-ți trec prin cap tot felul de prostii. Fă ouă sau toarce și ai să vezi că nu te mai gândești la fleacuri.

- Dar e așa de frumos să plutești pe apă!, a spus rătușca. E așa de plăcut să te bagi cu capul în apă și să te dai la fund!

- Ce mai plăcere și asta!, a spus găina. Ai înnebunit! Ia întreabă pe motan, care-i cel mai înțelept din toți motanii, dacă lui îi place să înoate sau să se scufunde în apă! Despre mine nici nu mai vorbesc. Întreab-o și pe stăpâna noastră cea bătrână, care-i mai înțeleaptă decât toți pe lume! Crezi tu că ea are poftă să înoate și să se bage cu capul în apă?

- Voi nu mă înțelegeți! – răspunse rătușca.

- Nu te înțelegem? Atunci cine te-o fi înțelegând? Doar n-ai fi vrând să fii tu mai deșteaptă decât motanul și decât baba, ca să nu mai pomenesc și de mine! Nu-ți împuia capul cu prostii, copilă, și mulțumește bunului Dumnezeu de norocul pe care ți l-a dat. Nu ești mulțumită că stai în casă la căldură și că ai de la cine să înveți lucruri folositoare? Dar tu ești numai o moftangioaică și cu tine nu-i chip de stat de vorbă. Eu îți vreau binele, îți spun lucruri care poate nu-ți plac, dar să știi că numai prietenii adevărați vorbesc așa! Eu zic să înveți să faci ouă sau să torci și să scoți scânteii.

- Ba eu cred că am să plec în lumea largă – a spus rătușca.

- Atunci pleacă – a spus găina.

Și rătușca a plecat. A înotat, s-a scufundat în apă, dar nici o vietate nu se uita la ea, așa era de urâtă!

A venit toamna, frunzele pădurii s-au îngălbenit și s-au uscat; vântul le smulgea și le împrăștia. Era frig. Norii atârnav grei și albi de zăpadă. Pe gard stătea un corb și făcea crr-crr de frig. Te prindea frigul numai când îl auzeai. Biata rătușcă n-o ducea deloc bine. Într-o seară, când tocmai

asfințea frumos soarele, a venit un cârd de păsări mari și minunate. Rățușca nu mai văzuse niciodată păsări așa de frumoase. Erau albe ca zăpada și aveau niște gâturi lungi și mlădioase. Erau lebede. Glasul lor avea un sunet cu totul deosebit. Au stat puțin, apoi și-au întins aripile largi și mărețe și au plecat mai departe în țările calde cu lacuri albastre. S-au înălțat sus de tot și pe rățușca cea urâtă a cuprins-o o neliniște ciudată; nu mai putea sta locului, se tot învârtea în apă ca titirezul, își tot lungea gâtul în sus către lebede și scotea niște țipete așa de ascuțite și de neobișnuite, încât se speria și ea. Nu putea să uite păsările acelea frumoase și fericite și când nu le-a mai zărit s-a dat cu capul la fund în apă și când s-a ridicat iar la fața apei parcă își ieșise din fire. Nu știa cum le cheamă pe păsări, nu știa încotro au plecat, dar îi erau dragi cum nu-i mai fusese nimeni drag vreodată. Nu le pizmua. Cum s-ar fi putut ea gândi să dorească o asemenea frumusețe?

Biata rățușcă urâtă ar fi fost foarte mulțumită dacă măcar ratele ar fi primit-o printre ele și n-ar fi alungat-o.

Iarna era tot mai grea. Rățușca trebuia să înoate toată vremea încolo și înoace, ca să nu lase apa să înghețe cu totul; noaptea însă copca în care stătea ea se făcuse tot mai îngustă; era ger și gheața pe lac trosnea. Rățușca trebuia să dea mereu din picioare ca să nu înghețe apa, dar, de la o vreme, a ostenit, nu s-a mai putut mișca și a prins-o gheața.

Dimineața a trecut pe acolo un țăran și a văzut-o. Țăranul a dat cu piciorul în gheață și a sfărâmat-o, a luat rățușca și a dus-o acasă la nevastă-sa.

Rățușca și-a revenit în fire. Copiii au vrut să se joace cu dânsa, dar ea a crezut că vor s-o bată și de frică a sărit drept în oala cu lapte și laptele a țâșnit în toate părțile. Femeia a dat un strigăt și a pocnit din palme și atunci rățușca s-a speriat și

mai tare și a sărit în putineiu cu unt, pe urmă într-o căldare cu lapte și de acolo a zburat iar. Și avea o înfățișare!

Femeia s-a luat cu vâtraiul după ea, copiii alergau și ei s-o prindă, râzând și țipând. Noroc că s-a deschis ușa și rățușca a reușit să se furișeze afară și s-a așezat vlăguită în zăpada care tocmai căzuse.

Ar fi prea trist să povestim ce-a îndurat și prin câte a trecut rățușca în iarna aceea. Când s-a făcut iar cald și soare, ea stătea în păpurișul bălții. Cântau ciocârlile, venise iar primăvara.

Și deodată rățușca a văzut că poate să-și întindă larg aripile și că are în aripi o putere mai mare decât până atunci. Și-a luat deodată zborul și nici n-a știut când a ajuns într-o grădină mare, în care erau meri înfloriți și tufe de liliac mirositor; creșteau chiar pe marginea lacului. Ce frumos era aici! Dintre trestii ieșiră trei lebede plutind domol pe luciul apei. Rățușca știa ce păsări sunt și deodată o cuprinse o mâhnire ciudată.

„Am să mă duc la păsările acelea frumoase și ele au să mă bată și au să mă omoare fiindcă sunt așa de urâtă și îndrăznesc să mă apropii de dânsele. Dar nu-mi pasă! Mai bine să mă omoare ele decât să mă ciupească ratele, să mă bată gâinile, să-mi dea cu piciorul fata care îngrijește orătăniile și decât să sufăr de frig și de foame toată iarna.”

Și s-a ridicat și și-a luat zborul către lebede. Lebedele, când au văzut-o, au început să dea din aripi și s-au îndreptat spre ea.

- Omorâți-mă!, a spus biata pasăre și și-a plecat capul pe luciul apei, așteptând moartea.

Dar când colo, ce să vadă în apă? Chiar pe ea însăși oglindită, dar acuma nu mai era o pasăre greoaie, cenușie și urâtă, era și ea lebedă.

Nu-i nimic dacă te naști printre rațe, numai să ieși dintr-un ou de lebedă!

Păsării nu-i părea rău că îndurase atâtea neazuri; se putea bucura acum și mai mult de fericirea ei.

Lebedele cele mari au venit la ea și au dezmiertat-o cu pliscurile.

În grădină au venit câțiva copii. Au aruncat pe apă pâine și grăunțe. Deodată, cel mic a strigat:

- Uite că a mai venit una!

Și ceilalți au chiuit de bucurie și au strigat și ei:

- Da, a mai venit una!

Au bătut din palme și sărind într-un picior s-au dus repede să spuie tatii și mamei.

Apoi au venit iar și au aruncat pe apă pâine și cozonac și toți spuneau:

- Asta care a venit acum este cea mai frumoasă!

Și lebedele cele bătrâne se plecau în fața ei.

Lebăda cea tânără s-a rușinat și și-a ascuns capul în aripi; nu știa ce să facă; era foarte fericită, dar nu se mândrea deloc; fiindcă o inimă bună nu-i niciodată mândră. Se gândea cum fusese ea de prigonită și de batjocorită și acum toți spuneau că e cea mai frumoasă dintre toate păsările. Chiar și liliacul se apleca spre ea cu crengile în apă și soarele strălucea cald și domol. Și lebăda și-a întins aripile, și-a înălțat gâtul și a spus din toată inima:

- Pe vremea când eram o rățușcă urâtă nici în vis nu m-aș fi gândit la atâta fericire!

Soldatul de plumb

Erau odată douăzeci și cinci de soldați de plumb și toți erau frați, fiindcă fuseseră făcuți dintr-o lingură veche. Țineau pușca în mână și fruntea sus. Aveau o uniformă foarte frumoasă, roșie și albastră. Cel dintâi lucru pe care l-au auzit pe lumea asta, când s-a ridicat capacul de pe cutia în care ședeau, au fost cuvintele: „Soldați de plumb!” Cuvintele acestea le-a rostit un băiețuș care bătea din palme de bucurie. Tocmai îi primise cadou de ziua lui. I-a scos și i-a înșirat pe masă. Toți semănau leit între ei, unul singur era puțin mai altfel: avea numai un picior, pentru că fusese făcut cel din urmă și nu mai ajunsese plumbul; dar deși avea numai un picior, stătea tot așa de drept ca și ceilalți cu două picioare și tocmai el avea să facă cele mai mari isprăvi, așa cum aveți să vedeți îndată.

Pe masa pe care stăteau ei înșirați mai erau o mulțime de jucării; era mai cu seamă un castel de hârtie de toată frumusețea. Pe ferestre puteai să te uiți înăuntru și să vezi toate încăperile. În fața castelului era un pâlci de copaci și în mijlocul lor era o oglinjoară care închipuia un lac. Pe ea pluteau și se oglindeau lebede de ceară. Toate jucăriile erau drăgălașe, dar cea mai drăgălașă era o fetiță care stătea în ușa castelului; era făcută și ea din hârtie, însă avea haine frumoase și pe umeri o panglică subțire și albastră, chiar ca o broboadă. Pe broboadă, drept la mijloc, era o stea strălucitoare, cât fața ei de mare. Fetița stătea cu brațele ridicate, fiindcă era dansatoare și își ridicase și un picior, dar

așa de sus încât departe soldatul de plumb nu vedea unde-i și credea că fata are ca și el numai un picior.

„Ar fi o nevastă tocmai potrivită pentru mine - se gândi el; atâta numai că e cam boieroaică, stă într-un castel și eu stau într-o cutie în care suntem douăzeci și cinci de inși; nu-s tocmai potrivit pentru ea; da' eu tot am să încerc să intru în vorbă cu dânsa.“

Și s-a întins cât era de lung după tabachera de pe masă. De aici, putea să se uite în voie la dansatoarea cea mititică și subțire, care stătea mereu într-un picior, fără să cadă.

Seara, soldații de plumb au intrat în cutie și toți cei din casă s-au dus la culcare. Și atunci, cutia cu muzicuță a început să cânte tot felul de cântece vesele. Soldații de plumb au început să zăngănească în cutia lor, fiindcă voiau și ei să iasă și să vadă ce-i, dar nu puteau să ridice capacul. Spărgătorul de nuci se dădea de-a tumba și creta se zbenguia pe tăbliță. De atâta larmă, canarul s-a trezit și a început și el să vorbească în versuri. Numai soldatul de plumb și cu dansatoarea nu se mișcau din loc. Ea stătea mereu într-un picior, în vârful degetelor și cu brațele întinse, el stătea tot așa de neclintit pe singurul lui picior și nu-și lua nici o clipă ochii de la dânsa.

De-odată, ceasul a bătut douăsprezece și poc!, capacul tabacherei s-a deschis, dar în tabacheră nu era tutun, era numai un drăcușor mititel și negru. O șmecherie strașnică!

- Ascultă, soldat de plumb - a spus drăcușorul - mută-ți ochii în altă parte!

Dar soldatul parcă nici n-ar fi auzit.

- Bine, ai să vezi tu mâine dimineață - a spus drăcușorul.

Când s-a făcut ziuă și copiii s-au sculat, au luat soldatul de plumb și l-au pus pe marginea ferestrei și, deodată, c-o fi fost drăcușorul, c-o fi fost vântul, fereastra s-a deschis și

soldatul de plumb a căzut de la etajul al treilea. A fost un drum cumplit. A căzut cu piciorul în sus și s-a înfipt cu chivăra și cu vârful baionetei între două pietre ale caldarâmului.

Fata din casă și băiețașul s-au dus repede jos ca să-l caute; dar, cu toate că erau cât pe ce să calce pe el, nu l-au zărit. Dacă soldatul de plumb ar fi strigat: „Aici sunt!“, desigur că l-ar fi găsit, dar el n-a strigat fiindcă era în uniformă și nu se cuvenea să strige așa, în gura mare.

Începuse să plouă. Picăturile cădeau tot mai dese și de la o vreme turna cu găleata. După ce-a trecut ploaia, au venit doi băieți.

- Ia uite - zise unul dintre ei - un soldat de plumb! Ia să-l luăm și să-i dăm drumul pe apă!

Au făcut o luntre dintr-un ziar, au pus pe soldat în luntre și i-au dat drumul pe apa care curgea prin șanțul de pe marginea străzii; cei doi băieți alergau pe lângă el și băteau din palme. Ce umflată era apa și ce valuri făcea! Fusese ploaie, nu șagă! Luntrea de hârtie se legăna încoace și încolo și câte o dată se învârtea așa de repede încât soldatul tremura. Dar tot neclintit rămânea, fața îi era nemișcată și el se uita drept înainte și nu scăpa pușca din mână.

Deodată, luntrea a intrat pe sub un podeț. Era întuneric chiar ca în cutie.

- Oare unde mă duc? - se gândea el. Asta-i numai din vina drăcușorului! Ah, dacă fetița aceea ar fi aici cu mine, în luntre, nu mi-ar păsa chiar dacă ar fi de două ori mai întuneric decât este!

Deodată, a venit un șobolan care își avea casa acolo, sub podeț.

- Ai pașaport? - a întrebat șobolanul. Arată-mi pașaportul.

Soldatul de plumb n-a răspuns nimic și și-a strâns și mai tare arma la umăr.

Luntrea a plecat mai departe și șobolanul după ea! Brr!, cum își mai rânjea dinții și striga la așchiile și la paiele care pluteau duse de apă:

- Opriți-l! Opriți-l! N-a plătit vama și nu a arătat pașaportul!

Apa curgea tot mai repede. Soldatul de plumb a mai putut să vadă o clipă lumina zilei când a ieșit pe sub podeț, dar deodată a auzit un vuiet care ar fi speriat și pe un om, cât de viteaz. Aici, la capătul podețului, pârâiașul de ploaie se vărsa într-un canal mare; pentru soldatul de plumb asta era tot așa de primejdios cum ar fi pentru noi dacă ne-am rostogoli într-o cascadă.

Acuma era greu de tot. Luntrea a ieșit de sub podeț; soldatul se ținea cât putea mai drept, nimeni n-ar fi putut să spună că a clipit măcar! Luntrea s-a învârtit de vreo trei-patru ori, s-a umplut de apă și a început să se scufunde. Soldatul de plumb era acum în apă până la gât; luntrea se scufunda tot mai tare și hârtia tot mai tare se desfăcea; apa-i ajunsese soldatului până peste cap. El se gândea la dansatoarea cea mititică și drăgălașă, pe care nu avea s-o mai vadă niciodată, și-n urechile lui răsuna un cântec:

Du-te la război, oștene,

Și de moarte nu te teme!

Hârtia s-a rupt și soldatul de plumb s-a prăbușit în apă, dar n-a ajuns la fund, fiindcă, chiar în clipa aceea, un pește mare l-a înghițit.

Ce întuneric era înăuntru! Era mai rău decât sub podeț și era așa de strâmt locul! Soldatul de plumb însă era neclintit și zăcea întins, cu arma la umăr.

Peștele umbla încoace și încolo prin apă și se zbuciuma cumplit. Apoi s-a oprit deodată și nu s-a mai mișcat; pe urmă,

o fâșie de lumină l-a străbătut ca un fulger. Lumina s-a făcut tot mai mare și s-a auzit un glas strigând: „Uite soldatul de plumb!“

Ce se-ntâmplase? Peștele fusese prins, dus la piață, vândut și acuma ajunsese în bucătărie pe masă și bucătăreasa îl spintecase cu satârul. Bucătăreasa l-a luat de mijloc cu două degete și l-a dus în casă; toți cei din casă s-au îngrămădit să vadă pe năzdrăvanul care călătorise pe apă până-n pântecul unui pește; dar soldatul de plumb nu se prea fălea cu asta.

L-au pus pe masă și... să mai spui că lumea nu-i plină de întâmplări minunate! Soldatul de plumb era acuma în odaia în care stătuse până în clipa când căzuse de pe fereastră. Erau tot copiii aceia; pe masă erau aceleași jucării și castelul cel frumos cu dansatoarea cea mititică și drăgălașă. Stătea și acuma tot într-un picior și cu celălalt ridicat în sus, dar fără să se clintească. Soldatul de plumb s-a înduioșat așa de tare încât mai că ar fi început să plângă cu lacrimi de plumb, dar s-a gândit că un oștean nu trebuie să plângă, așa că s-a uitat numai țintă la dânsa și n-a spus nimic.

Deodată, un băiețuș a luat soldatul și l-a azvârlit drept în sobă - de ce l-o fi azvârlit, că doar nu făcuse nimic rău? Dar aici desigur că tot drăcușorul din tabacheră și-a vârât coada.

Soldatul de plumb stătea acuma pe jeratic și se simțea năpădit de-o căldură nemaipomenită; căldura asta o fi fost de la foc sau o fi fost de la dragoste, nu știa nici el.

Culorile i se șterseseră; că i s-or fi șters de zbuciumul călătoriei ori de atâtea necazuri care dăduseră peste el, cine mai știe? Se uita la fetița într-un picior, fetița se uita și ea la dânsul și soldatul simțea că se topește, dar tot neclintit stătea, cu arma la umăr. Deodată, s-a deschis ușa, s-a făcut curent și dansatoarea, luată pe sus de vânt, a zburat drept în sobă,

lângă soldatul de plumb, a luat foc și s-a făcut scrum. Soldatul s-a topit de n-a mai rămas nimic din el decât un cocoloș de plumb și, când a doua zi dimineața servitoarea a scos cenușa din sobă, n-a mai găsit din el decât o inimioară de plumb; din dansatoarea cea drăgălașă nu mai rămăsese decât steaua de pe broboadă, dar steaua era acum arsă și neagră ca tăciunile.

Sumar

Crăiasa Zăpezii
Cufărul zburător
Degețica
Fata din soc
Povestea unui gât de sticlă
Hainele cele noi ale împăratului
Klaus cel mic și Klaus cel mare
Lebedele
Zâna mării
Privighetoarea
Prințesa și mazărea
Rătușca cea urâtă
Soldatul de plumb